

ПРИЛОЖЕНИЕ №6
към StatusQuo анализ на прилаганите практики и дейността на отговорните институции в България в сектор спелеология

ЗАКОН ЗА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО	ЗАКОН ЗА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО
В сила от 10.04.2009 г.	В сила от 10.04.2009 г.
изм. и доп. ДВ. бр.1 от 3 Януари 2019г.	Обн. ДВ. бр.19 от 13 Март 2009г.
Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ	Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ
<p>Чл. 2. (1) Културното наследство обхваща нематериалното и материалното недвижимо и движимо наследство като съвкупност от културни ценности, които са носители на историческа памет, национална идентичност и имат научна или културна стойност.</p> <p>(2) Културните ценности са обществено достояние и се ползват със закрила от държавни и общински органи в интерес на гражданите на Република България.</p> <p>(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Културните ценности могат да бъдат публична и частна собственост. Те могат да са собственост на държавата, общините, на Българската православна църква и другите регистрирани вероизповедания, както и на физически и юридически лица.</p>	<p>Чл. 2. (1) Културното наследство обхваща нематериалното и материалното недвижимо и движимо наследство като съвкупност от културни ценности, които са носители на историческа памет, национална идентичност и имат научна или културна стойност.</p> <p>(2) Културните ценности са обществено достояние и се ползват със закрила от държавни и общински органи в интерес на гражданите на Република България.</p> <p>(3) Културните ценности могат да бъдат публична и частна собственост. Те могат да принадлежат на държавата, общините, на Българската православна църква и другите регистрирани вероизповедания, както и на физически и юридически лица.</p>
<p>Чл. 2а. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) (1) Културните ценности, археологически обекти по смисъла на чл. 146, ал. 1, произхождащи от територията и акваторията на Република България, са публична държавна собственост.</p> <p>(2) Културните ценности, правото на собственост върху които е придобито по реда на Закона за общинската собственост, са общинска собственост.</p> <p>(3) Културните ценности, правото на собственост върху които е придобито от физически или юридически лица чрез правна сделка, по давност или чрез други придобивни способности и които не представляват публична държавна или общинска собственост, са частна собственост.</p>	

<p>Чл. 4. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Държавната политика по опазване на културното наследство се провежда от министъра на културата във взаимодействие със съответните компетентни държавни и общински органи, Светия синод на Българската православна църква и централните ръководства на другите регистрирани вероизповедания, и гражданското общество.</p>	<p>Чл. 4. Държавната политика по опазване на културното наследство се провежда от министъра на културата във взаимодействие със съответните компетентни държавни и общински органи, Светия синод на Българската православна църква и централните ръководства на другите регистрирани вероизповедания, и се съдействено на гражданското общество.</p>
<p>Чл. 5. (1) (Доп. - ДВ, бр. 54 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Държавата организира опазването на културното наследство при бедствия и въоръжени конфликти. Дейностите по опазване на културни ценности, собственост на Българската православна църква или на другите регистрирани вероизповедания, се извършват с тяхно участие. (2) (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2009 г., в сила от 25.12.2009 г.) Опазването на културните ценности в случаите по ал. 1 се извършва по ред, определен с наредба на Министерския съвет по предложение на министъра на културата, министъра на отбраната и министъра на вътрешните работи.</p>	<p>Чл. 5. (1) Държавата организира опазването на културното наследство при природни бедствия и въоръжени конфликти. (2) Опазването на културните ценности в случаите по ал. 1 се извършва по ред, определен с наредба на Министерския съвет по предложение на министъра на културата, министъра на отбраната, министъра на вътрешните работи и министъра на извънредните ситуации.</p>
<p>Чл. 6. Културно наследство са:</p> <ol style="list-style-type: none"> наземни, подземни и подводни археологически обекти и резервати; исторически обекти и комплекси; архитектурни обекти и комплекси; етнографски обекти и комплекси; образци на парковото изкуство и ландшафтната архитектура; (доп. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) природни ценности (образци), включително антропологични останки, открити при теренни проучвания, и останки на палеозоологията и култивирани растения; индустриално наследство; произведения на изящни и приложни изкуства; народни занаяти; документално наследство; аудио-визуално наследство; устна традиция и език; книжовни и литературни ценности; обичаи, обреди, празненства, ритуали и вярвания; музика, песни и танци; народна медицина; кулинарни и енологички традиции; народни игри и спортове. 	<p>Чл. 6. Културно наследство са:</p> <ol style="list-style-type: none"> наземни, подземни и подводни археологически обекти и резервати; исторически обекти и комплекси; архитектурни обекти и комплекси; етнографски обекти и комплекси; образци на парковото изкуство и ландшафтната архитектура; природни ценности (образци); индустриално наследство; произведения на изящни и приложни изкуства; народни занаяти; документално наследство; аудио-визуално наследство; устна традиция и език; книжовни и литературни ценности; обичаи, обреди, празненства, ритуали и вярвания; музика, песни и танци; народна медицина; кулинарни и енологички традиции; народни игри и спортове.

Чл. 7. (1) Културна ценност е нематериално или материално свидетелство за човешко присъствие и дейност, природна даденост или феномен, което е от значение за индивида, общността или обществото и има научна или културна стойност.

(2) Културна ценност може да бъде и нематериално или материално свидетелство за човешко присъствие и дейност, което има научна или културна стойност и е от значение за Българската православна църква и другите регистрирани вероизповедания.

(3) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Културни ценности са и фрагменти от археологически или други предмети, които са в разрушен вид, съставляват малка част от автентична цялост на предмета, обезличени са в значителна степен, не притежават значима културна, научна или художествена стойност и могат да бъдат определени като масов материал. Те не подлежат на идентификация, но се включват в научно-спомагателния фонд на музеите при необходимост.

(4) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Не са културни ценности по смисъла на този закон:

1. машинно сечени монети и монетовидни предмети, които нямат значение за научните изследвания и експозиционната стойност, с изключение на особено редки и ценни екземпляри, идентифицирани по реда на този закон като културни ценности;

2. машинно произведени предмети, които не носят подпис или знак на своите автори или са произведени в големи количества, не притежават значима културна, научна или художествена стойност или не са свързани с историческа личност или събитие;

3. (изм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) произведения на изкуството, собственост на техните автори, или такива, които не са по-стари от 50 години;

4. антикварни предмети, представляващи произведения на изкуството, които не са по-стари от 100 години, с изключение на особено редки и ценни екземпляри, идентифицирани по реда на този закон като културни ценности;

5. остатъчен материал - отпадъчна субстанция, получена вследствие от човешка дейност, която няма функционално или художествено предназначение.

(5) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) По предложение на министъра на културата или оправомощено от него длъжностно лице предмети с важно историческо, културно или научно значение по ал. 4 могат да бъдат идентифицирани по реда на този закон като

Чл. 7. (1) Културна ценност е нематериално или материално свидетелство за човешко присъствие и дейност, природна даденост или феномен, което е от значение за индивида, общността или обществото и има научна или културна стойност.

(2) Културна ценност може да бъде и нематериално или материално свидетелство за човешко присъствие и дейност, което има научна или културна стойност и е от значение за Българската православна църква и другите регистрирани вероизповедания.

(3) ~~Не са културни ценности по смисъла на този закон монети и монетовидни предмети, датирани след 1800 г., които нямат принос и значение за човешката история.~~

<p>културни ценности.</p> <p>Чл. 8. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Опазването на културното наследство е системен процес на издирване, изучаване, идентификация, документиране, регистрация, консервация, реставрация и адаптация.</p> <p>(2) Закрилата на културното наследство е система от мерки за осигуряване опазването му в интерес на обществото.</p>	<p>Чл. 8. (1) Опазването на културното наследство е системен процес на издирване, идентификация, документиране, консервация реставрация и социализация на културното наследство, който включва и подготовката на специалисти в съответната област.</p> <p>(2) Закрилата на културното наследство е система от мерки за осигуряване опазването му в интерес на обществото.</p>
<p>Чл. 9. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Недвижимото културно наследство обхваща културни ценности, които са трайно закрепени към земята, включително под водата, както и прилежащата им среда.</p>	<p>Чл. 9. Недвижимото културно наследство обхваща културни ценности, които са трайно закрепени към земята, както и прилежащата им среда, или ее намират под вода.</p>
<p align="center">Глава втора. НАЦИОНАЛНА СИСТЕМА ПО ОПАЗВАНЕ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО</p>	<p align="center">Глава втора. НАЦИОНАЛНА СИСТЕМА ПО ОПАЗВАНЕ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО</p>
<p>Чл. 12. (1) Държавната политика в областта на културното наследство се ръководи и осъществява от Министерския съвет.</p> <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Стратегическите цели за управление и опазване на културното наследство се включват в стратегията по чл. 2а от Закона за закрила и развитие на културата след широко обществено обсъждане с участието на заинтересовани научни и културни организации, юридически лица с нестопанска цел и регистрирани вероизповедания.</p> <p>(3) Министерският съвет:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. (отм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) 2. приема планове за опазване и управление на недвижими културни ценности; 3. (отм. - ДВ, бр. 96 от 2017 г., в сила от 02.01.2018 г.) създава държавни културни институти по предложение на министъра на културата. 4. (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) С решение на Министерския съвет: <ol style="list-style-type: none"> 1. недвижими археологически културни ценности - публична държавна собственост, се предоставят безвъзмездно за управление на ведомства и общини за осъществяване на дейности, свързани с опазването и представянето на културни ценности, за срок до 10 години по предложение на министъра на културата; 2. се извършва замяна на имот със статут на 	<p>Чл. 12. (1) Държавната политика в областта на културното наследство се ръководи и осъществява от Министерския съвет.</p> <p>(2) Министерският съвет приема стратегия за управление и опазване на културното наследство и план за действие за срок 7 години по предложение на министъра на културата след широко обществено обсъждане с участието на заинтересовани научни, културни и неправителствени организации.</p> <p>(3) Министерският съвет:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. предоставя статут на групови недвижими културни ценности с национално значение; 2. приема планове за опазване и управление на недвижими културни ценности; 3. предоставя концесии върху недвижими културни ценности; 4. създава държавни културни институти по предложение на министъра на културата.

недвижима културна ценност с категория "световно значение" или "национално значение", деклариран или регистриран по реда на този закон, когато е собственост на физически или юридически лица, с равностоен имот - частна държавна собственост, или с право на строеж върху имоти - частна държавна собственост. Въз основа на решението на Министерския съвет ръководителят на съответното ведомство издава заповед и сключва договор за замяна.

(5) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Въз основа на решението на Министерския съвет по ал. 4, т. 1 министърът на културата сключва договор, в който се уреждат правата и задълженията на двете страни.

(6) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Дейностите, свързани с опазване на недвижимите културни ценности по ал. 4, т. 1, както и осъществяването на други научни, културни, образователни и туристически дейности се извършват в съответствие с изискванията на този закон от археологически или специализиран исторически музей със седалище на територията на съответната община, а в случай че няма такъв - от най-близкия регионален музей, като отношенията между музея и ведомството или общината се уреждат с договор.

(7) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Въз основа на решението на Министерския съвет се извършва предаването и приемането на имота с протокол по образец, утвърден от министъра на културата. Срокът за предаването и приемането на имота се определя с решението на Министерския съвет.

(8) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Недвижимите културни ценности, предоставени за управление по реда на ал. 4, т. 1, не могат да се използват не по предназначение или да се предоставят за управление на трети лица.

(9) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) При нарушаване на забраните по ал. 8 или при извършени нарушения, свързани с неизпълнение на задължения по този закон, правото на управление се отнема.

(10) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Приходите от културни ценности постъпват по бюджета на съответното ведомство или община и се разходват за дейности по опазване на културни ценности, консервация и реставрация, за музейни и други дейности, свързани с опазването на културното наследство.

Чл. 14. (1) (Предишен текст на чл. 14 - ДВ, бр. 54 от 2011 г., доп. - ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Министърът на културата или определено от него длъжностно лице от състава на министерството:

1. прави предложения за вписване на недвижими културни ценности в Списъка на световното наследство;
2. предоставя статут на недвижими културни ценности;
3. предоставя статут на национално богатство на движими културни ценности;
4. издава разрешения за извършване на теренни археологически проучвания;
5. издава разрешения за създаване на частни музеи;
6. издава удостоверения за регистрация на лица, които осъществяват търговска дейност с културни ценности;
7. издава разрешения за изработване на копия и реплики на културни ценности;
8. издава разрешения за представяне на културни ценности в национални и международни изложби;
9. възлага и приема планове за опазване и управление на недвижими културни ценности;
10. (изм. - ДВ, бр. 96 от 2017 г., в сила от 02.01.2018 г.) изпълнява правомощията на концедент при възлагане на концесии за недвижими културни ценности - държавна собственост;
11. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.) издава разрешения за износ съгласно Регламент (ЕО) № 116/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно износа на паметници на културата (ОВ, L 39/1 от 10 февруари 2009 г.), наричан по-нататък "Регламент 116/2009", и разрешения за временен износ на движими културни ценности;
12. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.) координира, организира и контролира дейността по:
 - а) връщането на незаконно изнесените движими културни ценности - национално богатство;
 - б) опазване на културното наследство, свързано с българската история и култура, извън територията на Република България;
 - в) мониторинг на недвижими културни ценности;
 - г) методология и определяне на режими за опазване на недвижимите културни ценности и тяхната среда;
 - д) (нова - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) дигитализация на културното наследство;

Чл. 14.

~~Министърът на културата:-~~

- ~~1. прави предложения за вписване на недвижими културни ценности в Списъка на световното наследство;-~~
- ~~2. предоставя статут на недвижими културни ценности;-~~
- ~~3. предоставя статут на национално богатство на движими културни ценности;-~~
- ~~4. издава разрешения за извършване на теренни археологически проучвания;-~~
- ~~5. издава разрешения за създаване на частни музеи;-~~
- ~~6. издава удостоверения за регистрация на лица, които осъществяват търговска дейност с културни ценности;-~~
- ~~7. издава разрешения за изработване на копия и реплики на културни ценности;-~~
- ~~8. издава разрешения за представяне на културни ценности в национални и международни изложби;-~~
- ~~9. възлага и приема планове за опазване и управление на недвижими културни ценности;-~~
- ~~10. организира и осъществява дейността по предоставяне на концесии на недвижими културни ценности и изпълнението на концесионните договори съгласно този закон и Закона за концесиите;-~~
- ~~11. издава разрешения за износ съгласно Регламент (ЕО) № 3911/1992 на Съвета от 9 декември 1992 г. относно износа на паметници на културата, наричан по-нататък "Регламент 3911/1992", и разрешения за временен износ на движими културни ценности;-~~
- ~~12. координира, организира и контролира дейността по връщането на незаконно изнесените движими културни ценности - национално богатство;-~~
- ~~13. координира, организира и контролира дейността по опазване на културното наследство, свързано с българската история и култура, извън територията на Република България;-~~
- ~~14. упражнява правото на държавна собственост върху културните ценности;-~~
- ~~15. води регистри на видовете културни ценности, на музеите и други регистри, предвидени в този закон;-~~
- ~~16. осъществява и други правомощия, определени в закона.~~

13. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) съгласува:

а) (изм. - ДВ, бр. 82 от 2012 г., в сила от 26.11.2012 г.) заданията за проектиране, плановете за опазване и управление, устройствените планове, техните изменения, специфичните правила и нормативи към тях и инвестиционните проекти - за единични и групови недвижими културни ценности, в техните граници и охранителни зони в предвидените от този закон случаи;

б) (изм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) заданията за проектите на музейни сгради, постоянните експозиции на музеите и условията за провеждане на конкурси за директори на регионални и общински музеи;

в) (доп. - ДВ, бр. 82 от 2012 г., в сила от 26.11.2012 г.) инвестиционните проекти за изграждане и поставяне на паметници, монументално-декоративни структури и елементи в публични пространства в урбанизирани и извънселищни територии, както и тяхното преместване или премахване;

14. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) упражнява правото на държавна собственост върху културни ценности;

15. (нова - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) разпорежда временно съхранение на движими културни ценности от национални, регионални и общински музеи и обществени колекции във фондовете на други музеи - при липса на условия за опазване, както и при закриване на музея или обществена колекция;

16. (предишна т. 15, изм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) води регистри на движимите културни ценности - национално богатство, на елементите на нематериалното културно наследство, на музеите и други регистри, предвидени в този закон;

17. (предишна т. 16 - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) осъществява и други правомощия, определени в закона.

(2) (Нова - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Експертните съвети, предвидени в този закон с дейности в областта на културното наследство, се назначават от министъра на културата. Съставите, дейността и организацията на работата им се уреждат с правилници, издадени от министъра на културата. Заседанията на съветите се излъчват в реално време чрез интернет страницата на Министерството на културата.

(3) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г., доп. - ДВ, бр. 82 от 2012 г., в сила от 26.11.2012 г., предишна ал. 2 - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Проектите и инициативите по ал. 1,

<p>т. 13, буква "в" се съгласуват след решение на Специализиран експертен съвет по изобразителни изкуства, създаден към министъра на културата.</p>	
<p>Чл. 15. (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.) В Министерството на културата се създава Инспекторат за опазване на културното наследство.</p> <p>(2) Инспекторатът осъществява контрол за спазването на изискванията на този закон и на издадените въз основа на него актове, свързани със:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. извършване на теренни и подводни археологически проучвания; 2. териториално-устройствена защита на недвижимите културни ценности; 3. опазване на движимите и недвижимите културни ценности в музеите; 4. извършване на консервация и реставрация на движимите и недвижимите културни ценности; 5. изпълнение на сключените концесионни договори; 6. (нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) опазване на книжовни и литературни културни ценности, съхранявани в библиотечните и архивните колекции - ръкописи, архивни документи и старопечатни издания; 7. (нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) извършване на сделките с движимите културни ценности. <p>(3) Инспекторатът контролира и изпълнението на изискванията на този закон от физическите и юридическите лица при условията и по реда на действащото законодателство.</p>	<p>Чл. 15. (1) в Министерството на културата се създава Инспекторат за опазване на културното наследство, който е на пряко подчинение на министъра на културата.</p> <p>(2) Инспекторатът осъществява контрол за спазването на изискванията на този закон и на издадените въз основа на него актове, свързани със:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. извършване на теренни и подводни археологически проучвания; 2. териториално-устройствена защита на недвижимите културни ценности; 3. опазване на движимите и недвижимите културни ценности в музеите; 4. извършване на консервация и реставрация на движимите и недвижимите културни ценности; 5. изпълнение на сключените концесионни договори. <p>(3) Инспекторатът контролира и изпълнението на изискванията на този закон от физическите и юридическите лица при условията и по реда на действащото законодателство.</p>
<p>Чл. 16. (1) Инспекторатът се състои от централно управление и регионални инспекторати по опазване на културното наследство.</p> <p>(2) Регионалните инспекторати се създават във всеки един от районите за планиране по смисъла на Закона за регионалното развитие.</p> <p>(3) Правомощията на инспекторите в регионалните звена се осъществяват в района за планиране по ал. 2.</p> <p>(4) (Отм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.)</p> <p>(5) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Областните управители на територията на района по ал. 2 създават материални и организационно-технически условия за дейността на инспекторите.</p> <p>(6) (Доп. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., изм. - ДВ, бр. 15 от 2012 г.) Структурата,</p>	<p>Чл. 16. (1) Инспекторатът се състои от централно управление и регионални инспекторати по опазване на културното наследство.</p> <p>(2) Регионалните инспекторати се създават във всеки един от районите за планиране по смисъла на Закона за регионалното развитие.</p> <p>(3) Правомощията на инспекторите в регионалните звена се осъществяват в района за планиране по ал. 2.</p> <p>(4) За инспектор се назначава лице е образователно-квалификационна степен "магистър" и 5-годишен стаж в съответната на длъжността професионална област.</p> <p>(5) Областният управител по седалището на района по ал. 2 създава материални и организационно-технически условия за дейността на инспекторите.</p>

<p>функциите и числеността в централното управление и регионалните инспекторати се определят с устройствения правилник на Министерството на културата, а минималните изисквания за заемането на длъжностите "инспектор" - с Класификатора на длъжностите в администрацията.</p>	<p>(б) Структурата, функциите и числеността в централното управление и регионалните инспекторати се определят с устройствения правилник на Министерството на културата.</p>
<p>Чл. 17. (1) Кметовете на общини организират и координират осъществяването на политиката по опазване на културното наследство на територията на съответната община, като:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. (доп. - ДВ, бр. 52 от 2016 г.) оказват съдействие при извършването на дейности по издирване, изучаване, опазване и популяризиране на културните ценности съобразно правомощията си, както и извършват други дейности, определени в този закон; 2. създават обществен съвет за закрила на културното наследство като съвещателен орган към общината; 3. (нова - ДВ, бр. 96 от 2017 г., в сила от 02.01.2018 г.) изпълняват правомощията на концедент при възлагане на концесии за недвижими културни ценности - общинска собственост. <p>(2) Общинските съвети:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. приемат стратегия за опазване на културното наследство на територията на съответната община в съответствие с националната стратегия по чл. 12, ал. 2; 2. (отм. - ДВ, бр. 96 от 2017 г., в сила от 02.01.2018 г.) 3. създават общински фонд "Култура" при условията и по реда на Закона за закрила и развитие на културата; 4. приемат правилници за устройството и дейността на общинските музеи, след съгласуване с министъра на културата; 5. осигуряват финансиране чрез целеви средства в общинския бюджет на дейностите по ал. 1, т. 1. <p>(3) (Нова - ДВ, бр. 52 от 2016 г.) За изпълнение на дейностите по ал. 1, т. 1 в рамките на утвърдената численост на общинската администрация се създават звена в плановете икономически райони, определени в Закона за регионалното развитие:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. за Югозападен район - Столична община; 2. за Южен централен район - Община Пловдив; 3. за Югоизточен район - Община Бургас; 4. за Североизточен район - Община Варна; 5. за Северен централен район - Община Велико Търново; 6. за Северозападен район - Община Плевен. 	<p>Чл. 17. (1) Кметовете на общини организират и координират осъществяването на политиката по опазване на културното наследство на територията на съответната община, като:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. оказват съдействие при извършването на дейности по издирване, изучаване, опазване и популяризиране на културните ценности съобразно правомощията си; 2. създават обществен съвет за закрила на културното наследство като съвещателен орган към общината. <p>(2) Общинските съвети:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. приемат стратегия за опазване на културното наследство на територията на съответната община в съответствие с националната стратегия по чл. 12, ал. 2; 2. предоставят концесии върху обекти недвижими културни ценности - общинска собственост; 3. създават общински фонд "Култура" при условията и по реда на Закона за закрила и развитие на културата; 4. приемат правилници за устройството и дейността на общинските музеи, след съгласуване с министъра на културата; 5. осигуряват финансиране чрез целеви средства в общинския бюджет на дейностите по ал. 1, т. 1.

<p>(4) (Нова - ДВ, бр. 52 от 2016 г.) Звената по ал. 3 се състоят от най-малко три лица, които отговарят на изискванията на чл. 164, ал. 1 и 2.</p> <p>(5) (Нова - ДВ, бр. 52 от 2016 г.) Звената по ал. 3 могат да издават писмени становища по чл. 84, ал. 2, т. 2 за недвижими културни ценности, които не са категории "световно" и "национално" значение, намиращи се в общините от съответния планов икономически район.</p> <p>(6) (Нова - ДВ, бр. 52 от 2016 г.) Звената по ал. 3 работят под методическото ръководство на НИИКН, чийто представител участва в подбора на специалистите по опазване на недвижими културни ценности, които работят в тях.</p>	
<p>Чл. 18. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) (1) Националният институт за недвижимо културно наследство (НИИКН) е държавен културен институт с национално значение и извършва дейност в областта на опазване на недвижимото културно наследство, включително и научноизследователска дейност по издирване и изучаване на недвижимото културно наследство.</p> <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Националният институт за недвижимо културно наследство е юридическо лице на бюджетна издръжка към министъра на културата.</p> <p>(3) За осъществяване на функциите си НИИКН може да създава териториални звена.</p>	<p>Чл. 18.</p> <p>(1) — Националният институт за опазване на недвижимите културни ценности (НИИКН) е държавен културен институт с национално значение в областта на опазване на недвижимото културно наследство.</p> <p>(2) — Националният институт за опазване на недвижимите културни ценности е юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище гр. София и е второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към министъра на културата.</p>
<p>Чл. 19. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) (1) Националният институт за недвижимо културно наследство:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. подпомага министъра на културата при упражняване на неговите правомощия по провеждане на държавната политика в областта на опазването на недвижимото културно наследство; 2. провежда дейност по издирване и изучаване на недвижимото културно наследство, включително и научноизследователска дейност по издирване и изучаване на недвижимото културно наследство; 3. (изм. - ДВ, бр. 52 от 2016 г.) изготвя предварителни и заключителни оценки и мотивирани предложения за деклариране и за предоставяне на статут на недвижими културни ценности; 4. прави предложение до министъра на културата за 	<p>Чл. 19.</p> <p>Националният институт за опазване на недвижимите културни ценности:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. подпомага министъра на културата при упражняване на неговите правомощия по провеждане на държавната политика в областта на опазването на недвижимото културно наследство; 2. взаимодейства с културни институти, с научни и други организации в страната и в чужбина в областта на опазването на културното наследство; 3. издирва и проучва недвижимото културно наследство; 4. анализира недвижимите културни ценности и тяхната среда и определя методология и режими за опазването им; 5. съгласява устройствени схеми и планове, планове за опазване и управление и проектна документация за

<p>определяне на режимите за опазване на недвижимите културни ценности;</p> <p>5. извършва специализирано документиране на недвижими културни ценности и на наличната информация за тях;</p> <p>6. (доп. - ДВ, бр. 52 от 2016 г.) води публичен регистър на недвижимите културни ценности, включително в електронен вид, по ред, определен в наредбата по чл. 50, ал. 2, поддържа национален документален архивен фонд, включително в електронен вид и организира информационен център;</p> <p>7. създава и поддържа специализирана карта и регистри по смисъла на чл. 32, ал. 1, т. 2 от Закона за кадастъра и имотния регистър на недвижимото културно наследство;</p> <p>8. издава документи и дубликати, предоставя справки и копия на архивни материали;</p> <p>9. поддържа и развива информационна система за недвижимото културно наследство;</p> <p>10. изготвя проекти на планове за опазване и управление, експертизи, планови задания, пилотни проекти и други по недвижимото културно наследство по искане на физически и юридически лица;</p> <p>11. осъществява и други дейности, определени в закон.</p> <p>(2) За извършване на дейностите по ал. 1, т. 8 НИИОНКН събира такси в размери, определени с тарифа на Министерския съвет.</p>	<p>недвижими културни ценности, както и за строежи в техните граници и охранителните им зони, в съответствие с разпоредбите на този закон и Закона за устройство на територията;</p> <p>6. осъществява специализирано документиране на недвижимите културни ценности;</p> <p>7. извършва мониторинг на недвижими културни ценности;</p> <p>8. поддържа и управлява публичен Национален архивен фонд на недвижимите културни ценности и информационен център;</p> <p>9. води и поддържа публичен регистър на недвижимите културни ценности;</p> <p>10. осъществява и други правомощия, определени в закона.</p>
<p>Чл. 20. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.) Устройството и дейността на НИИОНКН се определят с правилник, приет от Министерския съвет.</p>	<p>Чл. 20. Устройството и дейността на НИИОНКН се определят с правилник, приет от Министерския съвет.</p>
<p>Чл. 21. (1) Центърът за подводна археология е държавен културен институт в областта на опазване на подводното археологическо наследство на Република България.</p> <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Центърът за подводна археология е юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище гр. Созопол към министъра на културата.</p>	<p>Чл. 21. (1) Центърът за подводна археология е държавен културен институт в областта на опазване на подводното археологическо наследство на Република България.</p> <p>(2) Центърът за подводна археология е юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище гр. Созопол и е второстепенен разпоредител е бюджетни кредити към министъра на културата.</p>
<p>Чл. 22. Центърът за подводна археология:</p> <p>1. подпомага министъра на културата при упражняването на неговите правомощия по провеждане на държавната политика в областта на</p>	<p>Чл. 22. Центърът за подводна археология:</p> <p>1. подпомага министъра на културата при упражняването на неговите правомощия по провеждане на държавната политика в областта на</p>

<p>опазването на културното наследство под вода; 2. (нова - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) издирва, изучава, идентифицира, опазва и представя културни ценности, открити под вода, с познавателна, образователна и естетическа цел; 3. (предишна т. 2 - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) координира дейностите, свързани с управлението и изследването на подводното археологическо наследство; 4. (предишна т. 3 - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) поддържа регистър на подводните културни ценности.</p>	<p>опазването на културното наследство под вода; 2. координира дейностите, свързани с управлението и изследването на подводното археологическо наследство; 3. поддържа регистър на подводните културни ценности.</p>
<p>Чл. 23. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Устройството и дейността на Центъра за подводна археология се определят с правилник, издаден от министъра на културата.</p>	<p>Чл. 23. Устройството и дейността на Центъра за подводна археология се определят с правилник на министъра на културата.</p>
<p>Чл. 24. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Музеят е културна и научна организация, която издирва, изучава, опазва и представя културни ценности, природни образци и антропологични останки с познавателна, образователна и естетическа цел.</p>	<p>Чл. 24. Музеят е културна и научна организация, която издирва, изучава, опазва и представя културни и природни ценности и образци с познавателна, образователна и естетическа цел.</p>
<p>Чл. 25. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) (1) Музей се създава при наличие на: 1. културни ценности, идентифицирани по реда на наредбата по чл. 107, ал. 1, които могат да бъдат представяни във вид на музейна експозиция; 2. сграден фонд, осигуряващ условия за съхраняването на движимите културни ценности, определени с наредбата по чл. 34, ал. 6, и условия за представянето на движимите културни ценности, определени с наредбата по чл. 185; 3. постоянен източник за финансиране дейността на музея (издръжка на сградата и персонала и средства за дейности за издирване, изучаване, опазване и представяне на движимите културни и природни ценности и образци); 4. специалисти с необходимата квалификация съгласно класификатора по чл. 37, ал. 2. (2) Музеи могат да се създават: 1. за представяне на личности, дейности, явления и събития, както и с тематично обособени групи от произведения на изкуството, предмети и образци, които нямат качество на движими културни ценности или не са придобили качество на такива, но в съвкупност представляват научен, културен, обществен, религиозен или туристически интерес; 2. при наличие на сграден фонд, осигуряващ условия</p>	<p>Чл. 25. Музей се създава при наличие на:- 1. културни ценности, които могат да бъдат представяни пред публика във вид на музейна експозиция;- 2. сграден фонд, осигуряващ условия за опазването и публичното представяне на движимите културни ценности;- 3. постоянен източник за финансиране дейността на музея;- 4. специалисти с необходимата квалификация.</p>

<p>за съхраняване и представяне на предметите по т. 1. (3) Създаването на музеи по ал. 2 и представянето на техните фондове в експозиции се урежда по ред, определен с наредба, издадена от министъра на културата.</p>	
<p>Чл. 28. (1) Държавните, регионалните и общинските музеи са културни и научни институти, които се създават, управляват, финансират, преобразуват и закриват при условията и по реда на този закон и на Закона за закрила и развитие на културата. (2) Музеите могат да имат филиали, които се създават, преобразуват и закриват при условията и по реда, предвидени за съответния музей. Устройството и дейността на филиалите се определят с правилника на музея, към който са създадени. (3) Държавните музеи, които притежават характеристиките по чл. 7, ал. 1 от Закона за закрила и развитие на културата, могат да придобият статут на държавни културни институти с национално значение. (4) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., доп. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Към музеите се създават научни групи от специалисти с научна степен или заемащи академична длъжност. Научните групи се подчиняват в методическо отношение на специализираните научни институции. Редът за създаването и дейността им се определя с наредба на министъра на културата. (5) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Директор на държавен, регионален или общински музей може да бъде лице: 1. с висше образование с придобита образователно-квалификационна степен "магистър" по специалност от съответното професионално направление и 2. с професионален опит: а) за държавни и регионални музеи - 5 години професионален опит в съответното професионално направление; б) за общински музеи - три години професионален опит в съответното професионално направление. (6) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 77 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Правоотношенията с директорите на музеи по ал. 5 възникват въз основа на конкурс за срок от 5 години, освен в случаите, когато в специален закон е предвидено друго. Конкурсът за директор на държавен музей към Министерството на културата се</p>	<p>Чл. 28. (1) Държавните, регионалните и общинските музеи са културни и научни институти, които се създават, управляват, финансират, преобразуват и закриват при условията и по реда на този закон и на Закона за закрила и развитие на културата. (2) Музеите могат да имат филиали, които се създават, преобразуват и закриват при условията и по реда, предвидени за съответния музей. Устройството и дейността на филиалите се определят с правилника на музея, към който са създадени. (3) Държавните музеи, които притежават характеристиките по чл. 7, ал. 1 от Закона за закрила и развитие на културата, могат да придобият статут на държавни културни институти с национално значение. (4) Към музеите се създават научни групи от специалисти с научна степен или научно звание. Научните групи се подчиняват в методическо отношение на специализираните научни институции. Редът за създаването им се определя с наредба на министъра на културата.</p>

<p>провежда по реда, предвиден в наредбата по чл. 5, ал. 4 от Закона за закрила и развитие на културата, а за общинските и регионалните музеи - от комисия, назначена по реда на Кодекса на труда, в състава на която се включват трима представители на съответната община, трима директори на национални и/или регионални музеи и един представител на Министерството на културата.</p>	
<p>Чл. 29. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) (1) Устройството и дейността на музеите се определят с правилници:</p> <ol style="list-style-type: none"> издадени от министъра на културата - за държавните музеи, създадени към министъра на културата; издадени от ръководителя на ведомството - за държавните музеи, създадени към ведомства; приети от общинския съвет - за регионални и общински музеи и музеи със смесено участие; одобрени от собственика на музея - за частни музеи. <p>(2) В случаите на ал. 1, т. 2 и 3 правилниците се издават след съгласуване с министъра на културата или оправомощен от него заместник-министър.</p>	<p>Чл. 29.</p> <p>Устройството и дейността на музеите се определят с правилници, които се утвърждават от:</p> <ol style="list-style-type: none"> министъра на културата за държавните, регионалните, частните музеи и музеите със смесено участие; кмета на общината за общинските музеи или музеите със смесено участие.
<p>Чл. 30. (1) Частните музеи са културни организации по смисъла на Закона за закрила и развитие на културата, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на дейност в обществена полза - музейна дейност. Те осъществяват дейност след получаване на разрешение от министъра на културата.</p> <p>(2) Разрешението за извършване на музейна дейност се издава въз основа на заявление, към което се прилагат и:</p> <ol style="list-style-type: none"> (отм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) (отм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) (доп. - ДВ, бр. 74 от 2016 г., в сила от 01.01.2018 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) удостоверение за съдебна регистрация, ако липсва вписване в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел; (изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) документи, удостоверяващи наличието на изискванията по чл. 25, ал. 1, т. 1 - 4, като документите по чл. 25, ал. 1, т. 1 се проверяват служебно; проект на устройствен правилник за дейността на музея. 	<p>Чл. 30. (1) Частните музеи са културни организации по смисъла на Закона за закрила и развитие на културата, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на дейност в обществена полза - музейна дейност. Те осъществяват дейност след получаване на разрешение от министъра на културата.</p> <p>(2) Разрешението за извършване на музейна дейност се издава въз основа на заявление, към което се прилагат и:</p> <ol style="list-style-type: none"> удостоверение за идентификация или паспорт за културни ценности национално богатство и документ за регистрация на културните ценности; документ, удостоверяващ правото на собственост или държането; удостоверение за съдебна регистрация; документи, удостоверяващи наличието на изискванията по чл. 25, т. 2, 3 и 4; проект на устройствен правилник за дейността на музея. <p>(3) В тримесечен срок от постъпване на заявлението министърът на културата издава или мотивирано отказва да издаде разрешение.</p>

<p>(3) В тримесечен срок от постъпване на заявлението министърът на културата издава или мотивирано отказва да издаде разрешение.</p> <p>(4) Разрешението за извършване на музейна дейност може да бъде отнето от министъра на културата по мотивирано предложение на директора на Инспектората, когато частният музей системно нарушава изискванията на този закон.</p>	<p>(4) Разрешението за извършване на музейна дейност може да бъде отнето от министъра на културата по мотивирано предложение на директора на Инспектората, когато частният музей системно нарушава изискванията на този закон.</p>
<p>Чл. 33. (Отм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.)</p>	<p>Чл. 33. - Министерството на културата изгражда и развива национална музейна информационно-комуникационна система. Функционирането на системата се осъществява по ред, определен с наредба на министъра на културата.</p>
<p>Чл. 34. (1) Музеите формират основен, обменен и научно-спомогателен фонд.</p> <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Движимите културни ценности - национално богатство, формират Национален музеен фонд. Дейностите, свързани с управление на фонда, се определят в наредбата по ал. 6.</p> <p>(3) В основния фонд се включват придобитите от музея и предоставените му за безвъзмездно ползване движими културни ценности с изключително голямо научно и културно значение - национално богатство, както и тези, които съответстват на неговия тематичен обхват.</p> <p>(4) В обменния фонд се включват движими културни ценности, които не съответстват на тематичния му обхват, както и многократно повтарящите се културни ценности от основния му фонд.</p> <p>(5) В научно-спомогателния фонд се включват предмети и други материали от значение за изследователската, експозиционната и образователната дейност на музея.</p> <p>(6) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Редът за формирането, управлението и идентификацията на музейните фондове се определя в наредба, издадена от министъра на културата.</p>	<p>Чл. 34. (1) Музеите формират основен, обменен и научно-спомогателен фонд.</p> <p>(2) Движимите културни ценности - национално богатство, се регистрират в Националния музеен фонд.</p> <p>(3) В основния фонд се включват придобитите от музея и предоставените му за безвъзмездно ползване движими културни ценности с изключително голямо научно и културно значение - национално богатство, както и тези, които съответстват на неговия тематичен обхват.</p> <p>(4) В обменния фонд се включват движими културни ценности, които не съответстват на тематичния му обхват, както и многократно повтарящите се културни ценности от основния му фонд.</p> <p>(5) В научно-спомогателния фонд се включват предмети и други материали от значение за изследователската, експозиционната и образователната дейност на музея.</p> <p>(6) Формирането и управлението на музейните фондове се осъществява при условия и по ред, определени с наредба на министъра на културата.</p>
<p>Чл. 36. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Националните и регионалните музеи с оглед на тематичния си обхват оказват методическа помощ на общинските, частните музеи, музеите със смесено участие и на обществените колекции.</p>	<p>Чл. 36. Националните и регионалните музеи с оглед на тематичния си обхват оказват методическа помощ на общинските, частните музеи и музеите със смесено участие по ред, определен с наредба на министъра на културата.</p>

<p>Чл. 37. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Дейностите по чл. 35, ал. 1 и чл. 36 се извършват от лица, които притежават професионална квалификация съгласно изискванията, посочени в класификатора по ал. 2.</p> <p>(2) Министърът на културата утвърждава класификатор на основните музейни длъжности и изискванията за тяхното заемане.</p>	<p>Чл. 37. (1) Дейността по чл. 35, ал. 1 и чл. 36 се извършва от лица, които притежават съответната професионална квалификация.</p> <p>(2) Министърът на културата утвърждава класификатор на основните музейни длъжности и изискванията за тяхното заемане.</p>
<p>Чл. 39. Музеите се финансират със средства от:</p> <ol style="list-style-type: none"> (изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) държавния бюджет и бюджетите на общините; учредителите им; собствени приходи; събрани държавни такси за извършване на услуги и за издаване на документи и дубликати; защитени проекти по международни и национални програми; дарения, завещания, спонсорство. 	<p>Чл. 39. Музеите се финансират със средства от:</p> <ol style="list-style-type: none"> републиканския бюджет и бюджетите на общините; учредителите им; собствени приходи; събрани държавни такси за извършване на услуги и за издаване на документи и дубликати; защитени проекти по международни и национални програми; дарения, завещания, спонсорство.
<p>Чл. 40. (1) (Изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Държавните музеи се финансират от държавния бюджет чрез бюджета на ведомството, към което е създаден музеят.</p> <p>(2) Регионалните музеи се финансират от:</p> <ol style="list-style-type: none"> (изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) общините, на чиято територия е седалището им, като за тяхната издръжка се осигуряват целево допълнителни средства от държавния бюджет; вноски, които правят в бюджетите им и общините, на чиято територия регионалните музеи развиват дейност, като техният размер се определя ежегодно с решение на съответните общински съвети. Общинските музеи се финансират от бюджета на съответната община. Частните музеи се финансират със средства на учредителите им. (Изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Музеите със смесено участие се финансират със средства от държавния бюджет или бюджета на съответната община и собствени средства на учредителите им. 	<p>Чл. 40. (1) Държавните музеи се финансират от републиканския бюджет чрез бюджета на ведомството, към което е създаден музеят.</p> <p>(2) Регионалните музеи се финансират от:</p> <ol style="list-style-type: none"> общините, на чиято територия е седалището им, като за тяхната издръжка се осигуряват целево допълнителни средства от републиканския бюджет; вноски, които правят в бюджетите им и общините, на чиято територия регионалните музеи развиват дейност, като техният размер се определя ежегодно с решение на съответните общински съвети. Общинските музеи се финансират от бюджета на съответната община. Частните музеи се финансират със средства на учредителите им. Музеите със смесено участие се финансират със средства от републиканския бюджет или бюджета на съответната община и собствени средства на учредителите им.
<p>Чл. 41. (1) (Изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Държавните и общинските музеи са юридически лица на бюджетна издръжка, второстепенни разпоредители с бюджет.</p>	<p>Чл. 41. (1) Държавните и общинските музеи са юридически лица на бюджетна издръжка, второстепенни разпоредители с бюджетни кредити.</p>

(2) (Отм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.)	(2) До 50 на сто от приносите на собствените приходи от дейността на музеите и до 100 на сто от приносите от продажба на дълготрайни активи се разходват съответно за основната дейност на музеите и за придобиване на дълготрайни материални активи.
Глава трета. НЕМАТЕРИАЛНО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО	Глава трета. НЕМАТЕРИАЛНО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО
<p>Чл. 43а. (Нов - ДВ, бр. 1 от 2019 г.) Идентификацията на нематериалното културно наследство е научно-изследователска дейност, чрез която се определя дали дадено нематериално свидетелство съответства на критериите за културна ценност, като за неговата класификация и категоризация се прилага съответно глава шеста, раздел II.</p>	
<p>Чл. 44. Културните организации, създадени за опазване на нематериалното културно наследство и придобили статут на центрове на ЮНЕСКО, имат право на субсидия от държавния бюджет.</p>	<p>Чл. 44. Културните организации, създадени за опазване на нематериалното културно наследство и придобили статут на центрове на ЮНЕСКО, имат право на субсидия от държавния бюджет.</p>
Глава четвърта. МАТЕРИАЛНО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО	Глава четвърта. МАТЕРИАЛНО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО
<p>Чл. 45. Класификацията на недвижимите културни ценности се извършва въз основа на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. тяхната принадлежност към определен исторически период; 2. научната и културната област, към която се отнасят; 3. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) пространствената им структура и териториален обхват. 4. степента на застрашеност. 	<p>Чл. 45. Класификацията на недвижимите културни ценности се извършва въз основа на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. тяхната принадлежност към определен исторически период; 2. научната и културната област, към която се отнасят; 3. техният брой, пространствена структура и териториален обхват; 4. степента на застрашеност.
<p>Чл. 47. Според научната и културната област, към която се отнасят, недвижимите културни ценности са:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. археологически: материални следи за човешка дейност, неделими от средата, в която са създадени, които се идентифицират чрез археологически изследвания; 2. исторически: сгради, съоръжения, други структури и паметни места, свързани със забележителни исторически събития и личности; 3. архитектурно-строителни: сгради, съоръжения, конструкции, части или съчетания от тях, които имат историческа, естетическа, техническа, културно- и 	<p>Чл. 47. Според научната и културната област, към която се отнасят, недвижимите културни ценности са:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. археологически: материални следи за човешка дейност, неделими от средата, в която са създадени, които се идентифицират чрез археологически изследвания; 2. исторически: сгради, съоръжения, други структури и паметни места, свързани със забележителни исторически събития и личности; 3. архитектурно-строителни: сгради, съоръжения, конструкции, части или съчетания от тях, които имат историческа, естетическа, техническа, културно- и

<p>производствено-техническа, пространствена и функционална стойност;</p> <p>4. художествени: произведения на изящните и приложните изкуства - неразделни елементи от пространствената среда, в която или за която са създадени;</p> <p>5. урбанистични: обособими части от селищна територия и селищни образувания, чиито елементи са пространствено свързани и могат да се разграничат топографски;</p> <p>6. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) културен ландшафт: съвкупността от пространствено обособени устойчиви културни напластявания, резултат от взаимодействие на човека и природната среда, характеризиращи културната идентичност на дадена територия;</p> <p>7. парково и градинско изкуство: исторически паркове и градини от значение за развитието на паркоустройственото изкуство и наука;</p> <p>8. етнографски: материални свидетелства за бит, занаяти, умения, обичаи и вярвания, които са свързани с пространствената среда;</p> <p>9. (нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) културен маршрут: съвкупност от историческо трасе на традиционен път с включените към него обекти на недвижимото културно наследство и ландшафти.</p>	<p>производствено-техническа, пространствена и функционална стойност;</p> <p>4. художествени: произведения на изящните и приложните изкуства - неразделни елементи от пространствената среда, в която или за която са създадени;</p> <p>5. урбанистични: обособими части от селищна територия и селищни образувания, чиито елементи са пространствено свързани и могат да се разграничат топографски;</p> <p>6. културен —нейзаж: съвкупността от пространствено обособени устойчиви културни напластявания, резултат от взаимодействие на човека и природната среда, характеризиращи културната идентичност на дадена територия;</p> <p>7. парково и градинско изкуство: исторически паркове и градини от значение за развитието на паркоустройственото изкуство и наука;</p> <p>8. етнографски: материални свидетелства за бит, занаяти, умения, обичаи и вярвания, които са свързани с пространствената среда:</p>
<p>Чл. 48. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Според пространствената структура и териториалния обхват недвижимите културни ценности са:</p> <p>1. единични;</p> <p>2. групови:</p> <p>а) ансамбъл - териториално обособима структура от обекти на недвижимото културно наследство, чиито елементи се намират в определени смислови, пространствени и естетически връзки помежду си и с прилежащата им среда;</p> <p>б) комплекс - разновидност на ансамбъла, чиито елементи са функционално свързани;</p> <p>в) (нова - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) серийни - състоящи се от два или повече обекта на недвижимото културно наследство, независимо от тяхното местоположение и обединени от ясни културни, времеви, социални и/или функционални връзки;</p> <p>г) (предишна б. "в" - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) историческо селище - урбанизирана структура, наситена с културно-исторически</p>	<p>Чл. 48.</p> <p>Според броя, пространствената структура и териториалния обхват недвижимите културни ценности са:</p> <p>1. единични;</p> <p>2. групови:</p> <p>а) ансамбъл - териториално обособима структура от обекти на недвижимото културно наследство, чиито елементи се намират в определени смислови, пространствени и естетически връзки помежду си и с прилежащата им среда;</p> <p>б) комплекс - разновидност на ансамбъла, чиито елементи са функционално свързани;</p> <p>в) историческо селище - урбанизирана структура, наситена с културно-исторически ценности от една или няколко епохи;</p> <p>г) историческа зона - обособена селищна, извънселищна, подземна територия или част от акватория, наситена с културни и исторически ценности от една или няколко епохи;</p> <p>д) археологически резерват - обособена територия,</p>

<p>ценности от една или няколко епохи; д) (предишна б. "г" - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) историческа зона - обособена селищна, извънселищна, подземна територия или част от акватория, наситена с културни и исторически ценности от една или няколко епохи; е) (изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г., предишна б. "д" - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) археологически резерват - обособима територия или част от акватория, наситена с разкрити при археологически проучвания или подлежащи на разкриване под повърхността или наземни археологически културни ценности, включително археологически структури, нива и културни напластявания.</p>	<p>наситена с археологически недвижими ценности.</p>
<p>Чл. 50. (1) Според културната и научната стойност и обществената значимост недвижимите културни ценности се включват в следните категории: 1. "световно значение" - вписаните в Списъка на световното наследство; 2. "национално значение" - археологическите резервати, както и други културни ценности с изключителна стойност за културата и историята на страната; 3. "местно значение" - свързаните с културата и историята на населени места, общини или области; 4. "ансамболово значение" - поддържащите пространствената характеристика и архитектурната типология на груповата ценност, към която принадлежат; 5. (нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) "за сведение" - самостоятелни обекти с ниска индивидуална стойност - носители на информация за научната и културната област, към която се отнасят. (2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Редът за определяне категорията на недвижимите културни ценности по ал. 1 се определя с наредба на министъра на културата. (3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Статутът на археологическите резервати по ал. 1, т. 2 се определя с този закон, като те са посочени в списък съгласно приложението.</p>	<p>Чл. 50. (1) Според културната и научната стойност и обществената значимост недвижимите културни ценности се включват в следните категории: 1. "световно значение" - вписаните в Списъка на световното наследство; 2. "национално значение" - археологическите резервати, както и други културни ценности с изключителна стойност за културата и историята на страната; 3. "местно значение" - свързаните с културата и историята на населени места, общини или области; 4. "ансамболово значение" - поддържащите пространствената характеристика и архитектурната типология на груповата ценност, към която принадлежат; (2) Редът за определяне категорията на недвижимите културни ценности по ал. 1 се определя с наредба на Министерекия съвет по предложение на министъра на културата. (3) Статутът на археологическите резервати по ал. 1, т. 2 се определя съе закон за всеки отделен резерват.</p>
<p>Чл. 53. Според научната и културната област, към която се отнасят, движимите културни ценности са: 1. археологически: движими вещи, открити в земята, на повърхността и или под водата и</p>	<p>Чл. 53. Според научната и културната област, към която се отнасят, движимите културни ценности са: 1. археологически: движими вещи, открити в земята, на повърхността и или под водата и свидетелстващи</p>

<p>свидетелстващи за епохи и цивилизации, които са обект на археологията;</p> <p>2. етнографски: движими вещи, които са свидетелства за начина на живот и работа, традициите, обичаите, обредите, вярванията и занаятите и дават възможност да се проучат етническите характеристики и промените в материалната и нематериалната култура;</p> <p>3. исторически: движими вещи, свързани с исторически събития и с живота и дейността на изтъкнати личности;</p> <p>4. (доп. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) художествени: произведения на изобразителните изкуства във всичките им техники и разновидности, включително образци на филателията;</p> <p>5. природни: образци от флората, фауната, палеонтологички и минерални образувания;</p> <p>6. технически: произведения на техническата култура;</p> <p>7. архивни: документи с културно и научно значение, независимо от времето, мястото, носителя и техниката на създаването им;</p> <p>8. книжовни: ръкописни културни ценности до края на 18 век, старопечатни редки и ценни издания, които притежават научна, културна, полиграфическа или библиографска стойност;</p> <p>9. литературни: документални и веществени културни ценности, свързани с цялостната история на литературата.</p>	<p>за епохи и цивилизации, които са обект на археологията;</p> <p>2. етнографски: движими вещи, които са свидетелства за начина на живот и работа, традициите, обичаите, обредите, вярванията и занаятите и дават възможност да се проучат етническите характеристики и промените в материалната и нематериалната култура;</p> <p>3. исторически: движими вещи, свързани с исторически събития и с живота и дейността на изтъкнати личности;</p> <p>4. художествени: произведения на изобразителните изкуства във всичките им техники и разновидности;</p> <p>5. природни: образци от флората, фауната, палеонтологички и минерални образувания;</p> <p>6. технически: произведения на техническата култура;</p> <p>7. архивни: документи с културно и научно значение, независимо от времето, мястото, носителя и техниката на създаването им;</p> <p>8. книжовни: ръкописни културни ценности до края на 18 век, старопечатни редки и ценни издания, които притежават научна, културна, полиграфическа или библиографска стойност;</p> <p>9. литературни: документални и веществени културни ценности, свързани с цялостната история на литературата.</p>
<p>Глава пета. ОПАЗВАНЕ НА НЕДВИЖИМО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО</p>	<p>Глава пета. ОПАЗВАНЕ НА НЕДВИЖИМО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО</p>
<p>Раздел I. Идентифициране</p>	<p>Раздел I. Идентифициране</p>
<p>Чл. 55. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Идентифицирането на обектите на недвижимото културно наследство е системен процес на издирване, изучаване и предварителна оценка на изследвания обект като недвижима културна ценност.</p>	<p>Чл. 55. Идентифицирането на недвижимите културни ценности е системен процес, чрез който се разкрива тяхната научна и културна стойност и обществена значимост и се извършва класификацията и категоризацията им по реда на този закон.</p>
<p>Чл. 56. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Идентифицирането на обектите на недвижимото културно наследство включва:</p> <p>1. издирване - локализиране и установяване на основната видова принадлежност на обекта чрез обхождане и оглед на място или изследване на архивни и материални свидетелства;</p>	<p>Чл. 56. Идентифицирането на недвижими културни ценности включва:</p> <p>1. издирване - локализиране и установяване на основната видова принадлежност на обекта чрез обхождане и оглед на място или изследване на архивни и материални свидетелства;</p> <p>2. изучаване - интердисциплинен</p>

<p>2. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) изучаване - интердисциплинен научно-изследователски процес, обхващащ проучване на място, разкриване на научната и културната характеристика на обекта и документиране;</p> <p>3. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) предварителна оценка - установяване на признаци на изследвания обект като недвижима културна ценност.</p>	<p>научно-изследователски процес, обхващащ проучване на място, разкриване на научната и културната характеристика на обекта и енциализирано документиране;</p> <p>3. предварителна оценка - —изразяваща—се—в установяване на научната и културната стойност и обществена значимост на —обекта, неговата автентичност— и —степен—на—съхраненост, взаимодействие със средата и с обществото.</p>
<p>Чл. 57. (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.) Издирване и изучаване на недвижими културни ценности, с изключение на археологическите, се извършва от НИИОНКЦ, от научни организации, висши училища, музеи, физически и юридически лица по:</p> <p>1. ежегодни териториални програми, утвърдени от министъра на културата, или</p> <p>2. предложения на общинските органи, областните управители, физически и юридически лица.</p> <p>(2) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Издирване и изучаване на недвижимите археологически ценности се извършват от лица, получили разрешение за извършване на теренни проучвания по реда на този закон.</p> <p>(3) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г., доп. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Предварителната оценка по чл. 56, т. 3 на недвижимите културни ценности, с изключение на разкритите при спасителни теренни проучвания археологически обекти, се извършва от НИИОНКЦ въз основа на научната оценка на лицата по ал. 1 и 2, по реда на наредбата по чл. 50, ал. 2. За археологически обекти, разкрити под вода, предварителната оценка се извършва след становище на Центъра за подводна археология.</p> <p>(4) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Предварителната оценка на разкритите при спасителни теренни археологически проучвания обекти се извършва от експертната комисия, определена по реда на чл. 158а, ал. 1.</p>	<p>Чл. 57. (1) —</p> <p>Издирване и изучаване на недвижими културни ценности, с изключение на археологическите, се извършва от НИИОНКЦ, Центъра за подводна археология, от научни организации, висши училища, музеи, физически и юридически лица по:</p> <p>1. ежегодни териториални програми, утвърдени от министъра на културата, или</p> <p>2. предложения на общинските органи, областните управители, физически и юридически лица.</p> <p>(2) Предварителната оценка по чл. 56, т. 3 на недвижимите културни ценности се извършва от НИИОНКЦ въз основа на научните резултати на лицата по ал. 1.</p>
<p>Раздел II. Деклариране</p>	<p>Раздел II. Деклариране</p>
<p>Чл. 58. (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) Декларирането на обекти, които могат да бъдат</p>	<p>Чл. 58. (1) —</p> <p>Декларирането на обекти, които могат да бъдат определени като недвижими културни ценности, се извършва от НИИОНКЦ въз основа на предварителна</p>

<p>определени като недвижими културни ценности, както и отказът за деклариране, се извършва със заповед на министъра на културата или оправомощен от него заместник-министър по предложение на директора на НИОНКН, въз основа на предварителната оценка по чл. 57, ал. 3 и 4. Предложението включва предварителна категоризация, класификация и временни режими за опазване на тези обекти.</p> <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Със заповедта по ал. 1 се определят предварителната класификация и категория на обекта на недвижимото културно наследство и временните режими за неговото опазване.</p> <p>(3) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) В случаите когато от предварителната оценка по чл. 57, ал. 3 се установи, че изследваният обект не притежава признаци на недвижима културна ценност, директорът на НИОНКН изготвя мотивирано предложение до министъра на културата за отказ за деклариране.</p> <p>(4) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., предишна ал. 3 - ДВ, бр. 54 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Всяко физическо или юридическо лице може да прави предложение до министъра на културата за деклариране на обекти като недвижими културни ценности. Предложението се подава чрез НИОНКН или чрез съответния регионален инспекторат по опазване на културното наследство до Министерството на културата.</p>	<p>оценка на тяхната културна и научна стойност и обществена значимост.</p> <p>(2) С декларационния акт, издаден от директора на НИОНКН, се определя научната и културната стойност на недвижимия обект, предварителната му класификация и категория, както и временните режими за неговото опазване.</p> <p>(3) Всяко физическо или юридическо лице може да прави предложение за деклариране на недвижими обекти до НИОНКН. Предложението може да се прави и чрез съответния регионален инспекторат по опазване на културното наследство.</p>
<p>Чл. 59. (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Заповедите за деклариране, за отказ за деклариране и за прекратяване на временните режими за опазване се съхраняват в НИОНКН, като копия от тях се изпращат до съответните общински администрации за попълване на местните архиви на недвижимите културни ценности и по компетентност и до Центъра за подводна археология - за недвижими археологически културни ценности, разкрити под вода.</p> <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., доп. - ДВ, бр. 54 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Заповедите по ал. 1 се съобщават при условията и по реда на чл. 61 от Административнопроцесуалния кодекс.</p> <p>(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Временният режим за опазване на недвижими обекти, влиза в сила от</p>	<p>Чл. 59. (1) -</p> <p>Декларационният акт и приложенията към него се съхраняват в НИОНКН, като копия от тях се изпращат до съответните общински администрации, които поддържат местните архиви на недвижимите културни ценности, както и до съответния регионален инспекторат по опазване на културното наследство и по компетентност до Центъра за подводна археология.</p> <p>(2) Общинските администрации уведомяват писмено собствениците на недвижими обекти в 14 дневен срок от получаване на декларационния акт и изпращат незабавно копия от уведомлението на съответния регионален инспекторат по опазване на културното наследство, който уведомява НИОНКН за това.</p> <p>(3) Временният режим за опазване на недвижими обекти е за срок до три години, влиза в сила от датата</p>

<p>датата на уведомяването на собственика им по ал. 2 и е задължителен за всички физически и юридически лица. (4) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Декларираните недвижими обекти имат статут на недвижими културни ценности до установяването им като такива по реда на този закон.</p>	<p>на уведомяването на собственика им по ал. 2 и е задължителен за всички физически и юридически лица. (4) В срока по ал. 3 декларираните недвижими обекти имат статут на недвижими културни ценности.</p>
<p>Чл. 60. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., доп. - ДВ, бр. 54 от 2011 г., отм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.)</p>	<p>Чл. 60. — Националният институт за опазване на недвижимите културни ценности води публичен регистър на издадените по чл. 59, ал. 1 декларационни актове.</p>
<p>Чл. 61. (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., предишен текст на чл. 61, изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Декларираните недвижими обекти подлежат на заключителна оценка във връзка с регистрирането им като културни ценности, която се извършва от НИИОНКЦ при взаимодействие със специализирани институции и компетентни лица. (2) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Със заключителната оценка по ал. 1 се извършва установяване на културната и научна стойност и обществената значимост на обекта, неговата автентичност, степен на съхраненост и взаимодействие със средата и обществото. (3) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Недвижимите археологически обекти, на които се предоставя статут на недвижими културни ценности по реда на този закон, подлежат на заключителна оценка. Когато недвижимите археологически обекти се намират на територията на групови археологически ценности, те подлежат на заключителна оценка за предоставянето им на статут като единични недвижими културни ценности. (4) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) За издирени и проучени недвижими обекти на културното наследство, за които има достатъчно данни за изготвяне на заключителна оценка, не се прилагат разпоредбите на чл. 58, ал. 1 и 2 и предоставянето или отказът за предоставяне на статут на недвижима културна ценност се извършва по реда на глава пета, раздел III. (5) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Заключителната оценка на обектите по ал. 1, 3 и 4 се извършва по ред, определен с наредбата по чл. 50, ал. 2.</p>	<p>Чл. 61. Декларираните недвижими обекти подлежат на комплексна оценка във връзка с регистрирането им като културни ценности, която се извършва от НИИОНКЦ преди изтичането на срока по чл. 59, ал. 3, при взаимодействие със специализирани институции и компетентни лица.</p>
<p>Чл. 62. (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от</p>	<p>Чл. 62. (1)</p>

<p>20.11.2009 г., доп. - ДВ, бр. 54 от 2011 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Когато от заключителната оценка се установи, че деклариран недвижим обект не притежава качества на недвижима културна ценност, министърът на културата или оправомощен от него заместник-министър след предложение на НИНКН, разгледано по реда на чл. 64, ал. 3, издава заповед, с която прекратява временния режим за опазване по чл. 59, ал. 3.</p> <p>(2) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г., доп. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) Когато от заключителната оценка по чл. 61, ал. 3 се установи, че недвижим археологически обект не притежава качества на културна ценност, статутът му се отнема със заповед на министъра на културата или оправомощен от него заместник-министър.</p> <p>(3) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., предишна ал. 2, доп. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Министерството на културата уведомява общинските администрации и съответния регионален инспекторат по опазване на културното наследство и по компетентност Центъра за подводна археология за издадения акт по ал. 1 или 2 в 7-дневен срок.</p> <p>(4) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Общинските администрации уведомяват писмено собствениците на недвижими обекти в 7-дневен срок от получаването на акта по ал. 3.</p>	<p>Когато от комплексната оценка се установи, че декларираните недвижими обекти не притежават качества на недвижими културни ценности, директорът на НИОНКЦ издава мотивиран акт, с който прекратява временния им режим по чл. 59, ал. 3.</p> <p>(2) Националният институт за опазване на недвижимите културни ценности уведомява общинските администрации и съответния регионален инспекторат по опазване на културното наследство и по компетентност Центъра за подводна археология за издадения акт по ал. 1 в 7-дневен срок.</p> <p>(3) Общинските администрации уведомяват писмено собствениците на недвижими обекти в 7-дневен срок от получаването на акта по ал. 2.</p>
<p>Чл. 63. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г., изм. - ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Заповедите за деклариране, за отказ от деклариране, за прекратяване или за отказ за прекратяване на временни режими за опазване се обжалват в 14-дневен срок от съобщаването им по реда на Административнопроцесуалния кодекс.</p>	<p>Чл. 63. Отказите на директора на НИОНКЦ за деклариране на недвижими културни ценности, декларационните актове и актовете по чл. 62, ал. 1 могат да се оспорват от собствениците на недвижими обекти в 14-дневен срок от съобщаването им по реда на Административнопроцесуалния кодекс.</p>
<p>Раздел III. Предоставяне на статут на недвижима културна ценност (Загл. изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.)</p>	
<p>Чл. 64. (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Когато от заключителната оценка по чл. 61, ал. 1, 3 и 4 се установи, че обекти на недвижимото културно наследство имат качества на недвижими културни ценности, директорът на НИНКН прави</p>	<p>Чл. 64. (1) Когато от комплексната оценка се установи, че декларираните недвижими обекти имат качества на недвижими културни ценности, директорът на НИОНКЦ прави предложение до министъра на културата за тяхната окончателна класификация, категоризация и режими за опазване.</p>

<p>предложение до министъра на културата за тяхната класификация, категоризация и режими за опазване във връзка с предоставянето на статут на недвижими културни ценности.</p> <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., доп. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Към министъра на културата се създава Специализиран експертен съвет за опазване на недвижимите културни ценности. В състава на съвета се включват директорът на НИНКН, директорът на Центъра за подводна археология, директорът на Инспектората и по един представител на специализираните институти при БАН, на Камарата на архитектите, както и експерти по реставрация и консервация, вписани в регистъра по чл. 165, и други специалисти, определени от министъра на културата.</p> <p>(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 27.11.2018 г.) Предложенията на НИНКН по ал. 1, чл. 58, ал. 1 и 3 и чл. 62, ал. 1 се включват в дневния ред за разглеждане от съвета по ал. 2 в едномесечен срок от постъпването им в Министерството на културата.</p> <p>(4) По искане на министъра на културата съветът може да разглежда и други въпроси по опазване на недвижимите културни ценности, като изготвя становище за това.</p> <p>(5) Устройството, организацията на работа и финансирането на съвета се определят с правилник на министъра на културата.</p>	<p>(2) Към министъра на културата се създава Специализиран експертен съвет. В състава на съвета се включват директорът на НИОИИКЦ, директорът на Центъра за подводна археология, директорът на Инспектората и по един представител на специализираните институти при БАН, на Камарата на архитектите, както и експерти по реставрация и консервация, вписани в регистъра по чл. 165, и други специалисти, определени от министъра на културата.</p> <p>(3) Специализираният експертен съвет в 14 дневен срок от получаване на предложението по ал. 1 изготвя становище до министъра на културата за предоставяне на статут на недвижимите културни ценности, с което се определя тяхната окончателна класификация, категоризация и режими на опазване.</p> <p>(4) По искане на министъра на културата съветът може да разглежда и други въпроси по опазване на недвижимите културни ценности, като изготвя становище за това.</p> <p>(5) Устройството, организацията на работа и финансирането на съвета се определят с правилник на министъра на културата.</p>
<p>Чл. 65. (1) (Предишен текст на чл. 65 - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Статут на недвижими културни ценности се предоставя за:</p> <p>1. недвижими културни ценности с категория "световно значение" - с вписването им в Списъка на световното наследство от Комитета за Световно наследство към ЮНЕСКО, по предложение на министъра на културата;</p> <p>2. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г., доп. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) групови недвижими културни ценности с категория "национално значение" - със заповед на министъра на културата или оправомощен от него заместник-министър след съгласуване с министъра на регионалното развитие и благоустройството, а когато в границите на</p>	<p>Чл. 65.</p> <p>Статут на недвижими културни ценности се предоставя за:</p> <p>1. недвижими културни ценности с категория "световно значение" - с вписването им в Списъка на световното наследство от Комитета за Световно наследство към ЮНЕСКО, по предложение на министъра на културата;</p> <p>2. групови недвижими културни ценности с категория "национално значение" от Министерския съвет, по предложение на министъра на културата и на министъра на регионалното развитие и благоустройството;</p> <p>3. всички останали категории недвижими културни ценности от министъра на културата.</p>

<p>недвижимата културна ценност попадат защитени територии по Закона за защитените територии или защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие - и с министъра на околната среда и водите;</p> <p>3. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г., доп. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) всички останали категории недвижими културни ценности - със заповед на министъра на културата или оправомощен от него заместник-министър.</p> <p>(2) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) Заповедите по ал. 1, т. 2 и 3 се обнародват в "Държавен вестник".</p>	
<p>Чл. 66. (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Министърът на културата чрез съответния регионален инспекторат по опазване на културното наследство уведомява общинските администрации за издадения акт по чл. 65 в 14-дневен срок.</p> <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г., отм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.)</p> <p>(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г., доп. - ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Актовете за предоставяне на статут по чл. 65, ал. 1, т. 2 и 3, както и отказите могат да се обжалват пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс.</p>	<p>Чл. 66. (1) Директорът на НИОНКЦ уведомява общинските администрации и съответния регионален инспекторат по опазване на културното наследство за издадения акт по чл. 65 в 7-дневен срок.</p> <p>(2) Общинските администрации уведомяват писмено еобетвениците за издадения акт в 7-дневен срок от получаването му.</p> <p>(3) Актовете за предоставяне на статут по чл. 65, т. 2 и 3, както и отказите могат да се обжалват по реда на Административнопроцесуалния кодекс.</p>
<p>Чл. 67. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Предложение в случаите по чл. 65, ал. 1, т. 1 се прави за регистрирани недвижими културни ценности с национално значение, включени в Индикативната листа за културното и природното наследство на Република България.</p> <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.) Физическо или юридическо лице може да отправя искане до министъра на културата за включване на недвижима културна ценност в Индикативната листа. Общините могат да отправят искане по изречение първо само за недвижимото културно наследство на тяхната територия.</p> <p>(3) Разглеждането на искането по ал. 2 се извършва по реда на чл. 64.</p> <p>(4) Индикативната листа се одобрява от:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. министъра на културата - в частта за недвижимите културни ценности, или 2. министъра на културата и от министъра на 	<p>Чл. 67. (1) Предложение в случаите по чл. 65, т. 1 се прави за регистрирани недвижими културни ценности с национално значение, включени в Индикативната листа за културното и природното наследство на Република България.</p> <p>(2) Физическо или юридическо лице може да отправя искане до директора на НИОНКЦ за включване на недвижима културна ценност в Индикативната листа. Общините могат да отправят искане по изречение първо само за недвижимото културно наследство на тяхната територия.</p> <p>(3) Разглеждането на искането по ал. 2 се извършва по реда на чл. 64.</p> <p>(4) Индикативната листа се одобрява от:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. министъра на културата - в частта за недвижимите културни ценности, или 2. министъра на културата и от министъра на околната среда и водите - в частта за смесени природни и културни ценности.

<p>околната среда и водите - в частта за смесени природни и културни ценности.</p> <p>(5) (Доп. - ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Актовете по ал. 4, както и отказите могат да се обжалват пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс.</p>	<p>(5) Актовете по ал. 4, както и отказите могат да се обжалват по реда на Административнопроцесуалния кодекс.</p>
<p>Чл. 68. (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Националният институт за недвижимо културно наследство води Национален публичен регистър на недвижимите културни ценности, в който се вписват актовете по чл. 58, ал. 1, чл. 62, ал. 1 и 2 и чл. 65, ал. 1.</p> <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Информация за статута на имота като недвижима културна ценност, описана с нейния идентификатор съгласно Закона за кадастъра и имотния регистър, се предоставя от НИИОНК на Агенцията по геодезия, картография и кадастър. Агенцията по геодезия, картография и кадастър предоставя данните на Агенцията по вписванията в 14-дневен срок съгласно чл. 6, ал. 1 от Закона за кадастъра и имотния регистър.</p> <p>(3) В 14-дневен срок от уведомяването по ал. 2 Агенцията по вписванията отбелязва по партидата на съответния имот, че има статут на недвижима културна ценност.</p> <p>(4) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.) При прехвърлителни сделки и при наследяване на имоти - недвижима културна ценност, Агенцията по вписванията уведомява в 14-дневен срок НИИОНК за това обстоятелство.</p>	<p>Чл. 68. (1)</p> <p>Националният институт за опазване на недвижимите културни ценности води Национален регистър на недвижимите културни ценности, в който се вписват актовете на органите по чл. 65.</p> <p>(2) Информация за статута на имота като недвижима културна ценност се предоставя от НИИОНК на Агенцията по геодезия, картография и кадастър и на Агенцията по вписванията в 14-дневен срок.</p> <p>(3) В 14-дневен срок от уведомяването по ал. 2 Агенцията по вписванията отбелязва по партидата на съответния имот, че има статут на недвижима културна ценност.</p> <p>(4) При прехвърлителни сделки и при наследяване на имоти - недвижима културна ценност, Агенцията по вписванията уведомява в 14-дневен срок НИИОНК за това обстоятелство.</p>
<p>Чл. 69. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Прекратяването на временните режими за опазване на деклариран обект и актуализирането на статута на недвижимите културни ценности се извършват по реда за деклариране и предоставяне на статут.</p> <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Редът за идентифициране, деклариране и предоставяне на статут на недвижимите културни ценности се определя с наредбата по чл. 50, ал. 2.</p> <p>(3) С наредбата по ал. 2 се определят и достъпът до регистъра по чл. 68, ал. 1 и подлежащите на вписване обстоятелства.</p> <p>(4) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 66 от</p>	<p>Чл. 69. (1)</p> <p>Прекатегоризиране на регистрирани недвижими културни ценности, както и отписване от регистъра по чл. 68 на културни ценности се извършват по реда на тяхното идентифициране, деклариране и регистриране.</p> <p>(2) Редът за идентифициране, деклариране и регистриране на недвижимите културни ценности се определя с наредбата по чл. 50, ал. 2.</p> <p>(3) С наредбата по ал. 2 се определят и достъпът до регистъра по чл. 68, ал. 1 и подлежащите на вписване обстоятелства.</p>

<p>2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Условието и редът за изработването и поддържането на специализираните карти регистри на недвижимото културно наследство се определят с наредба на министъра на културата и министъра на регионалното развитие и благоустройството.</p>	
<p align="center">Раздел IV.</p> <p align="center">Права и задължения на собствениците или ползвателите на недвижими културни ценности</p>	<p align="center">Раздел IV.</p> <p align="center">Права и задължения на собствениците или ползвателите на недвижими културни ценности</p>
<p>Чл. 71. (1) Собствениците, концесионерите и ползвателите на недвижими културни ценности са длъжни да:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. полагат необходимите грижи за тяхното опазване, съхранение и поддържане в добро състояние при спазване на разпоредбите на този закон и актовете по прилагането му; 2. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., доп. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) уведомяват незабавно НИИОНКН, а в случаите по чл. 84, ал. 2, т. 2 - и звената по чл. 17, ал. 3, регионалните инспекторати по опазване на културното наследство и общинските органи за настъпили увреждания по тях или за действия спрямо тях в нарушение на този закон; 3. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) съгласуват по реда на чл. 84, ал. 1 и 2 проектите по чл. 80, ал. 3 и чл. 83; 4. предоставят необходимите документи и да осигуряват достъп и съдействие на компетентните органи при осъществяване на правомощията им, посочени в закона; 5. предоставят публичен достъп, когато ползването на недвижимата културна ценност е свързано с експозиционна дейност; 6. предоставят безплатен публичен достъп до недвижимата културна ценност за целите на научноизследователската дейност, при условие че не се пречи на нормалното ѝ ползване и не се увреждат законните интереси на собственика, концесионера или ползвателя. <p>(2) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) При унищожаване на недвижима културна ценност поради неизпълнение на задълженията по ал. 1, т. 1 и 2 лицата по ал. 1 са длъжни да я възстановят в същия вид - с оригиналните обемно-пространствени параметри и архитектурни и художествени характеристики. Срокът за възстановяване се определя от министъра</p>	<p>Чл. 71. (1) Собствениците, концесионерите и ползвателите на недвижими културни ценности са длъжни да:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. полагат необходимите грижи за тяхното опазване, съхранение и поддържане в добро състояние при спазване на разпоредбите на този закон и актовете по прилагането му; 2. уведомяват незабавно НИИОНКЦ, регионалните инспекторати по опазване на културното наследство и общинските органи за настъпили увреждания по тях или за действия спрямо тях в нарушение на този закон; 3. съгласуват с НИИОНКЦ проектите по чл. 80, ал. 3 и чл. 83, ал. 1; 4. предоставят необходимите документи и да осигуряват достъп и съдействие на компетентните органи при осъществяване на правомощията им, посочени в закона; 5. предоставят публичен достъп, когато ползването на недвижимата културна ценност е свързано с експозиционна дейност; 6. предоставят безплатен публичен достъп до недвижимата културна ценност за целите на научноизследователската дейност, при условие че не се пречи на нормалното ѝ ползване и не се увреждат законните интереси на собственика, концесионера или ползвателя. <p>(2) Собствениците, концесионерите и ползвателите на недвижим имот, в който се намира експонирана недвижима археологическа ценност, са длъжни да осигуряват правото на публичен достъп, да изпълняват предписанията за нейното опазване, както и да осигуряват достъп на компетентните органи за инспектиране и мониторинг на физическото ѝ опазване и представяне.</p>

на културата.
(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Собствениците, концесионерите и ползвателите на недвижим имот, в който е открит или съществуват данни за наличие на недвижим археологически обект, са длъжни да осигуряват достъп на компетентните органи за инспектиране на физическото му състояние и да изпълняват предписанията за неговото опазване.
(4) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Собствениците, концесионерите и ползвателите на недвижим имот, в който е съхранена и експонирана недвижима археологическа културна ценност, са длъжни да осигуряват публичен достъп при условията, определени с наредбата по чл. 185.

Чл. 72. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) (1) При наличие на обстоятелства, застрашаващи недвижима културна ценност от увреждане или разрушаване, собственикът, концесионерът или ползвателят на имота е длъжен да уведоми кмета на общината, директора на регионалния музей и регионалния инспекторат по опазване на културното наследство по местонахождението на недвижимата културна ценност и да предприеме незабавни действия по обезопасяването ѝ.
(2) (Изм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) При възникване на обстоятелствата по ал. 1 за недвижими археологически културни ценности, включително случаите по чл. 160, ал. 2, собственикът, концесионерът или ползвателят на имота, в който се намира културната ценност, уведомява органите по ал. 1 и директора на регионалния музей.
(3) Кметът на общината или оправомощено от него длъжностно лице и регионалният инспекторат по опазване на културното наследство дават незабавно съответни указания за аварийно-временно укрепване и определят срок за изпълнението им.
(4) При неизпълнение на задълженията по ал. 1 и 2 и на съответните указания по ал. 3 в определения срок общината извършва необходимото обезопасяване и аварийно-временно укрепване за сметка на лицето по чл. 71, ал. 1, в срок до 14 дни след изтичането на срока по ал. 3.
(5) За наличието на обстоятелствата по ал. 1, както и за дадените указания по ал. 3 и предприетите мерки ръководителят на регионалния инспекторат незабавно уведомява министъра на културата.

Чл. 72.

~~(1) При наличие на обстоятелства, застрашаващи недвижима културна ценност от увреждане или разрушаване, собственикът, концесионерът или ползвателят е длъжен да предприеме незабавни действия по обезопасяването ѝ. Преди пристъпване към необходимите укрепителни, консервационно-реставрационни и ремонтни работи лицата по изречение първо уведомяват за това кмета на общината и ръководителя на регионалния инспекторат по опазване на културното наследство по местонахождението на културната ценност.~~
~~(2) Кметът на общината и ръководителят на регионалния инспекторат дават незабавно съответни указания за предприемане на действията по ал. 1.~~
~~(3) Ръководителят на регионалния инспекторат незабавно уведомява директора на НИОНКЦ за наличието на обстоятелствата по ал. 1, както и за предприетите мерки и дадените указания по ал. 2.~~
~~(4) Директорът на НИОНКЦ в 14 дневен срок от уведомяването по ал. 3 дава съответни предписания и срок за изпълнението им, които са задължителни за лицата по ал. 1.~~
~~(5) В случаите по чл. 160, ал. 2 директорът на НИОНКЦ в 14 дневен срок назначава експертна комисия за извършване на предварителна оценка на културната стойност на откритите недвижими структури и находки, въз основа на която да бъдат дадени предписанията по ал. 4.~~
~~(6) За дадените предписания директорът на НИОНКЦ уведомява незабавно кмета на съответната община и ръководителя на съответния регионален инспекторат.~~

<p>Чл. 73. (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г., доп. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) В 14-дневен срок от даване на съответното указание по чл. 72, ал. 3 за недвижими културни ценности, с изключение на археологическите, кметът на общината назначава комисия, която включва инспектор от регионалния инспекторат по опазване на културното наследство, представители на НИНКН, а в случаите по чл. 84, ал. 2, т. 2 - и на звената по чл. 17, ал. 3, на регионалната дирекция за национален строителен контрол и на общината. За художествени, етнографски и исторически недвижими културни ценности в комисията се включва и представител на съответния по тематичен обхват музей, а за действащи обекти с религиозно предназначение - и представител на съответното регистрирано вероизповедание.</p> <p>(2) Комисията установява с констативен протокол състоянието на недвижимата културна ценност, както и вида и обема на необходимите укрепителни, консервационно-реставрационни и ремонтни работи. Към протокола се прилагат подробно описание на културната ценност според данните за нейната идентификация и регистрация и данни за собственика.</p> <p>(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Въз основа на констативния протокол кметът на общината в 14-дневен срок издава заповед, с която задължава лицата по чл. 71, ал. 1 за тяхна сметка да извършат в определен срок необходимите укрепителни, консервационни, реставрационни и ремонтни дейности по проектна документация, съгласувана по реда на чл. 84, ал. 1 и 2. Заповедта се съобщава на заинтересованите лица и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс, като обжалването не спира изпълнението ѝ.</p> <p>(4) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) За археологически недвижими културни ценности се прилагат разпоредбите на чл. 160, ал. 3.</p>	<p>Чл. 73. (1)</p> <p>При неизпълнение на задълженията по чл. 72, ал. 1 и 4 кметът на общината в 14 дневен срок назначава комисия в състав: представител на регионалната дирекция за национален строителен контрол, двама представители на НИОНКЦ, представител на регионалния инспекторат по опазване на културното наследство по местонахождението на културната ценност и трима представители на общината.</p> <p>(2) Комисията установява с констативен протокол състоянието на недвижимата културна ценност, както и вида и обема на необходимите укрепителни, консервационно реставрационни и ремонтни работи. Към протокола се прилагат подробно описание на културната ценност според данните за нейната идентификация и регистрация и данни за собственика.</p> <p>(3) Въз основа на констативния протокол кметът на общината в 7 дневен срок издава заповед, с която задължава лицата по чл. 71, ал. 1 за тяхна сметка да извършат в определен срок необходимите укрепителни, консервационно реставрационни и ремонтни дейности за временно укрепване. Когато строежът създава непосредствена опасност за здравето или живота на гражданите, кметът на общината допуска предварително изпълнение на заповедта. Заповедта се съобщава на заинтересованите лица и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването не спира изпълнението.</p>
<p>Чл. 74. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) (1) Когато комисията по чл. 73, ал. 1 предлага демонтиране и последваща реконструкция по автентични данни на недвижимата културна ценност, нейният собственик изготвя и представя в Министерството на културата графична, текстова и фотодокументация, достатъчна</p>	<p>Чл. 74.</p> <p>(1) Когато комисията предлага реконструкция по автентични данни на недвижимата културна ценност или на част от нея, протоколът се изпраща за становище на министъра на културата, а в случаите по чл. 59, ал. 4 на директора на НИОНКЦ.</p> <p>(2) При положително становище на органите по ал. 1</p>

<p>за изпълнението на реконструкцията. След положително становище на министъра на културата или оправомощени от него длъжностни лица кметът на общината издава заповед за демонтиране на недвижимата културна ценност.</p> <p>(2) (Доп. - ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Заповедта по ал. 1 се съобщава на заинтересованите лица и може да се обжалва пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването на заповедта не спира изпълнението ѝ.</p> <p>(3) Недвижимата културна ценност се реконструира въз основа на представената документация по ал. 1 и инвестиционен проект, съгласуван по реда на чл. 84.</p>	<p>преди издаване на заповедта на кмета собственикът изготвя и предава в НИОНКЦ графична, текстова и фотодокументация, достатъчна за реконструкцията на културната ценност. Недвижимата културна ценност се реконструира в срок, определен съгласно заповедта по изречение първо, въз основа на представената документация и инвестиционен проект, съгласуван с НИОНКЦ.</p> <p>(3) При отрицателно становище министърът на културата или директорът на НИОНКЦ издава заповед, с която дава задължителни предписания за вида и обема на необходимите укрепителни, консервационно-реставрационни и ремонтни дейности за временно укрепване и последваща реконструкция на недвижимата културна ценност, като определя срок за изпълнението им. Заповедта се съобщава на заинтересованите лица и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването не спира изпълнението.</p>
<p>Чл. 75. Копие от заповедите по чл. 73, ал. 3 и чл. 74 се изпраща на регионалния инспекторат по опазване на културното наследство по местонахождението на имота.</p>	<p>Чл. 75. Копие от заповедите по чл. 73, ал. 3 и чл. 74 се изпраща на регионалния инспекторат по опазване на културното наследство по местонахождението на имота.</p>
<p>Чл. 76. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Когато заповедите по чл. 73, ал. 3 и чл. 74 не са изпълнени в определения срок, необходимите укрепителни, консервационно-реставрационни и ремонтни дейности или реконструкция по автентични данни на недвижимата културна ценност или на част от нея се извършват от държавата, съответно общината.</p> <p>(2) Дейностите по ал. 1 се извършват въз основа на заповед на:</p> <p>1. (доп. - ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) министъра на културата или определено от него длъжностно лице от състава на министерството - за недвижими културни ценности с категория "световно" или "национално значение";</p> <p>2. кмета на общината - в останалите случаи.</p> <p>(3) В заповедта по ал. 2 се посочва стойността на разходите за извършване на дейностите по ал. 1, която се определя въз основа на експертна оценка на независими оценители.</p> <p>(4) Обжалването на заповедта по ал. 2 не спира изпълнението ѝ.</p>	<p>Чл. 76. (1) Когато заповедите по чл. 73, ал. 3 и чл. 74 не са изпълнени в определения срок, необходимите укрепителни, консервационно-реставрационни и ремонтни дейности за временно укрепване и последваща реконструкция по автентични данни на недвижимата културна ценност или на част от нея се извършват от държавата, съответно общината.</p> <p>(2) Дейностите по ал. 1 се извършват въз основа на заповед на:</p> <p>1. министъра на културата - за недвижими културни ценности с категория "световно" или "национално значение";</p> <p>2. кмета на общината - в останалите случаи.</p> <p>(3) В заповедта по ал. 2 се посочва стойността на разходите за извършване на дейностите по ал. 1, която се определя въз основа на експертна оценка на независими оценители.</p> <p>(4) Обжалването на заповедта по ал. 2 не спира изпълнението ѝ.</p> <p>(5) Въз основа на заповедта по ал. 2 върху имота се вписва законна ипотека в полза на държавата, съответно общината, за обезпечение на вземането им</p>

<p>(5) Въз основа на заповедта по ал. 2 върху имота се вписва законна ипотека в полза на държавата, съответно общината, за обезпечение на вземането им за направените от тях разноски.</p> <p>(6) Държавата, съответно общината, може да поиска за направените от нея разноски от съда да постанови незабавно изпълнение и да издаде изпълнителен лист по реда на чл. 418 от Гражданския процесуален кодекс.</p>	<p>за направените от тях разноски.</p> <p>(6) Държавата, съответно общината, може да поиска за направените от нея разноски от съда да постанови незабавно изпълнение и да издаде изпълнителен лист по реда на чл. 418 от Гражданския процесуален кодекс.</p>
<p style="text-align: center;">Раздел V. Териториалноустройствена защита</p>	<p style="text-align: center;">Раздел V. Териториалноустройствена защита</p>
<p>Чл. 78. Териториалноустройствената защита на недвижимото културно наследство обхваща:</p> <ol style="list-style-type: none"> режими за опазване; (отм. - ДВ, бр. 82 от 2012 г., в сила от 26.11.2012 г.) устройствени планове на защитени територии за опазване на недвижимото културно наследство и специфични правила и нормативи към тях; планове за опазване и управление на недвижими културни ценности; проектиране, съгласуване и одобряване на устройствените планове и на проектните документации (инвестиционни инициативи и проекти за намеси) в защитените територии за опазване на недвижимото културно наследство и контрол по тяхното прилагане и изпълнение; финансиране и извършване на дейности в недвижимите културни ценности и в охранителните им зони за целите на тяхното опазване и експониране. 	<p>Чл. 78. Териториалноустройствената защита на недвижимото културно наследство обхваща:</p> <ol style="list-style-type: none"> режими за опазване; устройствени схеми на защитени територии за опазване на недвижимото културно наследство; устройствени планове на защитени територии за опазване на недвижимото културно наследство и специфични правила и нормативи към тях; планове за опазване и управление на недвижими културни ценности; проектиране, съгласуване и одобряване на устройствените планове и на проектните документации (инвестиционни инициативи и проекти за намеси) в защитените територии за опазване на недвижимото културно наследство и контрол по тяхното прилагане и изпълнение; финансиране и извършване на дейности в недвижимите културни ценности и в охранителните им зони за целите на тяхното опазване и експониране.
<p>Чл. 79. (1) Режимът за опазване на недвижимата културна ценност се определя с акта за нейното деклариране или за предоставяне на статут.</p> <p>(2) С режима за опазване на недвижимата културна ценност се посочват териториалният обхват и предписанията за опазване на недвижимата културна ценност и нейната среда.</p> <p>(3) (Изм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Териториалният обхват се определя от границите и площта на недвижимата културна ценност и на охранителната ѝ зона. Охранителната зона се определя за осигуряване при необходимост от по-ефективна териториалноустройствена защита на недвижимата културна ценност и обхваща непосредствената територия около ценността, важни визуални</p>	<p>Чл. 79. (1) Режимът за опазване на недвижимата културна ценност се определя с акта за нейното деклариране или за предоставяне на статут.</p> <p>(2) С режима за опазване на недвижимата културна ценност се посочват териториалният обхват и предписанията за опазване на недвижимата културна ценност и нейната среда.</p> <p>(3) Териториалният обхват се определя от границите на недвижимата културна ценност и на охранителната ѝ зона.</p> <p>(4) Когато единична културна ценност няма определен териториален обхват в акта за деклариране или за предоставяне на статут, за нейни граници се емятат границите на имота, за охранителна зона</p>

перспективи и други територии или елементи с поддържащо значение за нейната културна и историческа значимост и за нейното опазване. Не се определя охранителна зона само в изключителни случаи, мотиви за което се посочват в предварителната оценка по чл. 5б, т. 3 или в заключителната оценка по чл. 61, ал. 1. За опазването на единични недвижими културни ценности, разположени в териториалния обхват на групова недвижима културна ценност, не се определят охранителни зони, а се прилагат предписанията за опазване на груповата недвижима културна ценност.

(4) Когато единична културна ценност няма определен териториален обхват в акта за деклариране или за предоставяне на статут, за нейни граници се смятат границите на имота, за охранителна зона - територията, обхващаща непосредствено съседните имоти, а при улици до 14 метра - и срещулежащите през улицата имоти, както и уличното пространство между тях.

(5) (Нова - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Предписанията за опазване на недвижимите културни ценности се определят въз основа на резултатите от предварителната, съответно от заключителната оценка на анализа на въздействието от проведени намеси и на степента им на застрашеност от антропогенни и природогеографски фактори. С предписанията за опазване се посочват допустимите намеси в недвижимите културни ценности, устройството или условията за ползването на териториите в техните граници и охранителни зони с цел осигуряване на пълноценното им опазване и представяне.

(6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Единичните и груповите недвижими културни ценности с техните граници и охранителни зони формират защитени територии за опазване на недвижимото културно наследство, които се отразяват в кадастралните карти съгласно Закона за кадастъра и имотния регистър и в общите и подробните устройствени планове съгласно Закона за устройство на територията.

(7) (Предишна ал. 6 - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Защитени територии са и археологическите обекти, намиращи се в земните пластове, на тяхната повърхност, на сушата или под вода, като временните им граници и охранителни зони се определят с разрешението за теренно проучване.

~~територията, обхващаща непосредствено съседните имоти, а при улици до 14 метра - и срещулежащите през улицата имоти, както и уличното пространство между тях.~~

~~(5) Единичните и груповите недвижими културни ценности с техните граници и охранителни зони формират защитени територии за опазване на недвижимото културно наследство, които се отразяват в кадастралните карти съгласно Закона за кадастъра и имотния регистър и в общите и подробните устройствени планове съгласно Закона за устройство на територията.~~

~~(6) Защитени територии са и археологическите обекти, намиращи се в земните пластове, на тяхната повърхност, на сушата или под вода, като временните им граници и охранителни зони се определят с разрешението за теренно проучване.~~

~~(7) Когато в определени зони има данни за наличие на археологически обекти, министърът на културата може със заповед да ги обяви за защитени територии по реда на чл. 64.~~

~~(8) При отправено искане от религиозните институции Министерският съвет, съответно общинският съвет, може да разреши в недвижими културни ценности по чл. 88, т. 4 държавна или общинска собственост, да се извършват обредни ритуали и богослужения при спазване на режимите за опазването им.~~

~~(9) В случаите, когато религиозният храм - недвижима културна ценност от национално и местно значение, е единствен в съответното населено място, в него имат право да извършват обредни ритуали и богослужения регистрираните вероизповедания при спазване на режимите за опазването му, до безвъзмездното предоставяне на право на ползване върху държавни и общински имоти.~~

<p>(8) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г., предишна ал. 7 - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Когато в определени зони има данни за наличие на археологически обекти, министърът на културата може със заповед да ги обяви по реда на чл. 64 за защитени територии по смисъла на ал. 6.</p> <p>(9) (Отм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., предишна ал. 8 - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) При отправено искане от религиозните институции Министерският съвет, съответно общинският съвет, може да разреши в недвижими културни ценности по чл. 88, т. 4 - държавна или общинска собственост, да се извършват обредни ритуали и богослужения при спазване на режимите за опазването им.</p>	
<p>Чл. 80. (1) (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2012 г., в сила от 26.11.2012 г.) С устройствените <u>планове</u> се определят целите, задачите и начините за устройство на защитените територии за опазване на недвижимото културно наследство, обвързано с режимите за опазване.</p> <p>(2) Общи и подробни устройствени планове за защитените територии и специфичните правила и нормативи към тях се изготвят в съответствие с режимите за опазване на недвижимите културни ценности.</p> <p>(3) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2012 г., в сила от 26.11.2012 г.) Устройство <u>планове</u> по чл. 78 и специфичните правила и нормативи към тях, заданията за тяхното изготвяне и скиците с предложенията по чл. 135, ал. 2 от Закона за устройство на територията преди одобряването им се съгласуват по реда на чл. 84.</p> <p>(4) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2012 г., в сила от 26.11.2012 г.) <u>Не се съгласуват</u> устройствени планове и специфични правила и нормативи към тях, които не са съобразени с режимите за опазване на недвижимите културни ценности.</p>	<p>Чл. 80. (1) С устройствените ехеми се определят целите, задачите и начините за устройство на защитените територии за опазване на недвижимото културно наследство, обвързано с режимите за опазване.</p> <p>(2) Общи и подробни устройствени планове за защитените територии и специфичните правила и нормативи към тях се изготвят в съответствие с режимите за опазване на недвижимите културни ценности.</p> <p>(3) Устройство ехеми, устройствените планове по чл. 78 и специфичните правила и нормативи към тях, — както — и заданията за тяхното изготвяне задължително се съгласуват с НИОНКЦ преди тяхното одобряване по реда на чл. 84.</p> <p>(4) — Националният институт — за опазване на недвижимите културни ценности — отказва да съгласува устройствени ехеми, устройствени планове и специфични правила и нормативи към тях, които не са съобразени с режимите за опазване на недвижимите културни ценности.</p>
<p>Чл. 81. (1) (Доп. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) В <u>планове</u> за опазване и управление на единични или групови недвижими <u>културни</u> ценности се включват режимите, специфичните правила и нормативи по чл. 78, т. 1 и 3 и се определя:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. обща характеристика на защитената територия за опазване на недвижимото културно наследство; 	<p>Чл. 81. (1) В <u>планове</u> за опазване и управление на единични или групови недвижими ценности се включват режимите, специфичните правила и нормативи по чл. 78, т. 1 и 3 и се определя:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. обща характеристика на защитената територия за опазване на недвижимото културно наследство; 2. цели и организация на управлението;

<p>2. цели и организация на управлението;</p> <p>3. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) дългосрочна и краткосрочни програми на дейностите по опазване на недвижимата културна ценност и по прилагане на плана;</p> <p>4. финансиране на дейностите по прилагане на плана;</p> <p>5. участие на партньорите в процеса по прилагане на плана;</p> <p>6. условия и препоръки за осъществяване на дейностите по прилагане на плана;</p> <p>7. система за мониторинг на защитената територия и осигуряване на спешни аварийно-спасителни мероприятия в нея;</p> <p>8. система за контрол по прилагане на плана.</p> <p>(2) Планове по ал. 1 се изготвят задължително за:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. недвижимите културни ценности, включени в Индикативната листа за културното и природното наследство на Република България; 2. археологическите резервати; 3. груповите недвижими културни ценности с национално значение; 4. (изм. - ДВ, бр. 96 от 2017 г., в сила от 02.01.2018 г.) единичните недвижими културни ценности с национално значение - в случаите, когато се възлагат на концесия. <p>(3) Планове по ал. 1 могат да се изготвят и за други недвижими културни ценности по инициатива и при възлагане и финансиране от техния собственик, ползвател или концесионер, или общината, на чиято територия те се намират.</p> <p>(4) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Плановете за опазване и управление на единични или групови недвижими културни ценности подлежат на обществено обсъждане по ред, определен с наредбата по ал. 5.</p> <p>(5) Обхватът, структурата, съдържанието и методологията за изработването на плановете по ал. 1 се определят с наредба на Министерския съвет.</p>	<p>3. дългосрочна и краткосрочни програми на дейностите по прилагане на плана;</p> <p>4. финансиране на дейностите по прилагане на плана;</p> <p>5. участие на партньорите в процеса по прилагане на плана;</p> <p>6. условия и препоръки за осъществяване на дейностите по прилагане на плана;</p> <p>7. система за мониторинг на защитената територия и осигуряване на спешни аварийно-спасителни мероприятия в нея;</p> <p>8. система за контрол по прилагане на плана.</p> <p>(2) Планове по ал. 1 се изготвят задължително за:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. недвижимите културни ценности, включени в Индикативната листа за културното и природното наследство на Република България; 2. археологическите резервати; 3. груповите недвижими културни ценности с национално значение; 4. единичните недвижими културни ценности с национално значение - в случаите, когато се предоставят на концесия. <p>(3) Планове по ал. 1 могат да се изготвят и за други недвижими културни ценности по инициатива и при възлагане и финансиране от техния собственик, ползвател или концесионер, или общината, на чиято територия те се намират.</p> <p>(4) Плановете за опазване и управление на единични или групови недвижими ценности подлежат на обсъждане от заинтересованите институции, обществени организации и граждани.</p> <p>(5) Обхватът, структурата, съдържанието и методологията за изработването на плановете по ал. 1 се определят с наредба на Министерския съвет.</p>
<p>Чл. 82. (1) Плановете за опазване и управление се възлагат и финансират от:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. министъра на културата или от лицата по чл. 67, ал. 2 - в случаите по чл. 81, ал. 2, т. 1; 2. министъра на културата - в случаите по чл. 81, ал. 2, т. 2 и 4; 3. (нова - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) общината, когато недвижимата културна ценност е предоставена за управление - в случаите по чл. 81, ал. 2, т. 2; 	<p>Чл. 82. (1) Плановете за опазване и управление се възлагат и финансират от:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. министъра на културата или от лицата по чл. 67, ал. 2 - в случаите по чл. 81, ал. 2, т. 1; 2. министъра на културата - в случаите по чл. 81, ал. 2, т. 2 и 4; 3. общината, на чиято територия е груповата недвижима културна ценност - в случаите по чл. 81, ал. 2, т. 2.

<p>4. (предишна т. 3 - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) общината, на чиято територия е груповата недвижима културна ценност - в случаите по чл. 81, ал. 2, т. 3;</p> <p>5. (нова - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) концесионера - в случаите по чл. 81, ал. 2, т. 4, когато до подписването на концесионния договор няма изготвен план за опазване и управление.</p> <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Плановете за опазване и управление и заданията за тяхното изготвяне се съгласуват:</p> <ol style="list-style-type: none"> с министъра на културата по реда на чл. 84, ал. 1 и 2; със съответната община, когато не е възложител на плана, както и със заинтересовани институции. <p>(3) Плановете за опазване и управление на недвижими културни ценности се приемат от:</p> <ol style="list-style-type: none"> Министерския съвет - в случаите по чл. 81, ал. 2, т. 1 и 2; министъра на културата - в случаите по чл. 81, ал. 2, т. 3 и 4; общинския съвет на съответната община, на чиято територия е недвижимата културна ценност - в случаите по чл. 81, ал. 3. <p>(4) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Плановете по ал. 3, т. 1 се внасят в Министерския съвет по предложение на министъра на културата след съгласуване с министъра на регионалното развитие и благоустройството, а когато в границите на недвижимата културна ценност попадат защитени територии по Закона за защитените територии и Закона за биологичното разнообразие - и с министъра на околната среда и водите.</p> <p>(5) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Актовете за приемане по реда на ал. 3 на плановете за опазване и управление на недвижими културни ценности се обнародват в "Държавен вестник".</p>	<p>(2) Заданията за изготвяне на план за опазване и управление и изготвените плановете преди тяхното приемане по реда на ал. 3 и 4 се съгласуват с НИОНКЦ по реда на чл. 64.</p> <p>(3) Плановете за опазване и управление на недвижими културни ценности се приемат от:</p> <ol style="list-style-type: none"> Министерския съвет - в случаите по чл. 81, ал. 2, т. 1 и 2; министъра на културата - в случаите по чл. 81, ал. 2, т. 3 и 4; общинския съвет на съответната община, на чиято територия е недвижимата културна ценност - в случаите по чл. 81, ал. 3. <p>(4) Плановете по ал. 3, т. 1 се внасят в Министерския съвет по предложение на министъра на културата след съгласуване с министъра на регионалното развитие и благоустройството, а когато в границите на недвижимата културна ценност попадат защитени територии по Закона за защитените територии и Закона за биологичното разнообразие - и с министъра на околната среда и водите.</p>
<p>Чл. 83. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) (1) Инвестиционните проекти и искания за намеси в защитени територии за опазване на културното наследство се одобряват и строежите се изпълняват по реда на Закона за устройство на територията след съгласуване по реда на чл. 84, ал. 1 и 2, както следва:</p> <ol style="list-style-type: none"> в единични културни ценности и в техните 	<p>Чл. 83. (1) Инвестиционните проекти и искания за намеси в защитени територии за опазване на културното наследство се одобряват и строежите се изпълняват по реда на Закона за устройство на територията след съгласуване с НИОНКЦ, както следва:</p> <ol style="list-style-type: none"> в единични културни ценности и в техните граници: <p>а) програми и проекти за консервация, реставрация</p>

<p>граница:</p> <p>а) програми, задания, визи за проектиране, инвестиционни проекти за: консервация, реставрация, адаптация, експониране, реконструкция по автентични данни, пристрояване, надстрояване, конструктивно укрепване, делба, промяна на предназначението, ремонти и преустройства, цветови фасадни решения, художествено осветление, паркоустройство и благоустройство;</p> <p>б) (изм. и доп. - ДВ, бр. 52 от 2016 г.) визи за проектиране и инвестиционни проекти по част архитектура за ново основно и допълващо застрояване, а при наличие на археологически недвижими културни ценности - и проектите по част конструкции, както и проектите на транспортната и техническата инфраструктура, включително и за сградните отклонения за присъединяване към мрежите и съоръженията;</p> <p>в) искания и документация за извършване на текущи и аварийни ремонти и укрепителни работи;</p> <p>г) схеми и проекти за преместваеми обекти, включително за настилки, огради, чешми, улично осветление и други елементи на градското обзавеждане, рекламни, информационни и монументално-декоративни елементи, както и електрически и газификационни табла, външни климатични съоръжения, антени на мобилни оператори;</p> <p>2. в охранителни зони на единични културни ценности и в границите на групови културни ценности, ако с режимите за опазване не е определено друго:</p> <p>а) (изм. и доп. - ДВ, бр. 52 от 2016 г.) визи за проектиране и инвестиционни проекти по част архитектура за: ново основно и допълващо застрояване, реконструкция, надстрояване, пристрояване, ремонти и преустройства с промяна на външния вид на строежите, а при археологически недвижими културни ценности - и проектите по част "конструкции", както и проектите на транспортната и техническата инфраструктура, включително и за сградните отклонения за присъединяване към мрежите и съоръженията;</p> <p>б) визи за проектиране и инвестиционни проекти за паркоустройство и благоустройство;</p> <p>в) схеми и проекти за преместваеми обекти, включително за настилки, огради, чешми, улично</p>	<p>и експониране;</p> <p>б) визи за проектиране и инвестиционни проекти за: реконструкция; пристрояване; надстрояване; преизграждане; укрепване; делба; промяна на предназначението; ремонти и преустройства; цветови фасадни решения; художествено осветление; паркоустройство и благоустройство;</p> <p>в) визи за проектиране и инвестиционни проекти по част архитектура за ново основно и допълващо застрояване;</p> <p>г) искания и документация за извършване на текущи и аварийни ремонти и укрепителни работи;</p> <p>д) схеми и проекти за преместваеми обекти, включително за настилки, огради, чешми, улично осветление, ел. табла и други елементи на градското обзавеждане, рекламни, информационни и монументално-декоративни елементи;</p> <p>е) конкурсни книжа, задания за проектиране;</p> <p>2. в охранителни зони на единични културни ценности и в границите на групови културни ценности:</p> <p>а) визи за проектиране и инвестиционни проекти по част архитектура за: ново основно и допълващо застрояване; реконструкция, възстановяване; надстрояване, преизграждане; ремонти и преустройства с промяна на външния вид на строежите; цветови фасадни решения; художествено осветление;</p> <p>б) визи за проектиране и инвестиционни проекти за паркоустройство и благоустройство;</p> <p>в) схеми и проекти за преместваеми обекти, включително за настилки, огради, чешми, улично осветление, ел. табла и други елементи на градското обзавеждане, рекламни, информационни и монументално-декоративни елементи;</p> <p>г) искания и документация за извършване на външни текущи и аварийни ремонти;</p> <p>3. в охранителни зони на групови културни ценности:-</p> <p>а) визи за проектиране и инвестиционни проекти по част архитектура за: ново основно застрояване, възстановяване, надстрояване и пристрояване;</p> <p>б) схеми и проекти за преместваеми обекти и монументално-декоративни елементи, когато това се изисква с режимите за опазване.-</p> <p>(2) За инвестиционни инициативи и проекти за намеси в археологически недвижими културни ценности и охранителните им зони освен</p>
---	---

осветление и други елементи на градското обзавеждане, рекламни, информационни и монументално-декоративни елементи, както и електрически и газификационни табла, външни климатични съоръжения, антени на мобилни оператори;

г) искания и документация за извършване на външни текущи и аварийни ремонти, при които се променят архитектурните и/или художествените характеристики на строежите;

3. (изм. и доп. - ДВ, бр. 52 от 2016 г.) в охранителни зони на групови културни ценности, ако с режимите за опазване не е определено друго - визи за проектиране и инвестиционни проекти по част архитектура за: ново основно застрояване, надстрояване и пристрояване, а при археологически недвижими културни ценности - и проектите по част "конструкции", както и проектите на транспортната и техническата инфраструктура, включително и за сградните отклонения за присъединяване към мрежите и съоръженията.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 52 от 2016 г.)

(3) (Изм. - ДВ, бр. 52 от 2016 г.) Въвеждането в експлоатация на строежи по ал. 1, т. 1, извън случаите по чл. 83а, ал. 2, се извършва след положително становище на министъра на културата или на оправомощени от него длъжностни лица, а ексекутивната документация по смисъла на Закона за устройство на територията се съгласува по реда на чл. 84, ал. 1 и 2.

(4) В случаите когато към подробен устройствен план за територия или за част от територия на културното наследство няма съгласуван работен устройствен план, се представя и обемно устройствено проучване, което обхваща имота - обект на проектиране, и непосредствено съседните му имоти.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 52 от 2016 г.) Преместване на недвижима културна ценност, както и премахване на растителност и паркови елементи в недвижими културни ценности - градинско и парково изкуство, се разрешават по реда на Закона за устройство на територията след положително становище и при условия, определени от органа по ал. 3. Изречение първо се прилага и в случаите по чл. 59, ал. 4.

(6) Промяна на предназначението на поземлен имот, в чийто обхват попадат недвижими културни

~~проектните документи по ал. 1 с НИОНКЦ се съгласуват и —проекти на транспортната и техническата инфраструктура-~~

(3) ~~Разрешение за ползване~~ на строежи по ал. 1 и 2 се издава след положително становище на НИОНКЦ, а ексекутивната документация по смисъла на Закона за устройство на територията се съгласува с НИОНКЦ.

(4) В ~~случаите~~, когато към подробен устройствен план за територия или част от територия на културното наследство няма съгласуван работен устройствен план, ~~НИОНКЦ изисква представяне на обемно устройствено~~ проучване, което обхваща ~~имота~~, обект на проектиране, и непосредствено съседните му имоти.

(5) ~~Преместване, премахване изцяло или частично~~ на недвижима културна ценност, както и премахване на растителност и паркови елементи в недвижими културни ценности - градинско и парково изкуство, се ~~разрешава~~ по реда на Закона за устройство на ~~територията~~, след положително становище и при условия, определени от ~~министъра на културата, а~~ в случаите по чл. 59, ал. 4 ~~от директора на НИОНКЦ.~~

(6) Промяна на предназначението на поземлен имот, в чийто обхват попадат недвижими културни ценности или техни охранителни зони, се съгласува с ~~НИОНКЦ.~~

<p>ценности или техни охранителни зони, се съгласува по реда на чл. 84, ал. 1 и 2.</p>	
<p>— — — Чл. 83а. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) (1) Не се въвеждат в експлоатация по реда на Закона за устройство на територията недвижими културни ценности, по които е изпълнена:</p> <ol style="list-style-type: none">1. (доп. - ДВ, бр. 52 от 2016 г.) фасадна консервация и реставрация и ремонти на покриви;2. (изм. - ДВ, бр. 52 от 2016 г.) консервация и реставрация на художествени елементи и стенописи;3. (отм. - ДВ, бр. 52 от 2016 г., нова - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) консервация на археологически недвижими културни ценности. <p>(2) (Доп. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Приемането на изпълнението на дейностите по ал. 1 се извършва от комисия, съставът на която се определя в зависимост от вида и обема на извършените дейности. Комисията се назначава със заповед на министъра на културата или оправомощено от него длъжностно лице. В комисията задължително се включват представители на НИИКН и на Инспектората по опазване на културното наследство.</p> <p>(3) Комисията по ал. 2 проверява представената документация за обекта, установява качеството на изпълнените консервационни и реставрационни работи и предлага на министъра на културата да приеме или мотивирано да откаже приемането на изпълнението.</p> <p>(4) Министърът на културата издава заповед за приемане на изпълнените консервационни и реставрационни дейности в едномесечен срок след представянето на протокола от комисията.</p> <p>(5) Възложителят предава екземпляр от документацията за обекта в НИИКН за попълване на досието на недвижимата културна ценност.</p> <p>(6) В случаите когато комисията по ал. 2 предлага отказ за приемане на изпълнените работи, с протокола се дават указания и се определят отговорно лице и срокове за изпълнението им.</p>	
<p>— — — Чл. 84. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 52 от 2016 г.) (1) Съгласуването по този раздел се извършва с писмено становище и заверка с печат върху графичните материали в срок до 4 месеца от датата на постъпване на съответната документация в НИИКН или в общината, определена по чл. 17, ал. 3.</p>	<p>— — — Чл. 84. (1) Съгласуването по този раздел се извършва с писмено становище и заверка с печат върху графичните материали в двумесечен срок от датата на постъпването на съответната документация. (2) При отказ да съгласува документацията директорът на НИИКНЦ посочва писмено конкретни</p>

Инвестиционните проекти и искания за намеси в защитени територии за опазване на културното наследство се внасят:

1. за недвижими културни ценности с категории "световно значение" и "национално значение" в техните граници и охранителни зони - в НИНКН;

2. за недвижими културни ценности с категории "местно значение", "ансамблово значение" и "за сведение" в техните граници и охранителни зони - в съответното звено по чл. 17, ал. 3.

(2) Съгласуването по ал. 1 на инвестиционните проекти и исканията за намеси по чл. 83 се извършва от министъра на културата или оправомощени от него длъжностни лица за:

1. единични и групови недвижими културни ценности с категории "световно значение" и "национално значение" в техните граници и охранителни зони - след писмено становище на НИНКН;

2. единични и групови недвижими културни ценности с категории "местно значение", "ансамблово значение" и "за сведение" - след писмено становище на съответното общинско звено по чл. 17, ал. 3.

(3) В случаите по ал. 2, когато единични недвижими културни ценности с категории "местно значение", "ансамблово значение" и "за сведение" попадат в границите и охранителните зони на групови недвижими културни ценности с категории "световно значение" и "национално значение", съгласуването по ал. 2, т. 2 се извършва след писмено становище на НИНКН.

(4) Проектите за планове за опазване и управление, плановите задания, пилотните проекти и други по недвижимото културно наследство, изготвени от НИНКН, се съгласуват по реда на ал. 1 и 2 след становище от Специализирания експертен съвет по чл. 64, ал. 2.

(5) За извършване на съгласуването по ал. 2 и 3 се подава заявление до министъра на културата чрез директора на НИНКН, съответно чрез ръководителя на звеното по чл. 17, ал. 3 по образец, утвърден от министъра на културата. Един екземпляр от документацията се предоставя на НИНКН за попълване на архивния фонд.

(6) Директорът на НИНКН, съответно в случаите по ал. 2, т. 2 - ръководителят на звеното по чл. 17, ал. 3, се произнася с писмено становище в двумесечен срок

~~мотиви за това-~~

~~(3) Отказът по ал. 2 може да бъде обжалван по реда на Административния процесуалния кодекс-~~

~~(4) Непроизнасянето в срока по ал. 1 се смята за мълчаливо съгласие-~~

<p>от датата на постъпване на заявлението.</p> <p>(7) Писмените становища по ал. 6 се изпращат на министъра на културата не по-късно от три дни след изтичане на срока по ал. 6 за изготвянето им.</p> <p>(8) Отказът за съгласуване на инвестиционните проекти и на исканията за намеси по чл. 83 се мотивира писмено.</p> <p>(9) (Доп. - ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Отказът по ал. 8 може да бъде обжалван пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс.</p> <p>(10) За изготвяне на писмените становища по ал. 2 от НИНКН, съответно от общината по чл. 17, ал. 3 се събират такси в размер, определен с тарифата по чл. 19, ал. 2 и в съответната наредба по чл. 9 от Закона за местните данъци и такси.</p>	
<p style="text-align: center;">Раздел VI.</p> <p style="text-align: center;">Концесия върху недвижими културни ценности</p>	<p style="text-align: center;">Раздел VI.</p> <p style="text-align: center;">Концесия върху недвижими културни ценности</p>
<p>Чл. 86. (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2017 г., в сила от 02.01.2018 г.) (1) За недвижимите културни ценности - държавна и общинска собственост, може да се възлага концесия при условията и по реда на Закона за концесиите и при спазване изискванията на този закон.</p> <p>(2) При възлагане и изпълнение на концесия за недвижима културна ценност се спазват режимите за опазване на културната ценност, както и условията за провеждане на интегрирана консервация.</p> <p>(3) Обект на концесия може да бъде една или повече единични или групови културни ценности или части от тях.</p> <p>(4) Концедентът определя концесионна територия, която покрива териториалния обхват на обекта на концесията, доколкото включените в този обхват имоти са държавна, съответно общинска собственост. Към обекта на концесията като принадлежност може да се включи и поддържаща зона, която представлява територия, необходима за извършване на дейностите по концесията, доколкото включените в нея имоти са държавна, съответно общинска собственост.</p> <p>(5) Концесионната територия и площта на поддържащата зона се определят с подробен устройствен план при спазване на режимите за опазване на конкретната недвижима културна ценност.</p>	<p>Чл. 86. (1) недвижимите културни ценности - държавна и общинска собственост, могат да се предоставят на концесия при условията и по реда на Закона за концесиите и при спазване на изискванията на този закон.</p> <p>(2) концесия по ал. 1 се предоставя при спазване на режимите за опазване на съответната недвижима културна ценност, както и на условията за провеждане на интегрирана консервация.</p> <p>(3) Обект на концесията може да бъде една или повече единични или групови културни ценности или части от тях.</p> <p>(4) Обектът на концесията включва и концесионна територия, която се определя с подробен устройствен план при спазване на режимите за спазване на конкретната недвижима ценност.</p> <p>(5) Концесионната територия включва териториалния обхват на обекта на концесията и може да включва и поддържаща зона на обекта на концесията, когато са държавна, съответно общинска собственост.</p> <p>(6) Поддържащата зона включва територия, която е необходима за извършване на дейностите по управление, поддържане и експлоатация на обекта на концесията.</p> <p>(7) площта на поддържащата зона се обособява и ее определя с подробния устройствен план по ал. 4.</p>

<p>Чл. 87. (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2017 г., в сила от 02.01.2018 г.) (1) При концесия за недвижима културна ценност може да се извършва строителство на техническа инфраструктура, сгради или съоръжения върху концесионната територия и/или върху поддържащата зона.</p> <p>(2) Строителство може да се извършва само ако е съвместимо с режимите за опазване на съответната недвижима културна ценност и е необходимо за дейностите по концесията.</p> <p>(3) Когато изпълнението на строителство се възлага от концедента, концесията се определя като концесия за строителство и концедентът определя вида и обема на строителството и изискванията относно изпълнението му.</p> <p>(4) Независимо от предмета на концесията, при изпълнението на концесионния договор концесионерът може да поставя върху концесионната територия и върху поддържащата зона преместваеми обекти, свързани с изпълнението на концесията при спазване изискванията на този закон.</p>	<p>Чл. 87.</p> <p>Концесията за недвижима културна ценност може да включва извършването на строителни и монтажни работи само ако са съвместими с режимите за опазване на съответната недвижима културна ценност. В този случай върху концесионната територия концесионерът изгражда при условия и по ред, определени в концесионния договор:</p> <p>1. необходимата техническа инфраструктура за експлоатацията на обекта на концесията;</p> <p>2. сгради, съоръжения и преместваеми обекти, свързани с управлението, поддържането и експлоатацията на обекта на концесията.</p>
<p>Чл. 88. (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2017 г., в сила от 02.01.2018 г.) Не се възлага концесия за недвижими културни ценности:</p> <p>1. с категория световно значение;</p> <p>2. (доп. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) археологически резервати или части от тях, с изключение на посочените в списък, утвърден от министъра на културата по реда на чл. 64;</p> <p>3. музейни сгради и комплекси;</p> <p>4. които са религиозни храмове и по предназначението си са свързани с практическите нужди за извършване на обредни ритуали и богослужения от съответната религиозна институция по смисъла на Закона за вероизповеданията.</p>	<p>Чл. 88. Не се предоставя концесия за недвижими културни ценности:</p> <p>1. с категория световно значение;</p> <p>2. археологически резервати, с изключение на посочените в списък, утвърден от министъра на културата по реда на чл. 64;</p> <p>3. музейни сгради и комплекси;</p> <p>4. които са религиозни храмове и по предназначението си са свързани с практическите нужди за извършване на обредни ритуали и богослужения от съответната религиозна институция по смисъла на Закона за вероизповеданията.</p>
<p>Чл. 89. (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2017 г., в сила от 02.01.2018 г.) (1) При извършване на подготвителните действия и в комисиите за провеждане на процедура за определяне на концесионер на концесия за недвижима културна ценност участва най-малко един представител на НИИКН, а когато обектът на концесията включва и археологически недвижими културни ценности - и представител на Националния археологически институт и музей при БАН (НАИМ при БАН).</p>	<p>Чл. 89.</p> <p>(1) Органи по чл. 19, ал. 1 и 2 от Закона за концесиите за недвижимо имущество са:</p> <p>1. министърът на културата за обектите държавна собственост;</p> <p>2. кметът на общината по местонахождение на обекта на концесията за обектите общинска собственост.</p> <p>(2) В експертните за подготвителни действия и в комисиите за провеждане на процедурите за предоставяне на концесии върху недвижими</p>

<p>(2) Процедура за определяне на концесионер на концесия за недвижима културна ценност се открива след положително становище относно спазване на изискванията на този закон от Министерството на културата, а за археологическите недвижими културни ценности - и от НАИМ при БАН. Към искането за изразяване на становище концедентът прилага обосновката на концесията.</p>	<p>културни ценности се включва най-малко по един представител на НИОНКЦ и на Националния археологически институт с музей при Българската академия на науките (НАИМ при БАН). (3) Съгласуването на проектите на решения за откриване на процедура за предоставяне на концесия върху недвижими културни ценности по чл. 103 от Закона за концесиите се извършва с НИОНКЦ и НАИМ при БАН. Едновременно с проектите за решения се изпращат за съгласуване и: 1. обосновката на концесията с концесионните анализи и приложенията към тях; 2. проектите на документацията за участие и на концесионен договор.</p>
<p>Чл. 90. (1) С концесионния договор не могат да се променят режимите за опазване на недвижимата културна ценност, обект на концесията, определени по реда на този закон. (2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 96 от 2017 г., в сила от 02.01.2018 г.) Концесионерът е длъжен да осигурява ежегодно средства за опазване и поддържане на недвижимите културни ценности на концесионната територия, а при наличие на археологически ценности или данни за археологически обекти - и средства за археологически проучвания до пълното проучване на концесионираната зона. Концесионерът може да изгражда съответна инфраструктура, сгради и помощни съоръжения само върху чист от археологически находки терен в рамките на поддържащата зона. (3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 96 от 2017 г., в сила от 02.01.2018 г.) Концесията се възлага за срок до 20 години. Когато концесията е за ползване, срокът на концесията може да бъде продължен до 15 години, ако не се установи по надлежния ред неизпълнение на задълженията по концесионния договор. Когато концесията е за строителство или за услуги, изменението на концесионния договор, включително на срока на концесията, може да се извършва само при условията и по реда на Закона за концесиите, както и при спазване на изискванията на този закон.</p>	<p>Чл. 90. (1) С концесионния договор не могат да се променят режимите за опазване на недвижимата културна ценност, обект на концесията, определени по реда на този закон. (2) Концесионерът е длъжен да осигурява ежегодно средства за археологически проучвания в територията на концесионирания имот до пълното изследване на концесионираната зона по смисъла на концесионния договор. Концесионерът може да изгражда съответна инфраструктура, сгради и помощни съоръжения само върху чист от археологически находки терен в рамките на поддържащата зона. (3) Концесията се предоставя за срок до 20 години. Срокът на концесията може да бъде продължен до 15 години, ако не се установи по надлежния ред неизпълнение на задълженията по концесионния договор.</p>
<p>Чл. 91. (1) (Изм. - ДВ, бр. 45 от 2012 г., в сила от 01.09.2012 г., изм. - ДВ, бр. 96 от 2017 г., в сила от 02.01.2018 г.) Петнадесет на сто от паричните</p>	<p>Чл. 91. (1) Паричните постъпления от концесионните плащания за държавни концесии и от гаранции и обезщетения</p>

<p>постъпления от концесионни възнаграждения за държавни концесии се превеждат по бюджета на общината по местонахождение на обекта на концесията.</p> <p>(2) (Отм. - ДВ, бр. 45 от 2012 г., в сила от 01.09.2012 г.)</p> <p>(3) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2017 г., в сила от 02.01.2018 г.) Паричните постъпления от концесионните възнаграждения за общински концесии и от гаранции и обезщетения се разходват, както следва:</p> <p>1. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) тридесет на сто - за проучване и опазване на недвижими културни ценности;</p> <p>2. тридесет на сто - в приход на общински фонд "Култура";</p> <p>3. четиридесет на сто - в приход на общинския бюджет.</p>	<p>се разпределят, както следва:-</p> <p>1. тридесет на сто — в приход на републиканския бюджет;-</p> <p>2. тридесет на сто — в приход на общината;-</p> <p>3. петнадесет на сто — в приход на бюджета на Министерството на финансите за покриване на разходите по концесиите;-</p> <p>4. двадесет и пет на сто — в приход на бюджета на Министерството на културата.-</p> <p>(2) Средствата по ал. 1, т. 4 се разходват за консервация и реставрация на недвижими културни ценности.-</p> <p>(3) Паричните постъпления от концесионните плащания за общински концесии и от гаранции и обезщетения се разходват, както следва:-</p> <p>1. тридесет на сто — за консервация и реставрация на недвижими културни ценности;-</p> <p>2. тридесет на сто — в приход на общински фонд "Култура";-</p> <p>3. четиридесет на сто — в приход на общинския бюджет.-</p>
<p align="center">Глава шеста. ОПАЗВАНЕ НА ДВИЖИМОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО</p>	<p align="center">Глава шеста. ОПАЗВАНЕ НА ДВИЖИМОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО</p>
<p align="center">Раздел I. Издирване</p>	<p align="center">Раздел I. Издирване</p>
<p>Чл. 92. (1) Издирването на движимите културни ценности обхваща получаване и документиране на информация от различни източници, включително и теренни проучвания.</p> <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Теренните проучвания се осъществяват по реда на глава седма.</p>	<p>Чл. 92. (1) Издирването на движимите културни ценности обхваща получаване и документиране на информация от различни източници, включително и теренни проучвания.</p> <p>(2) Теренните проучвания се осъществяват на територията на Република България, сред обществото и в неговата материална среда.</p>
<p>Чл. 93. (1) (Доп. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Лице, намерило вещ в случаите по чл. 88 и 91 от Закона за собствеността, е длъжно в 7-дневен срок да уведоми и най-близкия държавен, регионален или общински музей.</p> <p>(2) Лицето е длъжно да запази вещта във вида и състоянието, в които я е намерило, до предаването ѝ на компетентните органи.</p> <p>(3) Лице, което не изпълни изискванията на ал. 1, няма правата по чл. 111 и не може да придобие право на собственост върху намерената вещ по давност.</p>	<p>Чл. 93. (1) Лице, намерило вещ в случаите по чл. 88 и 91 от Закона за собствеността, е длъжно в 7-дневен срок да уведоми и най-близкия държавен или общински музей.</p> <p>(2) Лицето е длъжно да запази вещта във вида и състоянието, в които я е намерило, до предаването й на компетентните органи.</p> <p>(3) Лице, което не изпълни изискванията на ал. 1, няма правата по чл. 111 и не може да придобие право на собственост върху намерената вещ по давност.</p>
<p>Чл. 94. (1) Оправомощен представител на музея,</p>	<p>Чл. 94. (1) Оправомощен представител на музея,</p>

<p>уведомен за намерената вещ, е длъжен незабавно да направи оглед на вещта и да поеме съхранението й.</p> <p>(2) (Доп. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Идентификацията се извършва от музея, поел съхранението, а когато вещта не отговаря на тематичния му обхват - от най-близкия държавен, регионален или общински музей със съответния тематичен обхват.</p> <p>(3) Движими вещи, държавна или общинска собственост на основание чл. 89, ал. 1 и чл. 91, ал. 1 от Закона за собствеността, ако бъдат идентифицирани като културни ценности, се включват във фонда на музея.</p> <p>(4) Когато движимата вещ бъде идентифицирана като културна ценност - национално богатство, тя се регистрира в Националния музеен фонд.</p>	<p>уведомен за намерената вещ, е длъжен незабавно да направи оглед на вещта и да поеме съхранението й.</p> <p>(2) Идентификацията се извършва от музея, поел съхранението, а когато вещта не отговаря на тематичния му обхват - от най-близкия държавен или общински музей със съответния тематичен обхват.</p> <p>(3) Движими вещи, държавна или общинска собственост на основание чл. 89, ал. 1 и чл. 91, ал. 1 от Закона за собствеността, ако бъдат идентифицирани като културни ценности, се включват във фонда на музея.</p> <p>(4) Когато движимата вещ бъде идентифицирана като културна ценност - национално богатство, тя се регистрира в Националния музеен фонд.</p>
<p>Чл. 95. (1) На лицата, предали вещи по реда на чл. 93 или съобщили ценна информация за такива вещи, се дължи възнаграждение. Възнаграждение не се дължи, ако лицето не е изпълнило някое от задълженията си по чл. 93.</p> <p>(2) Размерът на възнаграждението се определя с оглед значението на вещта и приноса на лицето за нейното запазване при условия и по ред, определени в наредба на министъра на културата.</p>	<p>Чл. 95. (1) На лицата, предали вещи по реда на чл. 93 или съобщили ценна информация за такива вещи, се дължи възнаграждение. Възнаграждение не се дължи, ако лицето не е изпълнило някое от задълженията си по чл. 93.</p> <p>(2) Размерът на възнаграждението се определя с оглед значението на вещта и приноса на лицето за нейното запазване при условия и по ред, определени в наредба на министъра на културата.</p>
<p>Раздел II. Идентификация и регистрация</p>	<p>Раздел II. Идентификация и регистрация</p>
<p>Чл. 96. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2019 г.) Идентификацията на движими културни ценности е научно-изследователска дейност, чрез която се определя дали една вещ съответства на критериите за културна ценност, както и нейната класификация и категоризация по реда на този закон.</p> <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2019 г.) Идентификацията на културни ценности се извършва от националните и регионалните музеи самостоятелно или съвместно с други научни или културни институти и висши училища. Право да извършват идентификация имат и общински и частни музеи, определени със заповед на министъра на културата.</p> <p>(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Идентификацията на културни ценности се извършва от комисия, назначена от директора на музея. В комисията се включват трима музейни експерти, като при необходимост може да бъдат включвани и други експерти от съответната област, вписани в</p>	<p>Чл. 96. (1) Идентификацията е дейност, чрез която се определя дали дадено нематериално или материално евидентелство съответства на критериите за културна ценност, както и неговата класификация и категоризация по реда на този закон.</p> <p>(2) Идентификация на културни ценности се извършва от националните и регионалните музеи самостоятелно или съвместно с други научни или културни организации и висши училища.</p> <p>(3) Идентификация на културни ценности се извършва от комисия, назначена от директора на музея. В комисията се включват трима музейни специалисти и най-малко един външен за музея експерт от съответната област, външен в регистъра по ал. 4, както и лице, външно в регистъра по чл. 165.</p> <p>(4) В Министерството на културата се създава и поддържа регистър, в който се вписват лицата по ал. 3, които притежават образователна и научна степен</p>

<p>регистъра по ал. 4, както и лица, вписани в регистъра по чл. 165.</p> <p>(4) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) В Министерството на културата се създава и поддържа регистър, в който се вписват лицата по ал. 3, които притежават образователно-квалификационна степен "магистър" и най-малко 5 години стаж в съответната професионална област. Редът за водене на регистъра се определя с наредба на министъра на културата.</p>	<p>"доктор" и най-малко 5 години стаж в съответната професионална област. Редът за водене на регистъра се определя с наредба на министъра на културата.</p>
<p>Чл. 97. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Държавните, регионалните и общинските музеи задължително извършват идентификация при придобиване на вещь, която може да се определи като културна ценност. Идентификацията се извършва по реда на наредбата по чл. 34, ал. 6.</p> <p>(2) (Доп. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Държавните и общински органи и институции, притежаващи вещи, които могат да се определят като културни ценности, са длъжни да поискат идентификацията им от съответния по тематичен обхват държавен или регионален музей.</p> <p>(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 1 от 2019 г.) Физически и юридически лица, притежаващи вещи или колекции от вещи, които могат да се определят като културни ценности, може да поискат тяхната идентификация по реда на чл. 96, ал. 2.</p> <p>(4) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Търговец, получил разрешение за извършване на търговска дейност с културни ценности, може да извършва идентификация на културните ценности, предлагани от него за продажба. Идентификацията се извършва преди провеждане на обявения аукцион или друга продажба.</p> <p>(5) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 1 от 2019 г.) Не подлежат на идентификация за целите на последваща продажба произведения на българското изобразително и приложно изкуство във всички разновидности, създадени след 1900 г., както и български печатни книги, издадени след 1805 г.</p> <p>(6) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Не подлежат на идентификация археологически предмети, монети и монетовидни предмети и произведения на изобразителните изкуства, внесени на територията на страната, с произход от други държави, в случаите когато са придружени с документ за произхода и за способа на придобиването им.</p> <p>(7) (Предишна ал. 5, изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Към</p>	<p>Чл. 97. (1) Държавните, регионалните и общинските музеи задължително извършват идентификация при придобиване на вещь, която може да се определи като културна ценност по реда на чл. 96, ал. 3.</p> <p>(2) Държавните и общински органи и институции, притежаващи вещи, които могат да се определят като културни ценности, са длъжни да поискат идентификацията им от съответния по тематичен обхват музей.</p> <p>(3) Физически и юридически лица, притежаващи вещи, които могат да се определят като културни ценности, могат да поискат тяхната идентификация от съответния по тематичен обхват музей.</p> <p>(4) Физически и юридически лица, формирани колекция от вещи, които могат да се определят като културни ценности, могат да поискат идентификацията ѝ от съответния по тематичен обхват музей.</p> <p>(5) Към искането за идентификация лицата по ал. 2, 3 и 4 прилагат документ, удостоверяващ правото на еобетвеноет или държане и декларация за произхода и способа за придобиването на вещта. За неверни данни деклараторът носи отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс.</p>

<p>искането за идентификация лицата по ал. 2, 3 и търговецът по ал. 4 прилагат документ, удостоверяващ правото на собственост или държане, и декларация за произхода и способа за придобиването на вещта. За неверни данни деклараторът носи отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс.</p> <p>(8) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Идентификацията по ал. 2, 3 и 4 се извършва по ред, определен с наредбата по чл. 107.</p>	
<p>Чл. 99. (1) В случаите по чл. 98, ал. 1, т. 3 директорът на съответния музей прави предложение до министъра на културата за предоставяне на статут на национално богатство в 7-дневен срок от подписването на експертното заключение.</p> <p>(2) Статут на национално богатство се предоставя от министъра на културата въз основа на експертно заключение, изготвено от специализиран експертен съвет.</p> <p>(3) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Специализираният експертен съвет по ал. 2 се състои от 11 постоянни членове - трима представители на Министерството на културата и осем представители на различни държавни, научни и културни организации по опазване на културното наследство, от които поне един е специалист с квалификация "уредник в галерия за изкуства", с минимален стаж 5 години в областта на пазара на художествени произведения. При необходимост се привличат експерти в съответната област.</p> <p>(4) Постоянните членове на Специализирания експертен съвет се назначават от министъра на културата за срок 5 години. Привлечените членове се определят с решение на съвета за всеки конкретен случай на предоставяне на статут на национално богатство. Структурният състав и организацията на работа на съвета се определят с правилник на министъра на културата.</p>	<p>Чл. 99. (1) В случаите по чл. 98, ал. 1, т. 3 директорът на съответния музей прави предложение до министъра на културата за предоставяне на статут на национално богатство в 7-дневен срок от подписването на експертното заключение.</p> <p>(2) Статут на национално богатство се предоставя от министъра на културата въз основа на експертно заключение, изготвено от специализиран експертен съвет.</p> <p>(3) Специализираният експертен съвет по ал. 2 се състои от 10 постоянни членове - двама представители на Министерството на културата и осем представители на различни държавни научни и културни организации по опазване на културното наследство, и най-малко трима привлечени членове - експерти с научни степени и звания в съответната област, внесани в регистрите по чл. 96, ал. 3.</p> <p>(4) Постоянните членове на Специализирания експертен съвет се назначават от министъра на културата за срок 5 години. Привлечените членове се определят с решение на съвета за всеки конкретен случай на предоставяне на статут на национално богатство. Структурният състав и организацията на работа на съвета се определят с правилник на министъра на културата.</p>
<p>Чл. 101. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2019 г.) Министърът на културата не издава заповед в случаите по чл. 100, ал. 4, а директорът на музея не издава удостоверение по чл. 98, ал. 3 или по чл. 100, ал. 5, ако има данни да се предположи, че вещите - обект на идентификация, са незаконно придобити или фалшифицират произведение на живописата, скулптурата, графиката или археологически предмети. В тези случаи те</p>	<p>Чл. 101. Министърът на културата не издава заповед в случаите по чл. 100, ал. 4, а директорът на музея не издава удостоверение по чл. 98, ал. 3 или по чл. 100, ал. 5, ако има данни да се предположи, че вещите - обект на идентификация, са незаконно придобити. В тези случаи те уведомяват органите на Министерството на вътрешните работи и прокуратурата.</p>

<p>уведомяват органите на Министерството на вътрешните работи и прокуратурата.</p>	
<p>Чл. 102. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) В Министерството на културата се създава и води регистър на движимите културни ценности, придобили статут на национално богатство по реда на чл. 100.</p> <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) В регистъра по ал. 1 се вписват културните ценности, национално богатство, които са:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. държавна или общинска собственост; 2. колекция; 3. собственост на физически или юридически лица. <p>(3) Вписването на културните ценности в регистъра се извършва от длъжностно лице, определено от министъра в случаите по чл. 100, ал. 4, или от лице, определено от директора на съответния музей по чл. 98. Вписаната в регистъра културна ценност получава пореден регистрационен номер.</p> <p>(4) При промяна на собствеността върху регистрирана културна ценност, в 7-дневен срок от настъпването ѝ, нейният приобретател или упълномощено от него лице е длъжно да уведоми лицата по ал. 3 за отразяване на обстоятелството в регистъра.</p> <p>(5) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) В музеите се създават и водят регистри на идентифицираните от тях движими културни ценности. Информацията от регистрите се предоставя в Министерството на културата по реда на наредбата по чл. 107.</p>	<p>Чл. 102. (1) В Министерството на културата се създава и води регистър на движимите културни ценности и база данни за тях.</p> <p>(2) В регистъра по ал. 1 се вписват културните ценности, които са:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. национално богатство; 2. държавна или общинска собственост; 3. колекция; 4. собственост на физически или юридически лица, когато това е поискано от собственика им. <p>(3) Вписването на културните ценности в регистъра се извършва от длъжностно лице, определено от министъра в случаите по чл. 100, ал. 4, или от лице, определено от директора на съответния музей по чл. 98. Вписаната в регистъра културна ценност получава пореден регистрационен номер.</p> <p>(4) При промяна на собствеността върху регистрирана културна ценност, в 7-дневен срок от настъпването ѝ, нейният приобретател или упълномощено от него лице е длъжно да уведоми лицата по ал. 3 за отразяване на обстоятелството в регистъра.</p>
<p>Чл. 103. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) За културни ценности по чл. 102, ал. 1 министърът на културата или оправомощено от него длъжностно лице издава паспорт, който съдържа следните минимални идентификационни данни за културната ценност национално богатство:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. снимка или друго изображение; 2. информация за вид, размери и тегло, материал и техника на изработка, особени белези; 3. наименование и автор, ако са известни; 4. дата и място на намиране; 5. кратко описание; 6. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) предписания за опазване. 	<p>Чл. 103. За културни ценности по чл. 102, ал. 1 министърът на културата или оправомощено от него длъжностно лице издава паспорт, който съдържа следните минимални идентификационни данни за културната ценност национално богатство:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. снимка или друго изображение; 2. информация за вид, размери и тегло, материал и техника на изработка, особени белези; 3. наименование и автор, ако са известни; 4. дата и място на намиране; 5. кратко описание; 6. предписания за съхранение.

<p>Чл. 104. (1) (Доп. - ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Издадените по реда на този раздел индивидуални административни актове се оспорват пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс.</p> <p>(2) При оспорването по административен ред компетентен да разгледа жалбата или протеста срещу актовете във връзка с предоставянето на статут на културна ценност е министърът на културата.</p>	<p>Чл. 104. (1) Издадените по реда на този раздел индивидуални административни актове се оспорват по реда на Административнопроцесуалния кодекс.</p> <p>(2) При оспорването по административен ред компетентен да разгледа жалбата или протеста срещу актовете във връзка с предоставянето на статут на културна ценност е министърът на културата.</p>
<p>Чл. 105. (1) Отношенията между лицата по чл. 97, ал. 3 и музея, извършващ идентификацията, се уреждат с писмен договор.</p> <p>(2) Не се заплащат разходите по идентификацията на културна ценност:</p> <p>1. когато лицето по чл. 97, ал. 3 и 4 я дари на музея, извършил идентификацията.</p> <p>2. (отм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.)</p> <p>(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) За издаване на удостоверение за идентификация на движими вещи като културни ценности лицата по чл. 97, ал. 3 заплащат държавна такса, определена с тарифата по чл. 4, ал. 2, т. 4 от Закона за закрила и развитие на културата.</p> <p>(4) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Когато при идентификацията на културните ценности е възможно да се обособи група от две или повече културни ценности с много близки характеристики, изработка, периодизация или други сходни белези, тя се разглежда като един предмет за целите на идентификацията, като за нея се изготвя едно експертно заключение и се заплаща единична такса.</p>	<p>Чл. 105. (1) Отношенията между лицата по чл. 97, ал. 3 и музея, извършващ идентификацията, се уреждат с писмен договор.</p> <p>(2) Не се заплащат разходите по идентификацията на културна ценност:</p> <p>1. когато лицето по чл. 97, ал. 3 и 4 я дари на музея, извършил идентификацията;</p> <p>2. в случаите по чл. 99, ал. 1;</p> <p>(3) За културни ценности, които не са внесени в регистъра на движимите културни ценности, лицата по чл. 97, ал. 3 заплащат държавна такса за издаване на удостоверение, определена с тарифата по чл. 4, ал. 2, т. 4 от Закона за закрила и развитие на културата.</p>
<p>Раздел III. Колекции (Загл. изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.)</p>	
<p>Чл. 108. Колекция е съвкупност от движими културни ценности, които в своята цялост и тематична свързаност имат научна и културна стойност.</p>	<p>Чл. 108. Колекция е съвкупност от движими културни ценности, които в своята цялост и тематична свързаност имат научна и културна стойност.</p>
<p>Чл. 109. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2019 г.) Колекционер е физическо или юридическо лице, собственик или владелец на културни ценности, идентифицирани като колекция и вписани в регистъра по чл. 102.</p>	<p>Чл. 109. Колекционер е физическо или юридическо лице, собственик или държател на културни ценности, идентифицирани като колекция и вписани в регистъра по чл. 102.</p>
<p>Чл. 109а. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2011 г., доп. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) Държавни органи, ведомства, висши училища, юридически лица</p>	

<p>с нестопанска цел и регистрирани вероизповедания могат да създават обществени колекции, които в своята цялост имат обществена значимост, както и да осигуряват представянето им в експозиции. Създаването и управлението на обществените колекции се извършват по ред, определен с наредба на министъра на културата.</p>	
<p>Раздел IV. Права и задължения на собствениците на движими културни ценности (Загл. изм. - ДВ, бр. 1 от 2019 г.)</p>	<p>Раздел IV. Права и задължения на собствениците на движими културни ценности (Загл. изм. - ДВ, бр. 1 от 2019 г.)</p>
<p>Чл. 111. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2019 г.) Юридическите и физическите лица, собственици или владелци на идентифицирани движими културни ценности и/или колекции от такива ценности, имат право:</p> <ol style="list-style-type: none"> (изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) на безплатни консултации, експертни съвети и препоръки от компетентните органи за опазването на културната ценност; да ги предават за временно съхранение в музей, ако по обективни причини не могат да осигурят правилното им съхранение; да ги експонират временно в държавни, общински и частни музеи; отношенията между страните се уреждат с писмен договор; да получават възнаграждение при предоставянето им за участие в национални и международни изложби; да кандидатстват по международни и национални програми за финансова помощ за опазването им; да поискат съдействие от компетентните органи за тяхното възстановяване или връщане, в случай че са били откраднати или незаконно изнесени; на данъчни облекчения, определени със закон. <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2019 г.) Музеят, в който са идентифицирани движимите културни ценности, може да ги приеме в случаите по ал. 1, т. 2, ако има условия за тяхното съхранение. Отношенията между собственика или владелеца и музея се уреждат с писмен договор.</p>	<p>Чл. 111. (1) Юридическите и физическите лица, собственици или ползватели на колекции или отделни движими културни ценности, регистрирани по реда на този закон, имат право:</p> <ol style="list-style-type: none"> на безплатни консултации, експертни съвети и препоръки от компетентните органи за опазването на културната ценност по ред, определен с наредба на министъра на културата; да ги предават за временно съхранение в музей, ако по обективни причини не могат да осигурят правилното им съхранение; да ги експонират временно в държавни, общински и частни музеи; отношенията между страните се уреждат с писмен договор; да получават възнаграждение при предоставянето им за участие в национални и международни изложби; да кандидатстват по международни и национални програми за финансова помощ за опазването им; да поискат съдействие от компетентните органи за тяхното възстановяване или връщане, в случай че са били откраднати или незаконно изнесени; на данъчни облекчения, определени със закон. <p>(2) Музеят, в който са идентифицирани движимите културни ценности, може да ги приеме в случаите по ал. 1, т. 2, ако има условия за тяхното съхранение. Отношенията между собственика или ползвателя и музея се уреждат с писмен договор.</p>
<p>Чл. 112. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2019 г.) Юридическите и физическите лица, собственици или владелци на идентифицирани движими културни ценности и/или колекции от такива ценности, имат следните задължения:</p>	<p>Чл. 112. Юридическите и физическите лица, собственици или ползватели на колекции или отделни движими културни ценности, имат следните задължения:</p> <ol style="list-style-type: none"> да ги поддържат за своя сметка с грижата на добър

<p>1. да ги поддържат за своя сметка с грижата на добър стопанин, както и да изпълняват дадените предписания за тяхното опазване и сигурност;</p> <p>2. при промяна на собствеността да информират купувача, че движимите културни ценности са защитени от закона;</p> <p>3. да осигуряват достъп и да съдействат на контролните органи да осъществяват правомощията си, установени в закона;</p> <p>4. да уведомяват компетентните органи при констатирани повреди и престъпни посегателства.</p>	<p>стопанин, както и да изпълняват дадените предписания за тяхното опазване и сигурност;</p> <p>2. при промяна на собствеността да информират купувача, че движимите културни ценности са защитени от закона;</p> <p>3. да осигуряват достъп и да съдействат на контролните органи да осъществяват правомощията си, установени в закона;</p> <p>4. да уведомяват компетентните органи при констатирани повреди и престъпни посегателства.</p>
<p align="center">Раздел V. Сделки с движими културни ценности</p>	<p align="center">Раздел V. Сделки с движими културни ценности</p>
<p>Чл. 115. (Изм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г., доп. - ДВ, бр. 1 от 2019 г.) Търговска дейност с културни ценности могат да извършват лица, регистрирани по Търговския закон или по Закона за кооперациите и вписани в регистъра по чл. 116, ал. 1, като посочените обстоятелства се отразяват в заявлението по чл. 116, ал. 2 и се проверяват служебно.</p>	<p>Чл. 115. Търговска дейност с културни ценности могат да извършват лица, регистрирани по Търговския закон или по Закона за кооперациите.</p>
<p>Чл. 116. (1) В Министерството на културата се създава и води регистър на лицата, извършващи търговска дейност по чл. 115.</p> <p>(2) Министърът на културата издава удостоверение за регистрация след подаване на заявление. Към заявлението се представят и:</p> <p>1. документи, удостоверяващи наличието на подходящи условия за съхранение на културните ценности - предмет на търговската дейност;</p> <p>2. (отм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.)</p> <p>3. декларация по образец, утвърден от министъра на културата, че лицето не упражнява професия, свързана с опазването на културните ценности.</p> <p>(3) Министърът на културата издава удостоверение за регистрация в едномесечен срок от подаване на заявлението по ал. 2.</p> <p>(4) Министърът на културата в срока по ал. 3 отказва да издаде удостоверение за регистрация, ако лицето не отговаря на изискванията за извършване на търговска дейност с културни ценности или подадените документи са непълни или неточни.</p> <p>(5) (Доп. - ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Отказът на министъра на културата може да се обжалва пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс.</p> <p>(6) При промяна на обстоятелствата, вписани в</p>	<p>Чл. 116. (1) В Министерството на културата се създава и води регистър на лицата, извършващи търговска дейност по чл. 115.</p> <p>(2) Министърът на културата издава удостоверение за регистрация след подаване на заявление. Към заявлението се представят и:</p> <p>1. документи, удостоверяващи наличието на подходящи условия за съхранение на културните ценности - предмет на търговската дейност;</p> <p>2. удостоверение за регистрация в съответния регистър;</p> <p>3. декларация по образец, утвърден от министъра на културата, че лицето не упражнява професия, свързана с опазването на културните ценности.</p> <p>(3) Министърът на културата издава удостоверение за регистрация в едномесечен срок от подаване на заявлението по ал. 2.</p> <p>(4) Министърът на културата в срока по ал. 3 отказва да издаде удостоверение за регистрация, ако лицето не отговаря на изискванията за извършване на търговска дейност с културни ценности или подадените документи са непълни или неточни.</p> <p>(5) Отказът на министъра на културата може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.</p> <p>(6) При промяна на обстоятелствата, вписани в</p>

<p>регистъра, лицето е длъжно да уведоми министъра на културата в 14-дневен срок от настъпването на промяната.</p> <p>(7) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Условието за съхранение на културните ценности по ал. 2, т. 1 се определят с наредбата по чл. 127.</p>	<p>регистъра, лицето е длъжно да уведоми министъра на културата в 14-дневен срок от настъпването на промяната.</p>
<p>Чл. 118. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Съхранението на културни ценности и извършването на търговска дейност с тях не могат да се осъществяват в едни и същи помещения заедно с други вещи, с които се търгува, освен в случаите когато вещите имат сходен характер с културните ценности.</p>	<p>Чл. 118. Съхранението на културни ценности и извършването на търговска дейност с тях не могат да се осъществяват в едни и същи помещения заедно с други вещи, с които се търгува.</p>
<p>Чл. 121. (1) Министърът на културата с мотивирана заповед отнема разрешението по чл. 120, ал. 1 при:</p> <ol style="list-style-type: none"> организиране на търг в нарушение на чл. 122, ал. 1; неизпълнение на изискванията по чл. 120, ал. 2 или ал. 7; обявяване на първоначална симулативна цена на вещите от каталога по чл. 122, ал. 1. <p>(2) При отнемане на разрешението по ал. 1 лицето няма право да кандидатства за издаване на идентично разрешение за срок една година от датата на отнемането му.</p> <p>(3) (Доп. - ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Заповедта по ал. 1 може да се обжалва <u>пред съответния административен съд</u> по реда на Административнопроцесуалния кодекс.</p>	<p>Чл. 121. (1) Министърът на културата с мотивирана заповед отнема разрешението по чл. 120, ал. 1 при:</p> <ol style="list-style-type: none"> организиране на търг в нарушение на чл. 122, ал. 1; неизпълнение на изискванията по чл. 120, ал. 2 или ал. 7; обявяване на първоначална симулативна цена на вещите от каталога по чл. 122, ал. 1. <p>(2) При отнемане на разрешението по ал. 1 лицето няма право да кандидатства за издаване на идентично разрешение за срок една година от датата на отнемането му.</p> <p>(3) Заповедта по ал. 1 може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.</p>
<p>Чл. 122. (1) Аукционистът уведомява министъра на културата за всеки търг най-малко 45 дни преди провеждането му и представя каталог с предлаганите за продажба културни ценности.</p> <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) С каталога се удостоверява извършена идентификация на културните ценности, като той съдържа информация, определена с наредбата по чл. 107.</p> <p>(3) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Разпоредбата на ал. 2 не се прилага за културни ценности - национално богатство.</p> <p>(4) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2019 г.) В случай на достатъчно данни, че удостоверението по чл. 98, ал. 3 е издадено въз основа на невярно експертно заключение, или при наличие на сигнали относно автентичността на вещта, предмет на идентификация, министърът на културата или оправомощено от него</p>	<p>Чл. 122. (1) Аукционистът уведомява министъра на културата за всеки търг най-малко 45 дни преди провеждането му и представя каталог с предлаганите за продажба културни ценности.</p> <p>(2) Каталогът съдържа дата, място и условия за провеждане на търга, снимка и описание на характеристиките на предлаганите културни ценности, както и тяхната начална цена.</p>

<p>длъжностно лице издава мотивирана заповед за спиране на търга и уведомява органите на Министерството на вътрешните работи.</p>	
<p>Чл. 127. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Редът за издаване на разрешенията по този раздел, условията за съхранение на културните ценности и редът за осъществяване на търговска дейност, както и за водене на регистъра по чл. 116 се определят с наредба на министъра на културата.</p>	<p>Чл. 127. Редът за издаване на разрешенията по този раздел, условията и редът за —провеждане на търгове, както и за водене на регистъра по чл. 116 се определят с наредба на министъра на културата.</p>
<p>Раздел VI. Износ и временен износ на движими културни ценности</p>	<p>Раздел VI. Износ и временен износ на движими културни ценности</p>
<p>Чл. 128. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2019 г.) Износът и временният износ на движими културни ценности от територията на страната се извършват с разрешение за износ или сертификат за износ. Износ на придобити извън територията на страната културни ценности по чл. 97, ал. 6 в страните от Европейския съюз се извършва с документите им за произход, с които са били внесени.</p> <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.) Износът и временният износ на движими културни ценности от митническата територия на Общността се извършват с разрешение за износ съгласно Регламент 116/2009 и Регламент (ЕИО) № 752/93 на Комисията от 30 март 1993 г. за установяване на разпоредби за прилагането на Регламент (ЕИО) № 116/2009 на Съвета относно износа на паметници на културата.</p> <p>(3) Изнасянето и временното изнасяне на движими културни ценности от територията на Република България към други държави - членки на Общността, се извършва със сертификат за износ.</p> <p>(4) Към министъра на културата се създава и води регистър на издадените разрешения по ал. 2, на сертификатите по ал. 3, както и на отказите за издаването им.</p>	<p>Чл. 128. (1) Износът и временният износ на движими културни ценности от територията на страната се извършват с разрешение или сертификат за износ.</p> <p>(2) Износът и временният износ на движими културни ценности от митническата територия на Общността се извършват с разрешение за износ съгласно Регламент 3911/1992 и Регламент (ЕИО) № 752/93 на Комисията от 30 март 1993 г. за установяване на разпоредби за прилагането на Регламент (ЕИО) № 3911/1992 на Съвета относно износа на паметници на културата.</p> <p>(3) Изнасянето и временното изнасяне на движими културни ценности от територията на Република България към други държави - членки на Общността, се извършва със сертификат за износ.</p> <p>(4) Към министъра на културата се създава и води регистър на издадените разрешения по ал. 2, на сертификатите по ал. 3, както и на отказите за издаването им.</p>
<p>Чл. 129. (1) Не се допуска износ от митническата територия на Общността и изнасяне от територията на Република България към други държави - членки на Европейския съюз, на движими културни ценности, които:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. представляват национално богатство, или 2. са регистрирани в основния фонд на музеите. <p>(2) Движими културни ценности по ал. 1 могат да</p>	<p>Чл. 129. (1) Не се допуска износ от митническата територия на Общността и изнасяне от територията на Република България към други държави - членки на Европейския съюз, на движими културни ценности, които:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. представляват национално богатство, или 2. са регистрирани в основния фонд на музеите. <p>(2) Движими културни ценности по ал. 1 могат да</p>

<p>бъдат само временно изнасяни за:</p> <p>1. представяне пред чуждестранна публика, при условие че са налице гаранции за тяхната сигурност;</p> <p>2. осъществяване на консервационно-реставрационни работи, при условие че те не могат да се извършат на територията на страната.</p> <p>(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Срокът по ал. 2 не може да е по-дълъг от 4 години. При мотивирана необходимост този срок може да бъде продължен еднократно с не повече от 6 месеца.</p> <p>(4) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) В случаите по ал. 2, т. 1 съответната финансова гаранция се осигурява чрез застрахователна полица или се поема от държавата с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на културата.</p>	<p>бъдат само временно изнасяни за:</p> <p>1. представяне пред чуждестранна публика, при условие че са налице гаранции за тяхната сигурност;</p> <p>2. осъществяване на консервационно-реставрационни работи, при условие че те не могат да се извършат на територията на страната.</p> <p>(3) Срокът по ал. 2 не може да е по-дълъг от 24 месеца. При мотивирана необходимост този срок може да бъде продължен еднократно с не повече от 6 месеца.</p> <p>(4) В случаите по ал. 2, т. 1 съответната финансова гаранция се поема от държавата с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на културата.</p>
<p>Чл. 130. (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.) Разрешение за износ съгласно Регламент 116/2009 или за временно изнасяне на движими културни ценности по чл. 129, ал. 2 се издава от министъра на културата или оправомощено от него длъжностно лице.</p> <p>(2) Разрешенията по ал. 1 се издават в едномесечен срок.</p> <p>(3) (Доп. - ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Отказът за издаване на разрешение за износ или временен износ може да се обжалва пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс.</p> <p>(4) Редът за издаване на разрешенията за износ или временно изнасяне по ал. 1 се определя с наредба на министъра на културата и на министъра на финансите.</p>	<p>Чл. 130. (1) Разрешение за износ съгласно Регламент 3911/92 или за временно изнасяне на движими културни ценности по чл. 129, ал. 2 се издава от министъра на културата или оправомощено от него длъжностно лице.</p> <p>(2) Разрешенията по ал. 1 се издават в едномесечен срок.</p> <p>(3) Отказът за издаване на разрешение за износ или временен износ може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.</p> <p>(4) Редът за издаване на разрешенията за износ или временно изнасяне по ал. 1 се определя с наредба на министъра на културата и на министъра на финансите.</p>
<p>Чл. 131. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Сертификатът за износ по чл. 128, ал. 3 се издава от министъра на културата или от оправомощени от него длъжностни лица. Условието и редът за издаването му се определят с наредбата по чл. 130, ал. 4.</p>	<p>Чл. 131. Сертификатът за износ по чл. 128, ал. 3 се издава от директора на съответния музей, извършил идентификацията и регистрацията на движимата културна ценност. Условието и редът за издаването му се определят с наредбата по чл. 130, ал. 4.</p>
<p>Раздел VII. Връщане на незаконно изнесени движими културни ценности (Загл. изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.)</p>	<p>Раздел VII. Връщане на незаконно изнесени движими културни ценности (Загл. изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.)</p>
<p>Чл. 132. (Изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) (1) Движими културни ценности, които са изнесени незаконно от територията на страната и</p>	<p>Чл. 132. Движими културни ценности национално богатство, които са изнесени незаконно от територията на</p>

<p>са открити на територията на друга държава - членка на Европейския съюз, наричана по-нататък "държава членка", както и тези, които са изнесени незаконно от територията на държава членка и са открити на територията на Република България, подлежат на връщане.</p> <p>(2) На връщане при условията и по реда на този раздел подлежат движими културни ценности, които:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. преди или след незаконния им износ от територията на страната притежават статут "национално богатство", придобит при условията на българското законодателство; 2. са неразделна част от обществена колекция, собственост на органите на държавна или местна власт или на институция, финансирана в значителна степен от органите на държавната и местната власт, или са част от колекциите на музеи, библиотеки и на архивен фонд; 3. са включени в колекции на Българската православна църква или други регистрирани вероизповедания. <p>(3) Разпоредбите на този раздел се прилагат и по отношение на незаконно изнесени движими културни ценности, които не попадат в обхвата на ал. 1, но отговарят на критериите по ал. 2, в случай че са изминали не повече от 30 години от датата на незаконния им износ.</p>	<p>страната и са открити на територията на друга държава членка на Европейския съюз, наричана по-нататък "държава членка", както и тези, които са изнесени незаконно от територията на държава членка и са открити на територията на Република България, подлежат на връщане съгласно разпоредбите на този раздел.</p>
<p>Чл. 133. (1) (Предишен текст на чл. 133, изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) Министърът на културата е централният орган, който координира, организира и контролира дейността по връщането на незаконно изнесените движими културни ценности по чл. 132, ал. 2 и 3 в сътрудничество с централните органи в другите държави членки, които координират тази дейност на своята територия.</p> <p>(2) (Нова - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) Министърът на културата уведомява Европейската комисия за функциите си по ал. 1 в срока по чл. 145.</p>	<p>Чл. 133.</p> <p>Министърът на културата е централният орган, който координира, организира и контролира дейността по връщането на незаконно изнесените движими културни ценности национално богатство в сътрудничество с централните органи в другите държави членки, които координират тази дейност на своята територия.</p>
<p>Чл. 134. (Отм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.)</p>	<p>Чл. 134. На връщане при условията и по реда на този раздел подлежи движима културна ценност, която преди или след незаконния ѝ износ от територията на държава членка е със статут на национално богатство и:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. влиза в една от категориите съгласно приложението към Регламент 3911/1992, или 2. не влиза в нито една от категориите съгласно

	<p>приложението към Регламент 3911/1992, но е неразделна част от обществени колекции, включени в инвентара на музеи, архиви, библиотеки, или от инвентарите на религиозни институции.</p>
<p>Чл. 135. (1) (Изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) Всички органи и лица са длъжни незабавно да уведомят министъра на културата, в случай че разполагат с информация за незаконно изнесени от територията на Република България движими културни ценности по чл. 132, ал. 2 и 3.</p> <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) Министърът на културата:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. при наличие на информация за движими културни ценности и предмети по ал. 1 проверява нейната достоверност; 2. започва процедура по връщане при условията на този раздел, като отправя искане до съответната държава членка и незабавно уведомява съответния централен орган на държавата членка. (3) Държавните и общинските органи съобразно своята компетентност, както и лицата са длъжни да оказват съдействие на министъра на културата при осъществяване на правомощията му по този раздел. 	<p>Чл. 135. (1) Всички органи и лица са длъжни незабавно да уведомят министъра на културата, в случай че разполагат с информация за незаконно изнесени от територията на Република България движими културни ценности национално богатство.</p> <p>(2) Министърът на културата:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. при наличие на информация за незаконен износ на движими културни ценности национално богатство проверява, ако това е необходимо, нейната достоверност; 2. започва процедурата по връщането на движими културни ценности национално богатство, изнесени незаконно от територията на Република България, като отправя искане до съответната държава членка; 3. незабавно уведомява съответния централен орган на държавата членка, до която е отправено искането по т. 2, в случай че е предложил на нейна територия съдебно производство за връщане на незаконно изнесените движими културни ценности национално богатство. (3) Държавните и общинските органи съобразно своята компетентност, както и лицата са длъжни да оказват съдействие на министъра на културата при осъществяване на правомощията му по този раздел.
<p>Чл. 136. (1) (Изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) Всяка държава членка може да отправи искане до министъра на културата за издирване на движима културна ценност по чл. 132, ал. 2 и 3, изнесена незаконно от нейната територия, и за установяване самоличността на владелица или държателя й. Искането трябва да съдържа цялата информация, необходима за улесняване на издирването, като специално се посочи действителното или предполагаемото местонахождение на предмета.</p> <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) След получаване на искането министърът на културата уведомява за това съответните органи, в чиито правомощия е установяването на местонахождението на движимата културна ценност, както и самоличността на нейния владелец или държател.</p>	<p>Чл. 136. (1) Всяка държава членка може да отправи искане до министъра на културата за издирване на движима културна ценност национално богатство, изнесена незаконно от нейната територия, и за установяване самоличността на владелица или държателя й. Искането трябва да съдържа цялата информация, необходима за улесняване на издирването, като специално се посочи действителното или предполагаемото местонахождение на предмета.</p> <p>(2) След получаване на искането министърът на културата уведомява за това съответните органи, в чиито правомощия е установяването на местонахождението на движимата културна ценност национално богатство, както и самоличността на нейния владелец или държател.</p> <p>(3) Органите по ал. 2 съобразно своите правомощия сътрудничат на министъра на културата, като:</p>

<p>(3) Органите по ал. 2 съобразно своите правомощия сътрудничат на министъра на културата, като:</p> <p>1. (изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) информират за издирванията и за предполагаемото или действителното местонахождение на съответната движима културна ценност, както и за всички други факти и обстоятелства, свързани с незаконния й износ;</p> <p>2. издирват и установяват местонахождението на предмета по т. 1 и самоличността на неговия владеец или държател.</p> <p>(4) В случай че искането е изпратено до органите по ал. 2, те са длъжни незабавно да го препратят на министъра на културата.</p>	<p>1. информират за издирванията и за предполагаемото или действителното местонахождение на съответната движима културна ценност национално богатство, както и за всички други факти и обстоятелства, свързани с незаконния й износ;</p> <p>2. издирват и установяват местонахождението на предмета по т. 1 и самоличността на неговия владеец или държател.</p> <p>(4) В случай че искането е изпратено до органите по ал. 2, те са длъжни незабавно да го препратят на министъра на културата.</p>
<p>Чл. 137. (Изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) (1) Министърът на културата:</p> <p>1. по молба на отправилата искане държава членка предприема действия чрез съответните органи по издирване на определена незаконно изнесена от нейната територия движима културна ценност, като установява самоличността на владееца и/или държателя;</p> <p>2. уведомява заинтересованите държави членки при откриване на територията на страната на движима културна ценност, за която има основания да се смята, че е незаконно изнесена от територията на друга държава членка;</p> <p>3. предоставя възможност на компетентните органи на отправилата искане държава членка да провери дали издирваният предмет е движима културна ценност, при условие че проверката се извършва в срок шест месеца от подаване на уведомлението по т. 2; ако не се извърши проверка в предвидения срок, т. 4 и 5 не се прилагат;</p> <p>4. в сътрудничество със заинтересованата държава членка предприема всички необходими мерки за физическото запазване на движимата културна ценност;</p> <p>5. предприема всички необходими временни мерки за предотвратяване на всякакви действия за осуетяване на процедурата за връщане;</p> <p>6. действа като посредник между владееца и/или държателя и отправилата искане държава членка във връзка с връщането, като съдейства за провеждането на арбитражна процедура в съответствие с българското законодателство, при условие че отправилата искане държава членка и владеецът или</p>	<p>Чл. 137.</p> <p>(1) Министърът на културата:-</p> <p>1. уведомява централния орган на отправилата искане държава членка, когато движимата културна ценност национално богатство бъде открита и са налице основания да се смята, че е изнесена незаконно от нейната територия;-</p> <p>2. предприема необходимите мерки по физическото запазване на вещта по т. 1;-</p> <p>3. предприема необходимите временни мерки за предотвратяване на всякакви действия, които могат да осуетят връщането на вещта по т. 1.-</p> <p>(2) Министърът на културата осигурява възможност на компетентния орган на отправилата искане държава членка да провери дали намерената вещ отговаря на изискванията на чл. 134, като проверката трябва да се извърши в двумесечен срок от уведомлението по ал. 1, т. 1.-</p> <p>(3) Ако проверката не бъде извършена или резултатът от нея не бъде съобщен в срока по ал. 2, разпоредбите на ал. 1, т. 2 и 3 не се прилагат.-</p> <p>(4) Министърът на културата или оправомощено от него длъжностно лице съдейства за постигане на споразумение за връщане на движимата културна ценност национално богатство между нейния владеец или държател и отправилата искането държава членка при наличието на официално съгласие за това и от двете страни. В този случай министърът или оправомощеното от него длъжностно лице действа като посредник в преговорите между тях.-</p> <p>(5) Министърът на културата уведомява заинтересованите държави членки при откриване на</p>

<p>държателят дадат официално съгласие за това.</p> <p>(2) Министърът на културата използва Информационната система на вътрешния пазар (ИСВП), въведена с Регламент (ЕС) № 1024/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно административно сътрудничество посредством Информационната система на вътрешния пазар и за отмяна на Решение 2008/49/ЕО на Комисията (ОВ, L 316/1 от 14 ноември 2012 г.), за:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. целите на сътрудничеството и консултациите с другите държави членки; 2. разпространяване на свързана с конкретни случаи информация относно движими културни ценности, които са откраднати или незаконно изнесени от територията на Република България. 	<p>територията на Република България на движима културна ценност национално богатство, за която са налице основания да се смята, че е изнесена незаконно от територията на друга държава членка.</p>
<p>Чл. 138. (1) (Изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) Отправилата искане държава членка може да започне съдебно производство, като предяви иск срещу владелеца или държателя за връщане на изнесените незаконно от нейната територия движими културни ценности по чл. 132, ал. 2 и 3.</p> <p>(2) Към иска по ал. 1 се прилагат:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. документ, описващ вещта, чието връщане се иска; 2. (изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) потвърждение, че вещта е движима културна ценност по чл. 132, ал. 2 и 3; 3. декларация от компетентния орган на съответната държава членка, че е изнесена незаконно от нейната територия; 4. данни за самоличността на лицето, срещу което се подава искът; 5. данни за стойността на вещта, определена към датата на подаване на иска, в български лева. 	<p>Чл. 138. (1) Отправилата искане държава членка може да започне съдебно производство, като предяви иск срещу владелеца или държателя за връщане на изнесените незаконно от нейната територия движими културни ценности национално богатство.</p> <p>(2) Към иска по ал. 1 се прилагат:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. документ, описващ вещта, чието връщане се иска; 2. потвърждение, че вещта е движима културна ценност национално богатство; 3. декларация от компетентния орган на съответната държава членка, че е изнесена незаконно от нейната територия; 4. данни за самоличността на лицето, срещу което се подава искът; 5. данни за стойността на вещта, определена към датата на подаване на иска, в български лева.
<p>Чл. 139. (1) (Изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) Искът по чл. 138 може да се предяви не по-късно от три години от момента, в който отправилата искането държава членка е узнала местонахождението на движимата културна ценност, и самоличността на нейния владелец или държател.</p> <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) Във всички случаи съдебно производство по чл. 138 не се образува, а образуваното се прекратява, ако са изминали повече от 30 години от незаконния износ на движимата културна ценност от територията на отправилата искане държава членка.</p>	<p>Чл. 139. (1) Искът по чл. 138 може да се предяви не по-късно от една година от момента, в който отправилата искането държава членка е узнала местонахождението на движимата културна ценност национално богатство, и самоличността на нейния владелец или държател.</p> <p>(2) Във всички случаи съдебно производство по чл. 138 не се образува, а образуваното се прекратява, ако са изминали повече от 30 години от незаконния износ на движимата културна ценност национално богатство от територията на отправилата искане държава членка.</p> <p>(3) Когато искът е за връщане на движими културни</p>

<p>(3) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) За предмети, съставляващи част от обществена колекция по смисъла на чл. 132, ал. 2, т. 2, и за предмети, включени в колекции на църковни или други регистрирани вероизповедания, производство за връщане може да се образува в срок до 75 години, освен ако в двустранни споразумения между държави членки е предвиден срок, надвишаващ 75 години.</p> <p>(4) (Изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) Не се образува съдебно производство, а образуваното се прекратява, ако износът на движимата културна ценност от територията на отправилата искане държава членка вече не е незаконен към момента на предявяване на иска.</p>	<p>ценности национално богатство, които не влизат в нито една от категориите съгласно приложението към Регламент 3911/1992, но съставляват неразделна част от обществени колекции, включени в инвентара на музеи, архиви, библиотеки, или от инвентарите на религиозни институции, които са обект на специална защита съгласно националното законодателство на отправилата искане държава членка, срокът по ал. 2 е 75 години. Този срок може да бъде и по-дълъг от 75 години, в случай че това е предвидено в двустранни споразумения, по които Република България е страна.</p> <p>(4) Не се образува съдебно производство, а образуваното се прекратява, ако износът на движимата културна ценност национално богатство от територията на отправилата искане държава членка вече не е незаконен към момента на предявяване на иска.</p>
<p>Чл. 140. (1) (Предишен текст на чл. 140 - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) Централният орган на отправилата искане държава членка незабавно информира за образуваното съдебно производство министъра на културата, който от своя страна информира за това централните органи на останалите държави членки.</p> <p>(2) (Нова - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) Обменът на информация се осъществява чрез ИСВП в съответствие с приложимите правни разпоредби относно защитата на личните данни и неприкосновеността на личния живот или други средства за комуникация в допълнение към ИСВП.</p>	<p>Чл. 140.</p> <p>Централният орган на отправилата искане държава членка незабавно информира за образуваното съдебно производство министъра на културата, който от своя страна информира за това централните органи на останалите държави членки.</p>
<p>Чл. 141. (1) Съдебното производство по чл. 138 се провежда по реда на Гражданския процесуален кодекс.</p> <p>(2) Съдът постановява връщането на вещта, когато:</p> <ol style="list-style-type: none"> (изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) попада в категориите по чл. 132, ал. 2 и 3; вещта е изнесена незаконно от територията на отправилата искане държава членка; искът е предявен в сроковете по чл. 139; вещта е изнесена от територията на отправилата искане държава членка на 1 януари 1993 г. или след тази дата; ответната страна владее или държи вещта към момента на предявяване на иска. 	<p>Чл. 141. (1) Съдебното производство по чл. 138 се провежда по реда на Гражданския процесуален кодекс.</p> <p>(2) Съдът постановява връщането на вещта, когато:</p> <ol style="list-style-type: none"> вещта отговаря на изискванията на чл. 134; вещта е изнесена незаконно от територията на отправилата искане държава членка; искът е предявен в сроковете по чл. 139; вещта е изнесена от територията на отправилата искане държава членка на 1 януари 1993 г. или след тази дата; ответната страна владее или държи вещта към момента на предявяване на иска.

<p>Чл. 142. (1) (Предишен текст на чл. 142 - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) Когато постанови връщане на движимата културна ценност национално богатство, съдът присъжда справедливо парично обезщетение на ответника, ако той е положил надлежна грижа и внимание при придобиването ѝ, и след като вземе предвид всички обстоятелства по делото.</p> <p>(2) (Нова - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) Съдът, за да определи дали владелецът е положил надлежна грижа и внимание, взема предвид всички обстоятелства около придобиването, по-специално документацията за произхода на вещта, разрешенията за износ, които се изискват съгласно правото на отпавилата искане държава членка, характера на страните, платената цена, това, дали владелецът е направил справка в достъпните регистри на откраднати движими културни ценности и дали се е запознал със съответната информация, която би могъл разумно да очаква да получи, и дали е предприел някакви други действия с оглед на обстоятелствата.</p> <p>(3) (Нова - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) В случай на дарение или наследяване владелецът не се намира в по-благоприятно положение от лицето, от което е придобил по този начин вещта.</p>	<p>Чл. 142.</p> <p>Когато постанови връщане на движимата културна ценност национално богатство, съдът присъжда справедливо парично обезщетение на ответника, ако той е положил надлежна грижа и внимание при придобиването ѝ, и след като вземе предвид всички обстоятелства по делото.</p>
<p>Чл. 143. (1) Отпавилата искане държава членка заплаща обезщетението по чл. 142 след връщането на вещта.</p> <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) Разноските по изпълнение на решението за връщане на движимата културна ценност национално богатство, както и разноските, свързани с прилагането на мерките по чл. 137, ал. 1, т. 4, се поемат от отпавилата искане държава членка.</p>	<p>Чл. 143. (1) Отпавилата искане държава членка заплаща обезщетението по чл. 142 след връщането на вещта.</p> <p>(2) Разноските по изпълнение на решението за връщане на движимата културна ценност национално богатство, както и разноските, свързани с прилагането на мерките по чл. 137, ал. 1, т. 4, се поемат от отпавилата искане държава членка.</p>
<p>Чл. 144. (1) (Изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) Съдебното решение за връщане на движимата културна ценност по чл. 132, ал. 2 и 3 и за присъждане на обезщетението и разноските по чл. 143 не изключва правото на отпавилата искане държава членка да заведе дело за възстановяване на тези суми срещу лицата, отговорни за незаконния ѝ износ от нейната територия.</p> <p>(2) Разпоредбите на този раздел не изключват търсенето на наказателна или гражданска отговорност съгласно българското законодателство.</p>	<p>Чл. 144. (1) Съдебното решение за връщане на движимата културна ценност национално богатство и за присъждане на обезщетението и разноските по чл. 143 не изключва правото на отпавилата искане държава членка да заведе дело за възстановяване на тези суми срещу лицата, отговорни за незаконния ѝ износ от нейната територия.</p> <p>(2) Разпоредбите на този раздел не изключват търсенето на наказателна или гражданска отговорност съгласно българското законодателство.</p> <p>(3) Относно правото на собственост върху движимата</p>

<p>(3) (Изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) Относно правото на собственост върху движимата културна ценност по чл. 132, ал. 2 и 3 след връщането ѝ се прилагат разпоредбите на националното законодателство на отпавилата искане държава членка.</p>	<p>културна ценност —национално—богатство след връщането —ѝ се прилагат разпоредбите на националното законодателство на отпавилата искане държава членка.</p>
<p>Чл. 145. (Изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) На всеки пет години министърът на културата изпраща до Европейската комисия доклад по прилагането на разпоредбите на този раздел.</p>	<p>Чл. 145. На всеки —три години министърът на културата изпраща до Европейската комисия доклад по прилагането на разпоредбите на този раздел.</p>
<p>Глава седма. АРХЕОЛОГИЧЕСКО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО</p>	<p>Глава седма. АРХЕОЛОГИЧЕСКО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО</p>
<p>Чл. 146. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Археологически обекти са всички движими и недвижими материални следи от човешка дейност от минали епохи, намиращи се или открити в земните пластове, на тяхната повърхност, на сушата и под вода, за които основни източници на информация са теренните проучвания. (2) (Отм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) (3) Недвижимите и движимите археологически обекти имат статут на културни ценности с категория съответно национално значение или национално богатство до установяването им като такива по реда на този закон.</p>	<p>Чл. 146. (1) Археологически обекти са всички движими и недвижими материални следи от човешка дейност от минали епохи, намиращи се в земните пластове, на тяхната повърхност, на сушата и под вода, за които източници на информация са теренните проучвания. (2) —Обектите по ал. 1 са публична държавна собственост. (3) Недвижимите и движимите археологически обекти имат статут на културни ценности с категория съответно национално значение или национално богатство до установяването им като такива по реда на този закон.</p>
<p>Чл. 147. (1) Археологическите обекти се издирват и изучават като културни ценности чрез теренни проучвания. (2) Теренните проучвания на археологическите ценности се осъществяват в земните пластове, на тяхната повърхност, на сушата и под вода. (3) Теренните проучвания на археологически ценности се извършват чрез деструктивни и недеструктивни методи. Недеструктивните методи на изследване се прилагат при всяка възможност. (4) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) В методическо отношение теренните проучвания на археологически ценности са: 1. издирване на археологически обекти - недеструктивен метод и начален етап от археологическото проучване, чрез който се разпознават археологическите ценности; 2. археологически разкопки - деструктивен метод на теренно археологическо проучване, чрез който се</p>	<p>Чл. 147. (1) Археологическите обекти се издирват и изучават като културни ценности чрез теренни проучвания. (2) Теренните проучвания на археологическите ценности се осъществяват в земните пластове, на тяхната повърхност, на сушата и под вода. (3) Теренните проучвания на археологически ценности се извършват чрез деструктивни и недеструктивни методи. Недеструктивните методи на изследване се прилагат при всяка възможност. (4) В —методологично отношение теренните проучвания на археологически ценности са издирване на археологически обекти и археологически разкопки. (5) В организационно отношение теренните проучвания на археологически ценности са: 1. редовни - планират се —е—цел решаване на определена научна —задача;</p>

<p>изясняват основните характеристики на археологическите обекти - хронология, вид и граници;</p> <p>3. археологическо наблюдение - установяване на наличието на археологически структури на дадено място.</p> <p>(5) В организационно отношение теренните проучвания на археологически ценности са:</p> <p>1. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) редовни - планират се за решаване на определена научна задача и за целите на интегрираната консервация;</p> <p>2. спасителни - извършват се при необходимост за частично или цялостно използване на терена на недвижима археологическа ценност, при риск от нейното разрушаване, включително и тези, които се извършват при непредвидено откриване на археологическа ценност, което налага незабавно проучване.</p> <p>(6) Теренните проучвания се извършват по ред, определен с наредба на министъра на културата.</p>	<p>2. спасителни - извършват се при необходимост за частично или цялостно използване на терена на недвижима археологическа ценност, при риск от нейното разрушаване, включително и тези, които се извършват при непредвидено откриване на археологическа ценност, което налага незабавно проучване.</p> <p>(6) Теренните проучвания се извършват по ред, определен с наредба на министъра на културата.</p>
<p>Чл. 148. (1) (Доп. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Теренните проучвания на археологически ценности се извършват с разрешение на министъра на културата или оправомощено от него длъжностно лице въз основа на експертно становище на Съвета за теренни проучвания.</p> <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г., доп. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Когато теренните проучвания са спасителни или се извършват с цел издирване на археологически обекти с недеструктивни методи, разрешението за тях, с изключение на случаите по ал. 3, се издава от председателя на Съвета за теренни проучвания или от оправомощен от него със заповед член на съвета. За издаденото разрешение председателят незабавно уведомява министъра на културата.</p> <p>(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) Теренни проучвания в Република България, включени в международни научноизследователски проекти или планирани с участието на лице по чл. 150, ал. 3, се одобряват с разрешение на министъра на културата въз основа на експертно становище на Съвета за теренни проучвания.</p> <p>(4) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) Средства за извършване на теренни археологически проучвания се предвиждат ежегодно със закона за държавния</p>	<p>Чл. 148. (1)</p> <p>Теренните проучвания на археологически ценности се извършват с разрешение на министъра на културата въз основа на експертно становище на Съвета за теренни проучвания.</p> <p>(2) Когато теренните проучвания са спасителни, разрешението за тях се издава от председателя на Съвета за теренни проучвания. За издаденото разрешение председателят незабавно уведомява министъра на културата.</p> <p>(3) Когато теренните проучвания в Република България са включени в международни научноизследователски проекти, както и в случаите по чл. 150, ал. 2, разрешението за тях се издава от Министерския съвет по предложение на министъра на културата и въз основа на експертно становище на Съвета за теренни проучвания.</p> <p>(4) Средства за извършване на редовни и спасителни теренни археологически проучвания се предвиждат ежегодно със закона за държавния бюджет на Република България.</p> <p>(5) Средствата за спасителни теренни проучвания до пълното проучване на терена се предоставят от възложителя, във връзка с чиято инвестиционна инициатива се извършва спасителното проучване.</p>

<p>бюджет на Република България. Средства за извършване на теренни археологически проучвания могат да се предвиждат и в бюджетите на общините и на ведомства, както и да се осигуряват от чуждестранни културни, научни или университетски институции при участие в научноизследователски проекти по ал. 3 и в случаите по чл. 150, ал. 3 или от други източници.</p> <p>(5) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Средствата за спасителни теренни проучвания до пълното проучване на терена се предоставят от възложителя, във връзка с чиято инвестиционна инициатива се извършва спасителното проучване.</p>	
<p>Чл. 149. (1) Съветът за теренни проучвания се състои от председател - директора на НАИМ при БАН, и членове:</p> <ol style="list-style-type: none"> (изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) двама представители на Министерството на културата, един от които е представител на инспектората по чл. 15; (изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) четирима представители на НАИМ при БАН; един представител на Центъра за подводна археология; (изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.) един представител на НИИИИ; двама представители на висшите училища, в структурата на които има катедри по археология; (изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) двама археолози от държавните и общинските музеи в страната; (нова - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) един от националните администратори на Автоматизирана информационна система "Археологическа карта на България". <p>(2) Членовете на съвета по ал. 1, т. 2, 5 и 6 са хабилитирани лица в научна специалност "археология".</p> <p>(3) Съставът на съвета се назначава от министъра на културата по предложение на съответните органи и организации, представени в него.</p> <p>(4) Съветът за теренни проучвания дава:</p> <ol style="list-style-type: none"> експертно становище за даване и отнемане на разрешение за извършване на археологически теренни проучвания; (изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) становища за сключване на международни договори, свързани с теренни археологически проучвания. <p>(5) Съветът взема решения с мнозинство две трети от</p>	<p>Чл. 149. (1) Съветът за теренни проучвания се състои от председател - директора на НАИМ при БАН, и членове:</p> <ol style="list-style-type: none"> двама представители на —специализираните дирекции по —оназване на —културното наследство в Министерството на —културата; —осем представители на НАИМ при БАН; един представител на Центъра за подводна археология; —двама представители на —НИИИИ; двама представители на висшите училища, в структурата на които има катедри по археология; —трима археолози от държавните и общинските музеи в страната; <p>(2) Членовете на съвета по ал. 1, т. 2, 5 и 6 са хабилитирани лица в научна специалност "археология".</p> <p>(3) Съставът на съвета се назначава от министъра на културата по предложение на съответните органи и организации, представени в него.</p> <p>(4) Съветът за теренни проучвания дава:</p> <ol style="list-style-type: none"> експертно становище за даване и отнемане на разрешение за извършване на археологически теренни проучвания; становища за сключване на международни договори, свързани с —оназването на археологически ценности. <p>(5) Съветът взема решения с мнозинство две трети от членовете.</p>

<p>ЧЛЕНОВЕТЕ.</p> <p>Чл. 150. (1) (Изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) Разрешение за извършване на теренно археологическо проучване се издава на лице, което:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. притежава образователно-квалификационна степен "магистър" по специалност "археология" или "магистър" по специалност "археометрия", след придобита бакалавърска степен по "археология", или 2. притежава научна степен по археология или заема академична длъжност по специалност "археология"; 3. има най-малко две години професионален опит като заместник-ръководител на теренно археологическо проучване; 4. е в договорни отношения с българска културна, научна или университетска институция, дейността на която е свързана с опазване на археологическото наследство; 5. представи писмена препоръка от хабилитирано лице по съответния профил в археологическата наука в случаите, когато заявителят не е хабилитирано лице и когато кандидатства за разрешение за теренно археологическо проучване за първи път. <p>(2) (Нова - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Лицата, които отговарят на изискванията по ал. 1, т. 1 - 3 се вписват в регистър към Министерството на културата. Редът за водене на регистъра се определя с наредбата по чл. 147, ал. 6.</p> <p>(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г., изм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Когато договорните отношения по ал. 1, т. 4 са с чуждестранна културна, научна или университетска институция в областта на археологията, теренните проучвания се извършват под ръководството на лице, получило разрешение по ал. 1.</p>	<p>Чл. 150. (1)</p> <p>Разрешение за извършване на теренни проучвания на археологически ценности се издава на лице, което:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. притежава образователно-квалификационна степен "магистър" по специалност от професионално направление "История и археология" и най-малко две години професионален опит в извършването на теренни проучвания, и 2. е в договорни отношения с българска културна, научна или университетска институция, дейността на която е свързана с опазване на археологическото наследство, и 3. представи писмена препоръка от хабилитирано лице по съответния профил в археологическата наука. <p>(2) Когато договорните отношения по ал. 1, т. 2 са с чуждестранна културна, научна или университетска институция в областта на археологията, теренните проучвания се извършват под ръководството на лице, получило разрешение по ал. 1.</p>
<p>Чл. 151. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) (1) Разрешение за извършване на теренни проучвания се издава въз основа на заявление от лице по чл. 150, ал. 1.</p> <p>(2) За провеждане на археологическо издирване към заявлението се прилагат:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. (изм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) копие на договор с български културен и/или научен институт или висше училище, дейността на които е свързана с опазване на археологическото наследство; 2. работна програма за теренното проучване и документ, удостоверяващ неговото финансиране; 	<p>Чл. 151.</p> <p>(1) Разрешение за извършване на теренни проучвания се издава въз основа на заявление от лице по чл. 150, ал. 1, към което се прилагат:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. описание на обекта на проучване и обосновка; 2. документи, удостоверяващи наличието на изискванията по чл. 150, ал. 1; 3. подробна работна програма за теренното проучване, документ, удостоверяващ неговото финансиране, както и за теренна консервация; 4. искане за използване на специални технически

<p>3. искане за използване на специални технически средства, документ за регистрацията им, както и името на лицето, което ще работи с тях, или декларация, че не се предвижда ползване на такива средства.</p> <p>(3) За провеждане на археологически разкопки към заявлението се прилагат:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. описание на обекта на проучване и обосновка; 2. (изм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) копие на договор с български културен и/или научен институт или висше училище, дейността на които е свързана с опазване на археологическото наследство; 3. работна програма за теренното проучване, документ, удостоверяващ неговото финансиране, както и за теренна консервация; 4. искане за използване на специални технически средства, документ за регистрацията им, както и името на лицето, което ще работи с тях, или декларация, че не се предвижда ползване на такива средства; 5. писмено съгласие на собственика, концесионера или ползвателя на имота; 6. декларация, че лицето не участва в концесия на предвидената за проучване недвижима културна ценност. <p>(4) Когато заявлението е за извършване на спасителни теренни проучвания, заявителят представя и мотивирано становище на регионалния инспекторат по опазване на културното наследство или на директора на съответния музей, а в случаите по чл. 160, ал. 2 се прилага и одобрен протокол от комисията по чл. 160, ал. 3.</p> <p>(5) Към заявлението за издаване на разрешение за теренно проучване заявителят представя и:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. документ за предаване на археологическите находки от предходни теренни проучвания, издадени на заявителя, в държавен, регионален или общински музей; 2. удостоверение за предадена теренна документация по чл. 153, ал. 2; 3. (изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) документ, удостоверяващ наличието на охрана на археологическия обект за времето на фактическо присъствие на проучваната територия. 	<p>средства, документ за регистрацията им, както и името на лицето, което ще работи с тях;</p> <p>5. писмено споразумение със собственика на имота;</p> <p>6. декларация, че не участва в концесия на недвижима културна ценност.</p> <p>(2) Когато заявлението е за извършване на спасителни теренни проучвания, заявителят представя и мотивирано становище на директора на съответния музей и решение на специализирана комсия, назначена от министъра на културата.</p> <p>(3) Към заявлението за издаване на разрешение за теренно проучване от същия заявител за същия археологически обект заявителят представя и:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. документ за предаване на археологическите находки от предходните разрешения за теренно проучване, издадени на заявителя, в държавен или общински музей; 2. удостоверение за предадена теренна документация по чл. 153, ал. 2.
<p>Чл. 152. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Разрешението е със срок на действие в рамките на календарната година, в която е издадено, и</p>	<p>Чл. 152. (1) Разрешението се издава за срок от една година и съдържа:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. трите имена на лицето, утвърдено за научен

<p>съдържа:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. трите имена на лицето, утвърдено за научен ръководител; 2. трите имена на лицата, утвърдени за негови заместници; 3. индивидуализация и идентификация на обекта на проучванията; 4. основни научни цели на проучването; 5. метод на проучването; 6. възможност за използване на специални технически средства по ред, определен с наредбата по чл. 147, ал. 6. <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.) Собствениците на средствата по ал. 1, т. 6 са длъжни да ги регистрират в Министерството на културата в 14-дневен срок от придобиването им. Редът за регистриране на специалните технически средства се определя с наредбата по чл. 147, ал. 6.</p> <p>(3) Регистрираните специални технически средства по ал. 2 се използват само за извършване на теренни проучвания или за друга специализирана дейност, изрично предвидена в нормативен акт.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ръководител; 2. трите имена на лицата, утвърдени за негови заместници; 3. индивидуализация и идентификация на обекта на проучванията; 4. основни научни цели на проучването; 5. метод на проучването; 6. възможност за използване на специални технически средства по ред, определен с наредбата по чл. 147, ал. 6. <p>(2) Собствениците на средствата по ал. 1, т. 6 са длъжни да ее регистрират в Министерството на културата в 14-дневен срок от придобиването им.</p> <p>(3) Регистрираните специални технически средства по ал. 2 се използват само за извършване на теренни проучвания или за друга специализирана дейност, изрично предвидена в нормативен акт.</p>
<p>Чл. 153. (1) Лицето, получило разрешение за извършване на теренно проучване, е длъжно да:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. прилага съвременна методика на проучване; 2. изготви теренна документация; 3. осигури охрана на археологическия обект и на находките по време на теренното проучване; 4. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) осигури финансово и организационно теренна консервация, чрез която да се предотврати увреждане и разрушаване на находките, както и загуба на свързана с тях информация, която се извършва с участието на съответен специалист, вписан в регистъра по чл. 165, ал. 1; 5. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) осигури възстановяване на външния вид на археологическия обект, когато теренното археологическо проучване няма да продължи, освен в случаите, когато има друго решение, взето по реда на този закон; 6. предаде движимите археологически находки в държавен или общински музей; 7. представи подробен научен доклад за резултатите в срок до месец март на следващата година. <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., доп. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Екземпляр от теренната документация, включително за</p>	<p>Чл. 153. (1) Лицето, получило разрешение за извършване на теренно проучване, е длъжно да:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. прилага съвременна методика на проучване; 2. изготви теренна документация; 3. осигури охрана на археологическия обект и на находките по време на теренното проучване; 4. осигури теренна консервация, чрез която да се предотврати увреждане и разрушаване на находките, както и загуба на свързана с тях информация; 5. осигури частично или пълно възстановяване на външния вид на археологическия обект, освен в случаите, когато има друго решение, по емисъла на издаденото разрешение за теренно проучване; 6. предаде движимите археологически находки в държавен или общински музей; 7. представи подробен научен доклад за резултатите в срок до месец март на следващата година. <p>(2) Екземпляр от теренната документация се предава задължително в Националния архив на теренните археологически проучвания в НАИМ при БАН, НИОНКЦ и в съответния музей, на чиято територия се извършва проучването, преди началото на следващия археологически сезон.</p> <p>(3) Лицето, получило разрешение за теренно проучване, има изключително право на първа</p>

<p>проведената теренна консервация се предава задължително в Националния архив на теренните археологически проучвания в НАИМ при БАН, НИИИКН и в съответния музей, на чиято територия се извършва проучването, преди началото на следващия археологически сезон.</p> <p>(3) Лицето, получило разрешение за теренно проучване, има изключително право на първа публикация на получените резултати.</p> <p>(4) Правото на първа публикация е за срок 10 години, който започва да тече от момента на прекратяване на теренното проучване.</p>	<p>публикация на получените резултати.</p> <p>(4) Правото на първа публикация е за срок 10 години, който започва да тече от момента на прекратяване на теренното проучване.</p>
<p>Чл. 154. Инспекторатът към Министерството на културата упражнява контрол по чл. 15, ал. 2, т. 1.</p>	<p>Чл. 154. Инспекторатът към Министерството на културата упражнява контрол по чл. 15, ал. 2, т. 1.</p>
<p>Чл. 155. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Информацията от теренните археологически проучвания се включва в Автоматизирана информационна система "Археологическа карта на България" в годината на провеждането им. Информацията се съхранява в НАИМ при БАН, НИИИКН и в Министерството на културата.</p> <p>(2) Редът за създаване, поддържане и предоставяне на информацията по ал. 1 се определя с наредба на министъра на културата.</p>	<p>Чл. 155. (1) Информацията от археологическите издирвания се включва в Автоматизирана информационна система "Археологическа карта на България", която се съхранява в НАИМ при БАН, НИИИКН и в Министерството на културата.</p> <p>(2) Редът за създаване, поддържане и предоставяне на информацията по ал. 1 се определя с наредба на министъра на културата.</p>
<p>Чл. 156. (1) Разрешение за теренни проучвания не се издава:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. когато не са изпълнени изискванията по чл. 150 и 151; 2. когато е отнето разрешението за теренни проучвания и не е изтекъл срокът, за който е отнето; 3. на лице, което е концесионер на недвижимата културна ценност. <p>(2) Издадено разрешение за теренни проучвания се отнема от министъра на културата при неспазване на изискванията на този закон, установено по надлежния ред. Разрешението се отнема за срок една година.</p>	<p>Чл. 156. (1) Разрешение за теренни проучвания не се издава:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. когато не са изпълнени изискванията по чл. 150 и 151; 2. когато е отнето разрешението за теренни проучвания и не е изтекъл срокът, за който е отнето; 3. на лице, което е концесионер на недвижимата културна ценност. <p>(2) Издадено разрешение за теренни проучвания се отнема от министъра на културата при неспазване на изискванията на този закон, установено по надлежния ред. Разрешението се отнема за срок една година.</p>
<p>Чл. 157. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Решението за отказ или за отнемане на разрешение за теренни проучвания може да се обжалва <u>пред съответния административен съд</u> по</p>	<p>Чл. 157. Решението за отказ или за отнемане на разрешение за теренни проучвания може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването не спира изпълнението на</p>

реда на Административнопроцесуалния кодекс.	решението за отнемане.
<p>Чл. 158а. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) (1) За приемане на приключили теренни археологически проучвания или приключил техен етап, включително при възникнала необходимост от временно преустановяване на теренните проучвания върху целия терен, определен с разрешението по чл. 148, или върху част от него, министърът на културата или оправомощено от него длъжностно лице назначава експертна комисия.</p> <p>(2) Комисията по ал. 1 се назначава по искане на ръководителя на проучването или на директора на съответния музей.</p> <p>(3) Ръководителят на проучването представя на комисията по ал. 1 доклад с научна оценка за разкритите археологически структури. Въз основа на доклада и на проведения оглед комисията по ал. 1 съставя протокол, с който предлага последващи действия и временни мерки за опазване.</p> <p>(4) В зависимост от степента на проученост на археологическия обект комисията може да предложи с протокола изготвяне на предварителна оценка по чл. 57, ал. 3 или заключителна оценка по чл. 61, ал. 1.</p> <p>(5) При спасителни теренни археологически проучвания комисията въз основа на доклада с научната оценка на ръководителя на проучването изготвя предварителна оценка на разкритите недвижими археологически структури. Когато от изготвената оценка се установи, че археологическите структури:</p> <ol style="list-style-type: none">1. притежават признаци на недвижими културни ценности - с протокола по ал. 3 комисията предлага провеждане на процедура по деклариране;2. не притежават признаци на недвижими културни ценности - с протокола по ал. 3 комисията предлага на министъра на културата да издаде заповед за отнемане на статута на обекта по чл. 2а, ал. 1 и освобождаване на терена. <p>(6) Протоколът по ал. 3 се одобрява със заповед от министъра на културата или от оправомощен от него заместник-министър. Предложените с протокола действия и временни мерки за опазване на археологическата ценност са задължителни за изпълнение.</p> <p>(7) Условието за приемане на теренните археологически проучвания се определят в наредбата по чл. 147, ал. 6.</p>	

<p>Чл. 159. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) (1) Издирени археологически обекти подлежат на деклариране по реда на чл. 58 и предоставяне на статут на културни ценности по реда на глава пета, раздел III.</p> <p>(2) Режимите за опазване на обектите по ал. 1 се предлагат от междуведомствена комисия, назначена със заповед на министъра на културата, и се определят по реда на чл. 64. В комисията се включват представители на Министерството на културата, НИИКН, НАИМ при БАН, съответния регионален музей, областните и общинските администрации и всички заинтересовани ведомства.</p>	<p>Чл. 159.</p> <p>Издирените недвижими археологически обекти подлежат на категоризация и регистрация по реда на този закон.</p>
<p>Чл. 160. (1) (Доп. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) За случайно открити или намерени движими археологически обекти, както и антропологични останки се прилагат съответно чл. 93 - 95.</p> <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Когато при извършване на строителни и благоустройствени или селскостопански дейности, при търсене, проучване и добив на подземни богатства и при други дейности, свързани с въздействие върху земната повърхност, земната основа, земните недра и под вода, се открият структури и находки, които имат признаци на културни ценности, дейността се спира незабавно и се прилага чл. 72.</p> <p>(3) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г., доп. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) В 14-дневен срок от уведомяването по чл. 72, ал. 5 министърът на културата или оправомощен от него заместник-министър назначава комисия, която да предложи последващи действия. С одобряване на протокола на комисията министърът на културата или оправомощен от него заместник-министър дава задължителни предписания за необходимите дейности по проучване и опазване на структурите и находките.</p>	<p>Чл. 160. (1)</p> <p>За случайно открити или намерени движими археологически обекти се прилагат съответно чл. 93 - 95.</p> <p>(2) Когато при извършване на строителни и благоустройствени или селскостопански дейности, при търсене, проучване и добив на подземни богатства и при други дейности, свързани с въздействие върху земната повърхност, земната основа, земните недра и под вода, се открият структури и находки, които имат признаци на културни ценности, дейността се спира незабавно и се прилагат съответно чл. 72 и 73.</p>
<p>Чл. 161. (1) (Изм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Осъществяването на инвестиционни проекти на физически и юридически лица в територии, за които има данни за наличие на археологически обекти, задължително се предхожда преди началото на строителните работи от спасителни теренни археологически проучвания, с които се установява дали няма да бъдат засегнати или нарушени археологически обекти.</p> <p>(2) В процеса на строителните дейности се провежда</p>	<p>Чл. 161. (1) Осъществяването на инвестиционни проекти на физически и юридически лица в територии, за които има данни за наличие на археологически обекти, задължително се предхожда от предварителни археологически проучвания, с които се установява дали те няма да бъдат засегнати или нарушени. На археологическите обекти, разкрити при тези проучвания, се провеждат спасителни разкопки преди началото на строителните работи.</p>

<p>наблюдение от археолози. В случай на откриване на археологически обекти се прилагат чл. 148 и 160.</p>	<p>(2) В процеса на строителните дейности се провежда наблюдение от археолози. В случай на откриване на археологически обекти се прилагат чл. 148 и 160.</p>
<p>Чл. 161а. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) (1) Собствениците и ползвателите на поземлени имоти, в които се намират археологически обекти, при необходимост осигуряват достъп на компетентните държавни органи и на лицата, получили разрешение за извършването на теренно проучване за осъществяване на дейностите по проучване и опазване на обектите.</p> <p>(2) В случаите по ал. 1 държавните органи или лицето, получило разрешение за извършване на теренно проучване, уведомяват писмено собственика на имота най-малко 7 дни преди започване на дейностите. Когато собственикът е с неизвестен адрес или не е намерен на адреса си, уведомлението се поставя на видно място в имота и в сградата на общината или кметството, на чиято територия се намира имотът.</p> <p>(3) На собствениците и ползвателите на имотите се дължи обезщетение за времето, в което са извършвани дейностите по ал. 1, ако се възпрепятства или преустановява тяхната дейност, извършвана законосъобразно в имота. Условието за осигуряване на достъпа по ал. 1 и размерът на обезщетението се определят с писмено споразумение, сключено със собственика или ползвателя на имота, и е за сметка на бюджета на теренното проучване.</p>	
<p>Чл. 162. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) В случаите по чл. 160, ал. 2, както и при издирени в резултат на теренни проучвания археологически културни ценности министърът на културата и собственикът на земята могат да сключат договор за учредяване вещно право на ползване върху земята, където са открити археологическите културни ценности.</p> <p>(2) Ако не се постигне съгласие по ал. 1, министърът на културата може да предприеме действия по отчуждаване на имота по реда на Закона за държавната собственост.</p> <p>(3) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Когато с определените по реда на чл. 64 режими за опазване на недвижими археологически културни ценности не се допуска извършване на строителни, благоустройствени, селскостопански или други дейности, свързани с въздействие върху земята</p>	<p>Чл. 162. (1) В случаите по чл. 160, ал. 2 министърът на културата и собственикът на земята може да сключат договор за учредяване вещно право на ползване върху земята.</p> <p>(2) Ако не се постигне съгласие по ал. 1, министърът на културата може да предприеме действия по отчуждаване на имота по реда на Закона за държавната собственост.</p>

<p>повърхност и земната основа, се прилагат разпоредбите на ал. 1 и 2.</p>	
<p align="center">Глава осма. КОНСЕРВАЦИЯ И РЕСТАВРАЦИЯ НА КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ</p>	<p align="center">Глава осма. КОНСЕРВАЦИЯ И РЕСТАВРАЦИЯ НА КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ</p>
<p>Чл. 163. (Доп. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Консервация и реставрация, както и адаптацията на културни ценности е системен процес от дейности, които целят предотвратяване на разрушаването, стабилизация на състоянието им, както и улесняване на тяхното възприемане и оценка при максимално запазване на автентичността им.</p>	<p>Чл. 163. Консервация и реставрация на културни ценности е системен процес от дейности, които целят предотвратяване на разрушаването, стабилизация на състоянието им, както и улесняване на тяхното възприемане и оценка при максимално запазване на автентичността им.</p>
<p>Чл. 164. (1) (Доп. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Дейностите по консервация и реставрация, както и по адаптацията на недвижими културни ценности се осъществяват от лица или под непосредственото ръководство на лица, вписани в регистъра по чл. 165.</p> <p>(2) В регистъра по ал. 1 се вписват лица, които притежават образователно-квалификационна степен "магистър" по:</p> <p>1. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) специалност в областта на консервацията и реставрацията и имат три години професионален опит в тази област;</p> <p>2. (нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) специалност "Архитектура" със специализация по консервация и реставрация в областта на недвижимото културно наследство и три години професионален опит в тази област или специалност "Архитектура" и 5 години професионален опит по консервация и реставрация в областта на недвижимото културно наследство;</p> <p>3. (предишна т. 2, изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) друга специалност със специализация в съответната област на консервация и реставрация или с приложение в процеса на консервация и реставрация и имат най-малко 5 години професионален опит в същата област.</p> <p>(3) (Изм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Лица, които не отговарят на изискването за професионален опит, могат да осъществяват дейности по консервация и реставрация само под непосредственото ръководство на лицата по ал. 1.</p> <p>(4) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Консервация и реставрация на движими културни ценности в музеите, висшите училища, научните и културните организации и институции, както и</p>	<p>Чл. 164. (1) Дейностите по консервация и реставрация се осъществяват от лица или под непосредственото ръководство на лица, вписани в регистъра по чл. 165.</p> <p>(2) В регистъра по ал. 1 се вписват лица, които притежават образователно-квалификационна степен "магистър" по:</p> <p>1. специалност в съответната област на консервация и реставрация и имат две години професионална практика;</p> <p>2. друга специалност, със специализация в съответната област на консервация и реставрация и имат две години професионална практика в същата област.</p> <p>(3) Лица, които не отговарят на изискването за професионална практика, могат да осъществяват дейности по консервация и реставрация само под непосредственото ръководство на лицата по ал. 1.</p> <p>(4) Консервация и реставрация в музеите, висшите училища, научните и културните организации и институции, както и самостоятелно от лицата, вписани в регистъра по ал. 1, се извършва само при наличие на необходимите материални условия за съответната дейност, определени с наредбата по чл. 165, ал. 1.</p>

<p>самостоятелно от лицата, вписани в регистъра по ал. 1, се извършва само при наличие на необходимите условия за съответната дейност, определени с наредбата по чл. 168.</p>	
<p>Чл. 165. (1) В Министерството на културата се създава и поддържа публичен регистър на лицата, които имат право да извършват дейности по консервация и реставрация в съответната област при условия и по ред, определени с наредба на министъра на културата.</p> <p>(2) При подаване на искане за регистрация се прилагат и документи относно обстоятелствата по чл. 164, ал. 2, определени с наредбата по ал. 1.</p> <p>(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) В едномесечен срок от получаване на искането министърът на културата или оправомощено от него длъжностно лице разпорежда вписване в регистъра или отказва да извърши регистрация, ако лицето не отговаря на условията по чл. 164, ал. 2. На вписаното в регистъра лице се издава удостоверение за регистрация.</p>	<p>Чл. 165. (1) В Министерството на културата се създава и поддържа публичен регистър на лицата, които имат право да извършват дейности по консервация и реставрация в съответната област при условия и по ред, определени с наредба на министъра на културата.</p> <p>(2) При подаване на искане за регистрация се прилагат и документи относно обстоятелствата по чл. 164, ал. 2, определени с наредбата по ал. 1.</p> <p>(3) В 14-дневен срок от получаване на искането министърът на културата или оправомощено от него длъжностно лице разпорежда вписване в регистъра или отказва да извърши регистрация, ако лицето не отговаря на условията по чл. 164, ал. 2. На вписаното в регистъра лице се издава удостоверение за регистрация.</p>
<p>Чл. 169. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Проектите за консервация, реставрация и адаптация на единични или групови архитектурни обекти - недвижими културни ценности, се изготвят от проектанти по чл. 230, ал. 1 от Закона за устройство на територията, които отговарят на изискванията по чл. 164.</p> <p>(2) (Доп. - ДВ, бр. 52 от 2016 г.) Проектите за консервация и реставрация на археологически обекти се изготвят от лицата по ал. 1 и при задължителното участие на лицата, получили разрешение за извършване на археологически проучвания, удостоверение с подпис върху графичните материали.</p> <p>(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Проектите за консервация и реставрация на художествените културни ценности, на недвижими културни ценности - парково и градинско изкуство, и на културния ландшафт задължително се изготвят от лица, регистрирани за съответната консервационно-реставрационна дейност.</p> <p>(4) (Отм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.)</p> <p>(5) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Строителният надзор върху изпълнението на инвестиционните проекти по ал. 1 и 2 се осъществява с участието на лица, включени в регистъра по чл. 165.</p>	<p>Чл. 169. (1) Проектите за консервация и реставрация на единични или групови архитектурни обекти - недвижими културни ценности, се изготвят от проектанти по чл. 230, ал. 1 от Закона за устройство на територията, които отговарят на изискванията по чл. 164.</p> <p>(2) Проектите за консервация и реставрация на археологически обекти се изготвят от лицата по ал. 1 и при задължителното участие на лицата, получили разрешение за извършване на археологически проучвания.</p> <p>(3) Проектите за консервация и реставрация на художествените културни ценности, културния ландшафт и природните културни ценности задължително се изготвят от лица, регистрирани за съответната консервационно-реставрационна дейност.</p> <p>(4) изпълнението на проектите по ал. 1 и 2 се извършва по реда на Закона за устройство на територията.</p>

<p>Чл. 170. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.) Заданията за проектиране и проектите за консервация и реставрация на недвижими културни ценности се съгласуват по реда на глава пета, раздел V.</p>	<p>Чл. 170. Заданията за проектиране и проектите за консервация и реставрация на недвижими културни ценности се съгласуват с НЦОНКЦ по реда на глава пета, раздел V.</p>
<p>Чл. 171. (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., в сила от 28.11.2014 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Обхватът и съдържанието на документации по извършването на консервационно-реставрационни дейности на недвижими културни ценности се определят с наредба на министъра на културата и министъра на регионалното развитие и благоустройството.</p>	<p>Чл. 171. Обхватът и съдържанието на документации по извършването на консервационно-реставрационни дейности на недвижими културни ценности се определят с наредба на министъра на културата и министъра на регионалното развитие и благоустройството.</p>
<p align="center">Глава девета. ВЪЗПРОИЗВЕЖДАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ</p>	<p align="center">Глава девета. ВЪЗПРОИЗВЕЖДАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ</p>
<p>Чл. 177. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2019 г.) Копия, реплики и предмети с търговско предназначение могат да се изработват само след съгласие от собственика на недвижимата културната ценност, съответно от лицето, на което е предоставено правото на управление, а за културни ценности, съхранявани във фондовете на музеи, библиотеки и архиви - от директора на съответната институция. Отношенията между собственика, съответно лицето, на което е предоставено правото на управление, и музея, библиотеката или архива се уреждат с възмезден договор при спазване на изискванията на Закона за авторското право и сродните му права.</p> <p>(2) Копия и реплики на културни ценности със световно и национално значение или национално богатство се изработват само с разрешение на министъра на културата. Разрешенията се вписват в регистрите по чл. 68 и по чл. 102.</p> <p>(3) Копията се включват в научно-спомогателния фонд на съответния музей.</p> <p>(4) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Движими културни ценности, собственост на Българската православна църква и други регистрирани вероизповедания, се възпроизвеждат в копия, реплики и предмети с търговско предназначение съгласно каноните на съответното вероизповедание.</p>	<p>Чл. 177. (1) Копия, реплики и предмети с търговско предназначение могат да се изработват само след съгласие от собственика на културната ценност, а на музейни културни ценности от директора на съответния музей. Отношенията със собственика, съответно музея, се уреждат с възмезден договор.</p> <p>(2) Копия и реплики на културни ценности със световно и национално значение или национално богатство се изработват само с разрешение на министъра на културата. Разрешенията се вписват в регистрите по чл. 68 и по чл. 102.</p> <p>(3) Копията се включват в научно-спомогателния фонд на съответния музей.</p>
<p>Чл. 179. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 89 от 2018 г., изм. - ДВ, бр. 1 от 2019 г.) Създаването, разпространението и използването на</p>	<p>Чл. 179. Разпространяването на културна ценност, на нейно копие или елементи от нея във фотографеко,</p>

<p>изображения на културни ценности за лични нужди с представителна, образователна и научна цел, включително за създаване, издаване и разпространение на научни трудове и публикации, е свободно.</p> <p>(2) Създаването, разпространението и използването на изображение на културна ценност или на елементи от нея във фотографско, компютърно, видео- и друго изображение с търговска цел, включително използването на изображението или на части от него при производство на стоки, етикети и дизайнерски решения или за реклама, се извършват при условия и по ред, определени с наредбата по чл. 178 въз основа на договор, сключен със собственика на културната ценност, а за музейните културни ценности - с директора на съответния музей.</p> <p>(3) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2019 г.) Създаването на изображения на археологически недвижими културни ценности с мозайки, стенописи или скални рисунки се извършва при спазване на условията, определени с предписанията за опазването им.</p> <p>(4) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2019 г.) Възпроизвеждането изцяло или отчасти в изображение или по друг начин на новооткрити и/или новопроучени археологически културни ценности се извършва при спазване на изискванията на Закона за авторското право и сродните му права. Проучвателят не може да откаже съгласие при възпроизвеждане, в случай че то е необходимо за проектантска дейност по смисъла на глава пета, раздел V при спазване на авторските му права.</p>	<p>компютърно, видео и друго изображение, използването на изображението при производство на стоки, етикети и дизайнерски решения или за други търговски или рекламни цели се извършва въз основа на вземзден договор, сключен със собственика на културната ценност, а за музейните културни ценности - с директора на съответния музей.</p>
<p align="center">Глава десета. ПРЕДСТАВЯНЕ И ДОКУМЕНТИРАНЕ НА КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ</p>	<p align="center">Глава десета. ПРЕДСТАВЯНЕ И ДОКУМЕНТИРАНЕ НА КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ</p>
<p>Чл. 181. (1) (Доп. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Държавата осигурява трайно обозначаване на недвижимите културни ценности, вписани в Списъка на световното наследство, с идентификационни табели, носещи емблемата на световното наследство и логото на ЮНЕСКО, както и датата на вписване на културната ценност.</p> <p>(2) Собствениците на недвижими културни ценности от национално значение осигуряват трайното им обозначаване.</p> <p>(3) По своя инициатива собствениците на останалите категории недвижими културни ценности могат да извършват обозначаването им.</p>	<p>Чл. 181. (1) Държавата осигурява трайно обозначаване на недвижимите културни ценности, вписани в Списъка на световното наследство, с идентификационни табели, носещи емблемата на световното наследство.</p> <p>(2) Собствениците на недвижими културни ценности от национално значение осигуряват трайното им обозначаване.</p> <p>(3) По своя инициатива собствениците на останалите категории недвижими културни ценности могат да извършват обозначаването им.</p> <p>(4) Видът и съдържанието на знака на идентификационните табели по ал. 1 и знаците за</p>

<p>(4) Видът и съдържанието на знака на идентификационните табели по ал. 1 и знаците за обозначаване по ал. 2 и 3 се изработват по образец, утвърден от министъра на културата.</p> <p>(5) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Монтирането на идентификационните табели в границите или охранителните зони на културните ценности се извършва след съгласуване по реда на чл. 84.</p>	<p>обозначаване по ал. 2 и 3 се изработват по образец, утвърден от министъра на културата.</p>
<p>Чл. 182. (1) Музеите осъществяват представянето на движими културни ценности чрез постоянни или временни експозиции.</p> <p>(2) Музеите са длъжни да дават ясна информация за представените движими културни ценности чрез означаването им, надписи, издаване на пътеводители и каталози за експозициите и други информационни материали.</p> <p>(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) В случаите, когато представянето е свързано с транспортиране, задължително се предприемат мерки с оглед застраховането или осигуряването на държавна гаранция, специалната опаковка и охраната на движимите културни ценности.</p> <p>(4) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Държавната гаранция за временни експозиции, представящи движими културни ценности в страната и в чужбина, се отпуска с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на културата за всеки конкретен случай. Въз основа на решението на Министерския съвет министърът на културата подписва гаранционно писмо.</p>	<p>Чл. 182. (1) Музеите осъществяват представянето на движими културни ценности чрез постоянни или временни експозиции.</p> <p>(2) Музеите са длъжни да дават ясна информация за представените движими културни ценности чрез означаването им, надписи, издаване на пътеводители и каталози за експозициите и други информационни материали.</p> <p>(3) В случаите, когато представянето е свързано с транспортиране, задължително се предприемат мерки с оглед застраховането, специалната опаковка и охраната на движимите културни ценности.</p>
<p>Чл. 187. (1) За индивидуално или групово посещение на музейна експозиция се заплащат входни билети.</p> <p>(2) Цените на входните билети в държавните и общинските музеи се определят от техния директор съгласувано с финансиращия музея орган.</p> <p>(3) В акта за създаване на музея или с решение на финансиращия орган, съответно на собственика на музея, може да бъде предвиден безплатен вход за посещение на експозициите.</p> <p>(4) (Изм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Държавен или общински музей осигурява безплатен вход за посещение един ден месечно.</p> <p>(5) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) Деца, учаци се, хора с увреждания и техните придружители заплащат намалени цени или се освобождават от заплащане на входен билет.</p>	<p>Чл. 187. (1) За индивидуално или групово посещение на музейна експозиция се заплащат входни билети.</p> <p>(2) Цените на входните билети в държавните и общинските музеи се определят от техния директор съгласувано с финансиращия музея орган.</p> <p>(3) В акта за създаване на музея или с решение на финансиращия орган, съответно на собственика на музея, може да бъде предвиден безплатен вход за посещение на експозициите.</p> <p>(4) Държавен или общински музей осигурява безплатен вход за посещение един ден седмично.</p> <p>(5) Деца, учаци се и хора с увреждания заплащат намалени цени или се освобождават от заплащане на входен билет.</p>

<p>Чл. 188. (1) Всяка дейност по опазването и представянето на културните ценности се документира.</p> <p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.) В случаите, когато дейност по опазването се извършва от експерти - външни лица, те са длъжни да предоставят безвъзмездно екземпляр от изготвените в процеса на работа документи на НИНКН или съответния музей.</p>	<p>Чл. 188. (1) Всяка дейност по опазването и представянето на културните ценности се документира.</p> <p>(2) в случаите, когато дейност по опазването се извършва от експерти - външни лица, те са длъжни да предоставят безвъзмездно екземпляр от изготвените в процеса на работа документи на НИОНКЦ или съответния музей.</p>
<p>Чл. 189. Създадените документи по чл. 188 формират:</p> <ol style="list-style-type: none"> (изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.) национален документален архив към НИНКН - за недвижимите културни ценности; научен архив към съответния музей - за движимите културни ценности. 	<p>Чл. 189. Създадените документи по чл. 188 формират:</p> <ol style="list-style-type: none"> национален документален архив към НИОНКЦ - за недвижимите културни ценности; научен архив към съответния музей - за движимите културни ценности.
<p>Глава единадесета. КОНТРОЛ</p>	<p>Глава единадесета. КОНТРОЛ</p>
<p>Чл. 192. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) При упражняване на контролната дейност от инспектората по чл. 15, ал. 2 инспекторите:</p> <ol style="list-style-type: none"> извършват проверки на място или по документи; (изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) прилагат принудителни административни мерки за предотвратяване и преустановяване на нарушенията по този закон, както и за отстраняване на вредните последици от тях, като: <ol style="list-style-type: none"> (нова - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) дават писмени предписания за предотвратяване или преустановяване на нарушенията по този закон, както и за отстраняване на вредните последици от тях в определен срок; (предишна б. "а" - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) спират строителството, въвеждането в експлоатация и използването на обекти, инсталации, уреди и съоръжения; (предишна б. "б" - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) спират други дейности, които създават опасност или увреждат недвижимо и движимо културно-историческо наследство; съставят актове за установяване на извършени административни нарушения. <p>(2) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г., доп. - ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Прилагането на принудителните административни мерки по ал. 1, т. 2</p>	<p>Чл. 192. (1)</p> <p>При упражняване на контролната си дейност инспекторите:</p> <ol style="list-style-type: none"> извършват проверки на място или по документи; прилагат принудителните административни мерки, предвидени в този закон; съставят актове за установяване на извършени административни нарушения. Инспекторите имат право на достъп до подлежащите на контрол обекти на културното наследство, както и да изискват необходимите документи във връзка с упражняване на правомощията им по този закон. Инспекторите са длъжни да: <ol style="list-style-type: none"> отразяват точно фактите при извършената проверка в акта за нарушение; опазват служебната и търговската тайна, станала им известна във връзка с извършваните проверки; не разгласяват данни от извършените проверки; използват информацията от проверките само за целите на административнонаказателното производство.

<p>се извършва с разпореждане на инспекторите. Принудителните административни мерки се обжалват пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс.</p> <p>(3) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Принудителните административни мерки по ал. 2 подлежат на предварително изпълнение, освен ако съдът разпорежи друго.</p> <p>(4) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Инспекторите имат право на достъп до подлежащите на контрол обекти на културното наследство, както и да изискват необходимите документи във връзка с упражняване на правомощията им по този закон.</p> <p>(5) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Инспекторите са длъжни да:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. отразяват точно фактите при извършената проверка в акта за нарушение; 2. опазват служебната и търговската тайна, станала им известна във връзка с извършваните проверки; 3. не разгласяват данни от извършените проверки; 4. използват информацията от проверките само за целите на административнонаказателното производство. 	
<p>Чл. 195. (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.) Инспекторите, длъжностните лица от НИИОНКН и от музеите подават декларация по образец, утвърден от министъра на културата, за търговски, финансов или друг делови интерес, който те или свързани с тях лица имат във връзка с функциите им по този закон.</p> <p>(2) Декларацията по ал. 1 се подава ежегодно до 31 март пред органа по назначаване или работодателя.</p> <p>(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) При промяна на декларираните обстоятелства след подаване на декларацията по ал. 2 лицата по ал. 1 са длъжни в 7-дневен срок да уведомят органа по назначаване или работодателя.</p> <p>(4) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Лицата по ал. 1 са длъжни да декларират пред органа по назначаването или пред работодателя наличието на частен интерес по конкретен повод във връзка с осъществяване на свое правомощие или задължение по служба. Декларацията се подава преди започването или по време на изпълнението на правомощието или задължението по служба.</p> <p>(5) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Лице по ал. 1 се отстранява от изпълнение на задължение по служба,</p>	<p>Чл. 195. (1) Инспекторите, длъжностните лица от НИИОНКН и от музеите подават декларация по образец, утвърден от министъра на културата, за търговски, финансов или друг делови интерес, който те или свързани с тях лица имат във връзка с функциите им по този закон.</p> <p>(2) Декларацията по ал. 1 се подава ежегодно до 31 март пред органа по назначаване или работодателя.</p> <p>(3) При възникнал конфликт на интереси след подаване на декларацията по ал. 2 лицата по ал. 1 са длъжни в 7-дневен срок да уведомят органа по назначаване или работодателя.</p> <p>(4) Декларираният по ал. 2 или 3 конфликт на интереси следва да бъде отстранен от лицето в едномесечен срок. Когато декларираният конфликт на интереси не е отстранен в срока по изречение първо, той се смята за укрит.</p> <p>(5) При неизпълнение на задължението по ал. 2, 3 и 4 или при установено наличие на конфликт на интереси по съдебен ред органът по назначаване или работодателят налага дисциплинарно наказание по чл. 90, ал. 1, т. 5 от Закона за държавния служител, съответно по чл. 188, ал. 3 от Кодекса на труда.</p> <p>(6) Конфликт на интереси е наличие, когато търговски,</p>

<p>когато е налице частен интерес по конкретен повод. (6) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Лице, заемащо публична длъжност, може да бъде отстранено от изпълнение на задължение по служба и от органа по назначаването или от работодателя, ако той смята, че е налице частен интерес по конкретен повод. Наличието или липсата на конфликт на интереси се преценява за всеки конкретен случай. (7) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) При неизпълнение на задължението по ал. 2, 3 и 4 или при установено наличие на конфликт на интереси по съдебен ред органът по назначаване или работодателят налага дисциплинарно наказание по чл. 90, ал. 1, т. 5 от Закона за държавния служител, съответно по чл. 188, ал. 3 от Кодекса на труда. (8) (Предишна ал. 6 - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Конфликт на интереси е налице, когато търговски, финансов или друг делови интерес поражда основателни съмнения в безпристрастността на лицата по ал. 1 при надлежното изпълнение на функциите им или упражняване на правомощията им. (9) (Предишна ал. 7 - ДВ, бр. 54 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 7 от 2018 г.) За неуредените въпроси се прилага Законът за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество.</p>	<p>финансов или друг делови интерес поражда основателни съмнения в безпристрастността на лицата по ал. 1 при надлежното изпълнение на функциите им или упражняване на правомощията им. (7) За неуредените въпроси се прилага Законът за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси.</p>
<p align="center">Глава дванадесета. АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ</p>	<p align="center">Глава дванадесета. АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ</p>
<p>Чл. 196. (1) Длъжностно лице, което не подаде декларация в срока по чл. 38, ал. 1 и 2, се наказва с глоба в размер от 500 до 1000 лв. (2) (Отм. - ДВ, бр. 89 от 2018 г.)</p>	<p>Чл. 196. (1) Длъжностно лице, което не подаде декларация в срока по чл. 38, ал. 1 и 2, се наказва с глоба в размер от 500 до 1000 лв. (2) Наказанието по ал. 1 се налага и на длъжностно лице от общинска администрация, което не изпълни задължението си за уведомяване в срока по чл. 59, ал. 2.</p>
<p>Чл. 197. (1) Който не изпълни задължение по чл. 71, ал. 1, т. 1, се наказва с глоба в размер от 1000 до 3000 лв., а на едноличен търговец и юридическо лице се налага имуществена санкция в размер от 1500 до 3500 лв., ако деянието не съставлява престъпление. (2) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Който не изпълни задължение по чл. 71, ал. 1, т. 2, 4, 5 и 6, се наказва с глоба в размер от 500 до 1000 лв., а на едноличен търговец и на юридическо лице се налага имуществена санкция в размер от 1000 до 1500 лв.</p>	<p>Чл. 197. (1) Който не изпълни задължение по чл. 71, ал. 1, т. 1, се наказва с глоба в размер от 1000 до 3000 лв., а на едноличен търговец и юридическо лице се налага имуществена санкция в размер от 1500 до 3500 лв., ако деянието не съставлява престъпление. (2) Който не изпълни задължение по чл. 71, ал. 1, т. 4 и 6 и ал. 2, се наказва с глоба в размер от 500 до 1000 лв., а на едноличен търговец и юридическо лице се налага имуществена санкция в размер от 1000 до 1500 лв. (3) Когато деянието по ал. 1 и 2 е извършено</p>

<p>(3) (Предишна ал. 2, изм. и доп. - ДВ, бр. 54 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 52 от 2016 г.) Който не изпълни задължение по чл. 71, ал. 3 и 4, се наказва с глоба в размер от 500 до 1000 лв., а на едноличен търговец и юридическо лице се налага имуществена санкция в размер от 1000 до 1500 лв.</p> <p>(4) (Предишна ал. 3, доп. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Когато деянието по ал. 1, 2 и 3 е извършено повторно, глобата е в размер от 3000 до 5000 лв., а имуществената санкция е в размер от 3500 до 5500 лв.</p>	<p>повторно, глобата е в размер от 3000 до 5000 лв., а имуществената санкция е в размер от 3500 до 5500 лв.</p>
<p>Чл. 199. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Длъжностно лице, което не изпълни задълженията си по чл. 72, ал. 3, се наказва с глоба в размер от 150 до 1500 лв.</p>	<p>Чл. 199. Длъжностно лице, което не изпълни задълженията си по чл. 72, ал. 4 и 5, се наказва с глоба в размер от 150 до 1500 лв.</p>
<p>Чл. 200. (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.) Който реализира инвестиционен проект или извършва намеса в защитени територии за опазване на културното наследство без съгласуване в нарушение на чл. 83, се наказва с глоба в размер от 5000 до 10 000 лв., а на едноличен търговец и юридическо лице се налага имуществена санкция в размер от 15 000 до 30 000 лв., ако деянието не съставлява престъпление.</p> <p>(2) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Който не изпълни указанията по чл. 83а, ал. 6, се наказва с глоба от 500 до 1500 лв., а на едноличен търговец и юридическо лице се налага имуществена санкция в размер от 2000 до 6000 лв., освен ако деянието не съставлява престъпление.</p> <p>(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Когато деянието по ал. 1 е извършено повторно, глобата е в размер от 10 000 до 15 000 лв., а имуществената санкция е в размер от 30 000 до 50 000 лв.</p>	<p>Чл. 200. (1) Който реализира инвестиционен проект или извършва намеса в защитени територии за опазване на културното наследство без съгласуване е-НИОНКЦ в нарушение на чл. 83, се наказва с глоба в размер от 5000 до 10 000 лв., а на едноличен търговец и юридическо лице се налага имуществена санкция в размер от 15 000 до 30 000 лв., ако деянието не съставлява престъпление.</p> <p>(2) Когато деянието по ал. 1 е извършено повторно, глобата е в размер от 10 000 до 15 000 лв., а имуществената санкция е в размер от 30 000 до 50 000 лв.</p>
<p>Чл. 200а. (1) (Нов - ДВ, бр. 54 от 2011 г., предишен текст на чл. 200а - ДВ, бр. 52 от 2016 г.) Който унищожи или повреди културна ценност, освен ако деянието не съставлява престъпление, се наказва с глоба в размер от 2000 до 6000 лв., а на едноличен търговец или юридическо лице се налага имуществена санкция в размер от 5000 до 15 000 лв.</p> <p>(2) (Нова - ДВ, бр. 52 от 2016 г.) Който не изпълни задължението си по чл. 71, ал. 2 в определения срок, се наказва с глоба в размер от 5000 до 10 000 лв., а на едноличен търговец или юридическо лице се налага имуществена санкция в размер от 15 000 до 30</p>	

000 лв.	
<p>Чл. 200б. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Длъжностно лице, което разреши или допусне унищожаването или повреждането на културна ценност, освен ако деянието не съставлява престъпление, се наказва с глоба в размер от 800 до 2000 лв.</p>	
<p>Чл. 200в. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) (1) Който унищожи или повреди археологически обекти по смисъла на чл. 146, ал. 1, освен ако деянието не съставлява престъпление, се наказва с глоба в размер от 3000 до 10 000 лв., а на едноличен търговец или на юридическо лице се налага имуществена санкция в размер от 5000 до 20 000 лв. (2) Когато за извършване на нарушението по ал. 1 са използвани специални технически средства или земекопна техника, глобата е в размер от 7000 до 15 000 лв., а имуществената санкция - в размер от 7000 до 20 000 лв. В тези случаи използваните специални технически средства или земекопна техника се отнемат в полза на държавата.</p>	
<p>Чл. 200г. (Нов - ДВ, бр. 52 от 2016 г.) (1) Длъжностно лице, което не изпълни в законоустановения срок задълженията си по чл. 84, ал. 6, се наказва с глоба в размер от 500 до 3000 лв. (2) Когато деянието по ал. 1 е извършено повторно, глобата е в размер от 5000 до 10 000 лв.</p>	
<p>Чл. 200д. (Нов - ДВ, бр. 52 от 2016 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 27.11.2018 г.) Който реализира инвестиционни проекти за изграждане и поставяне на паметници, монументално-декоративни структури и елементи в публични пространства в урбанизирани и извънселищни територии, както и тяхното преместване или премахване без съгласуване с министъра на културата въз основа на решение на Специализирания експертен съвет по изобразителни изкуства по чл. 14, ал. 3, се наказва с глоба в размер от 5000 до 10 000 лв., а на едноличен търговец и юридическо лице се налага имуществена санкция в размер от 15 000 до 30 000 лв.</p>	
<p>Чл. 202. (1) (Предишен текст на чл. 202 - ДВ, бр. 1 от 2019 г.) Длъжностно лице, което не издаде удостоверение в срока по чл. 98, ал. 3 или не направи предложение в срока по чл. 99, ал. 1, се наказва с</p>	<p>Чл. 202. Длъжностно лице, което не издаде удостоверение в срока по чл. 98, ал. 3 или не направи предложение в срока по чл. 99, ал. 1, се наказва с глоба в размер от</p>

<p>глоба в размер от 500 до 1000 лв. (2) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2019 г.) Който като член на комисията по чл. 96, ал. 3 или лице, вписано в регистъра по чл. 96, ал. 4, писмено даде невярно експертно заключение по чл. 98, ал. 1, се наказва с глоба в размер от 10 000 до 20 000 лв., ако деянието не съставлява престъпление, и се заличава от регистъра по чл. 96, ал. 4.</p>	<p>500 до 1000 лв.</p>
<p>Чл. 218а. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) (1) Който извършва теренни проучвания на археологически ценности без разрешение по чл. 148, ако деянието не съставлява престъпление, се наказва с глоба в размер от 5000 до 15 000 лв., а на юридическо лице или на едноличен търговец се налага имуществена санкция в размер от 12 000 до 25 000 лв. (2) Когато за извършване на нарушението по ал. 1 са използвани специални технически средства, земекопна техника или транспортни средства, глобата е в размер от 5000 до 15 000 лв., а имуществената санкция - от 15 000 до 30 000 лв. В тези случаи специалните технически средства и техника се отнемат в полза на държавата. (3) При повторно извършване на нарушението по ал. 1 глобата е в размер от 12 000 до 25 000 лв., а имуществената санкция - от 15 000 до 30 000 лв. (4) При повторно извършване на нарушенията по ал. 2 глобата е в размер от 15 000 до 35 000 лв., а имуществената санкция - от 25 000 до 50 000 лв.</p>	
<p>Чл. 219. (1) (Предишен текст на чл. 219 - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Който не извърши регистрация по чл. 152, ал. 2, се наказва с глоба в размер от 300 до 500 лв., а на едноличен търговец или юридическо лице се налага имуществена санкция в размер от 500 до 1000 лв. (2) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Специалните технически средства - предмет на нарушението по ал. 1, се отнемат в полза на държавата.</p>	<p>Чл. 219. Който не извърши регистрация по чл. 152, ал. 2, се наказва с глоба в размер от 300 до 500 лв., а на едноличен търговец или юридическо лице се налага имуществена санкция в размер от 500 до 1000 лв.</p>
<p>Чл. 220. Който наруши разпоредбите на чл. 153, ал. 1, т. 3, 4 и 6, се наказва с глоба в размер от 1000 до 3000 лв.</p>	<p>Чл. 220. Който наруши разпоредбите на чл. 153, ал. 1, т. 3, 4 и 6, се наказва с глоба в размер от 1000 до 3000 лв.</p>
<p>Чл. 221. (Доп. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Който не вземе мерки за запазване на откритите структури и находки и не уведоми незабавно съответния орган по реда на чл. 160, ал. 1 и 2, се наказва с глоба в</p>	<p>Чл. 221. Който не вземе мерки за запазване на откритите структури и находки и не уведоми незабавно съответния орган по реда на чл. 160, се наказва с глоба в размер от 3000 до 5000 лв., а на</p>

<p>размер от 3000 до 5000 лв., а на едноличен търговец и юридическо лице се налага имуществена санкция в размер от 5000 до 10 000 лв.</p>	<p>едноличен търговец и юридическо лице се налага имуществена санкция в размер от 5000 до 10 000 лв.</p>
<p>Чл. 221а. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) (1) Който осъществява инвестиционни проекти в територии по чл. 161, ал. 1, изречение първо без извършване на предварително археологическо проучване, се наказва с глоба в размер от 1000 до 3000 лв., а на едноличен търговец или на юридическо лице се налага имуществена санкция в размер от 5000 до 15 000 лв. (2) Който извършва строителни работи на археологически обекти, разкрити при археологически проучвания, без провеждане на теренни археологически проучвания по чл. 161, ал. 1, изречение второ, се наказва с глоба в размер от 12 000 до 25 000 лв., а на едноличен търговец или на юридическо лице се налага имуществена санкция в размер от 20 000 до 40 000 лв. (3) Който извършва строителни дейности без наблюдение от археолози по чл. 161, ал. 2, се наказва с глоба в размер от 5000 до 15 000 лв., а на едноличен търговец или на юридическо лице се налага имуществена санкция в размер от 10 000 до 25 000 лв.</p>	
<p>Чл. 223. (1) (Предишен текст на чл. 223 - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Който извършва дейности по консервация и реставрация на движими културни ценности - национално богатство, без разрешение на министъра на културата, се наказва с глоба в размер от 1000 до 2000 лв. (2) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Когато деянието по ал. 1 е довело до увреждане на културната ценност, глобата е от 10 000 до 50 000 лв.</p>	<p>Чл. 223. Който извършва дейности по консервация и реставрация на движими културни ценности - национално богатство, без разрешение на министъра на културата, се наказва с глоба в размер от 1000 до 2000 лв.</p>
<p>Чл. 226а. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Който с търговска цел създава, използва и разпространява изображения на културната ценност или на елементи от нея във фотографско, компютърно, видео- и други изображения или използва изображението като търговска марка по смисъла на чл. 9, ал. 1 от Закона за марките и географските означения при производство на стоки, етикети и дизайнерски решения или за реклама без сключен договор със собственика на културната ценност или на директора на съответния музей, се наказва с глоба от 5000 до 15 000 лв., а на едноличен търговец или на юридическо</p>	

<p>лице се налага имуществена санкция в размер от 20 000 до 50 000 лв.</p>	
<p>Чл. 228а. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) (1) Който осъществява дейност като музей без разрешение по чл. 30, ал. 1, се наказва с глоба от 1000 до 3000 лв., а на едноличен търговец или юридическо лице се налага имуществена санкция в размер от 3000 до 5000 лв. (2) Когато нарушението по ал. 1 е извършено повторно, глобата е от 1000 до 1500 лв., а имуществената санкция - от 1500 до 2000 лв.</p>	
<p>Чл. 228б. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Който не изпълни приложена принудителна административна мярка по чл. 192, ал. 1, т. 2, се наказва с глоба от 2000 до 5000 лв. - за физическо лице, а на едноличен търговец или юридическо лице се налага имуществена санкция в размер от 5000 до 10 000 лв.</p>	
<p>Чл. 228в. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) За други нарушения на този закон и на актовете по прилагането му, освен ако извършеното не съставлява престъпление, глобата е в размер от 200 до 2000 лв., а на едноличен търговец или юридическо лице се налага имуществена санкция в размер от 300 до 5000 лв.</p>	
<p>Чл. 229. (1) Актовете за установяване на нарушенията по този закон се съставят от длъжностни лица - инспектори, а в случаите по чл. 217 - от митническите органи. (2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 27.11.2018 г.) Наказателните постановления се издават от министъра на културата или от оправомощено от него длъжностно лице. (3) (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2012 г., в сила от 01.07.2012 г.) Петдесет на сто от сумите от глоби и имуществени санкции постъпват по сметката на Национален фонд "Култура" за проекти, свързани с опазване на културното наследство, а останалите 50 на сто - по бюджета на Министерството на културата.</p>	<p>Чл. 229. (1) Актовете за установяване на нарушенията по този закон се съставят от длъжностни лица - инспектори, а в случаите по чл. 217 - от митническите органи. (2) Наказателните постановления се издават от министъра на културата или от оправомощено от него длъжностно лице. лице, а в случаите по чл. 196, ал. 2 и чл. 197, ал. 2 - от кмета на съответната община. (3) Петдесет на сто от сумите от глоби и имуществени санкции постъпват по сметката на Национален фонд "Култура" за проекти, свързани с опазване на културното наследство, а останалите 50 на сто - по бюджета на Министерството на културата. Средствата, които постъпват в бюджета на министерството, се разходват само за развитие на материалната база, повишаване на квалификацията и стимулиране на служителите на инспектората.</p>
<p>Допълнителни разпоредби</p>	<p>Допълнителни разпоредби</p>

<p>§ 2. (Доп. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) Този закон въвежда разпоредбите на Директива 93/7/ЕИО на Съвета от 15 март 1993 г. относно връщането на паметници на културата, които са незаконно изнесени от територията на държава членка и на Директива 2014/60/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. за връщане на паметници на културата, които са незаконно изнесени от територията на държава членка, и за изменение на Регламент (ЕС) № 1024/2012 (ОВ, L 159/1 от 28 май 2014 г.).</p>	<p>§ 2. Този закон въвежда разпоредбите на Директива 93/7/ЕИО на Съвета от 15 март 1993 г. относно връщането на паметници на културата, които са незаконно изнесени от територията на държава членка.</p>
<p>§ 2а. (Нов - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) Разпоредбите на глава шеста, раздел седми, се прилагат само за движими културни ценности, които са незаконно изнесени от територията на държава членка, смятано от 1 януари 1993 г.</p>	
<p>§ 4. По смисъла на този закон:</p> <p>1. "Индикативна листа за културното и природното наследство на Република България" е списъкът на ценностите по чл. 11, ал. 1 от Конвенцията за опазване на световното културно и природно наследство.</p> <p>2. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) "Специални технически средства" са геофизична апаратура и други технически средства, използвани при теренните археологически проучвания за откриване на недвижими и движими археологически културни ценности на сушата и под вода.</p> <p>3. "Обществени колекции" са тези, които са собственост на държава членка, на орган на местна или регионална власт в държава членка или на институция, намираща се на територията ѝ, която е определена като обществена в съответствие с националното ѝ законодателство и е собственост на или се финансира в значителна степен от тази държава членка или от орган на местната или регионалната власт.</p> <p>4. "Незаконно изнесени от територията на държава членка" са културни ценности национално богатство, които:</p> <p>а) (доп. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) са изнесени от територията на държава членка в нарушение на правилата за опазване на националното богатство или в нарушение на Регламент (ЕО) № 116/2009;</p> <p>б) не са върнати след изтичането на срока за законен</p>	<p>§ 4. По смисъла на този закон:</p> <p>1. "Индикативна листа за културното и природното наследство на Република България" е списъкът на ценностите по чл. 11, ал. 1 от Конвенцията за опазване на световното културно и природно наследство.</p> <p>2. "Специални технически средства" са геодезични уреди, геофизична апаратура и други технически средства, използвани преди, по време и след теренните археологически проучвания.</p> <p>3. "Обществени колекции" са тези, които са собственост на държава членка, на орган на местна или регионална власт в държава членка или на институция, намираща се на територията ѝ, която е определена като обществена в съответствие с националното ѝ законодателство и е собственост на или се финансира в значителна степен от тази държава членка или от орган на местната или регионалната власт.</p> <p>4. "Незаконно изнесени от територията на държава членка" са културни ценности национално богатство, които:</p> <p>а) са изнесени от територията на държава членка в нарушение на правилата за опазване на националното богатство;</p> <p>б) не са върнати след изтичането на срока за законен временен износ или в нарушение на друго условие, уреждащо такъв временен износ.</p> <p>5. "Отправна искане държава членка" е държавата</p>

временен износ или в нарушение на друго условие, уреждащо такъв временен износ.

5. (изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) "Отправила искане държава членка" е държавата членка, от чиято територия е била незаконно изнесена движимата културна ценност по чл. 132, ал. 2 и 3.

6. (изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) "Държава членка, до която е отправено искане" е държавата членка, на чиято територия се намира незаконно изнесената от територията на друга държава членка движима културна ценност по чл. 132, ал. 2 и 3.

7. (изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) "Връщане" е фактическото връщане на движимата културна ценност по чл. 132, ал. 2 и 3 на територията на отправилата искане държава членка.

8. (изм. - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) "Владелец" е лицето, което фактически държи движима културна ценност за своя сметка.

8а. (нова - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) "Държател" е лице, което фактически държи движима културна ценност за трети лица.

9. "Незаконно придобити културни ценности" са тези, които са придобити чрез:

- а) проучвания и изкопни работи, извършени без съответно разрешение;
- б) престъпление;
- в) незаконен внос.

10. "Интегрирана консервация" включва различни мерки, целящи да увековечат културното наследство като част от съответната среда, сътворена от човека и природата, като използването и приспособяването на обектите на наследството са за нуждите на обществото.

11. "Теренна консервация" включва индиректни и директни дейности, които целят предотвратяване на увреждането и разрушаването на разкопките и загуба на свързана с тях информация чрез осигуряване на оптимален режим на разкриване, полево съхранение, опаковане, транспорт и депониране.

12. "Монетовидни предмети" са монети и домонетни форми, печати, пломби, екзагии и други обекти на сигилографията.

13. "Повторно" е нарушението, извършено в едногодишен срок от влизане в сила на наказателното постановление, с което на нарушителя се налага наказание за същото по вид нарушение.

~~членка, от чиято територия е била незаконно изнесена движимата културна ценност национално богатство.~~

~~6. "Държава членка, до която е отправено искане" е държавата членка, на чиято територия се намира незаконно изнесената от територията на друга държава членка движима културна ценност национално богатство.~~

~~7. "Връщане" е фактическото връщане на движимата културна ценност национално богатство на територията на отправилата искане държава членка.~~

~~8. "Ползвател" е лице, в полза на което е учредено вещно право на ползване върху вещь културна ценност, или което я ползва на друго правно основание, без да е неин собственик.~~

~~9. "Незаконно придобити културни ценности" са тези, които са придобити чрез:~~

- ~~а) проучвания и изкопни работи, извършени без съответно разрешение;~~
- ~~б) престъпление;~~
- ~~в) незаконен внос.~~

~~10. "Интегрирана консервация" включва различни мерки, целящи да увековечат културното наследство като част от съответната среда, сътворена от човека и природата, като използването и приспособяването на обектите на наследството са за нуждите на обществото.~~

~~11. "Теренна консервация" включва индиректни и директни дейности, които целят предотвратяване на увреждането и разрушаването на разкопките и загуба на свързана с тях информация чрез осигуряване на оптимален режим на разкриване, полево съхранение, опаковане, транспорт и депониране.~~

~~12. "Монетовидни предмети" са монети и домонетни форми, печати, пломби, екзагии и други обекти на епиглографията.~~

~~13. "Повторно" е нарушението, извършено в едногодишен срок от влизане в сила на наказателното постановление, с което на нарушителя се налага наказание за същото по вид нарушение.~~

~~14. "Системно" е нарушението, извършено три или повече пъти в едногодишен срок от влизането в сила на първото наказателно постановление, с което на нарушителя се налага наказание за същото по вид нарушение.~~

14. "Системно" е нарушението, извършено три или повече пъти в едногодишен срок от влизането в сила на първото наказателно постановление, с което на нарушителя се налага наказание за същото по вид нарушение.

15. (нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2012 г., в сила от 26.11.2012 г.) "Реконструкция по автентични данни на недвижима културна ценност" е пълно или частично преизграждане, на основание на графична, текстова, фотодокументация и други източници, които дават информация за формата и проекта, материалите и субстанцията, използването и функцията, традицията и техниките, местоположението и обстановката, духа и настроението/усещането и други вътрешни и външни фактори.

16. (нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) "Приключил етап от теренни проучвания" е изчерпан стратиграфски пласт, част от него или част от определената с разрешението за теренни археологически проучвания територия.

17. (нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) "Признак за идентифициране на обект като недвижима културна ценност" са първични данни за наличие на културна и научна стойност и обществена значимост.

18. (нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) "Произведения на изкуството" по смисъла на чл. 7 са движими вещи с естетически качества, създадени чрез уменията и въображението на своите автори и с възможност да бъдат споделяни. За произведение на изкуството се смятат и декоративни елементи, стенописи и други части от сгради със значими естетически качества, създадени със способите на изобразителното изкуство.

19. (нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) "Адаптация" е опазване на недвижимите културни ценности чрез осигуряване на тяхното съвременно използване, съобразено с консервационната и реставрационната методика.

20. (нова - ДВ, бр. 16 от 2016 г., в сила от 26.02.2016 г.) "Институция, финансирана в значителна степен от органите на държавната и местната власт" по смисъла на чл. 132, ал. 2, т. 2 е всяко юридическо лице със статут на бюджетна организация съгласно Закона за публичните финанси.

21. (нова - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) "Дигитализация на културното наследство" е процес на създаване на метаданни и дигитално съдържание за културна

ценност съобразно утвърдени стандарти и формати, с подходящи електронни устройства, с цел тяхната обработка, съхранение и разпространение.	
Преходни и Заключителни разпоредби	Преходни и Заключителни разпоредби
<p>§ 5. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.) В <u>едногодишен</u> срок от влизането в сила на закона лицата, които са установили фактическа власт върху движими археологически обекти или движими археологически паметници на културата до влизането в сила на този закон, са длъжни да поискат тяхната идентификация и регистрация като движими културни <u>ценности от Националния исторически музей или от съответния регионален музей по реда на чл. 97, ал. 5.</u> Към искането се прилага декларация, в която се описват вещите по изречение първо, с посочване на произхода им и способа за тяхното придобиване. За деклариране на неверни обстоятелства лицето носи отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс. Директорът на съответния музей издава на лицето удостоверение за изпълнение на задълженията му по изречение първо и второ. <u>В тези случаи се прилага чл. 101.</u></p> <p>(2) (Обявена за противоконституционна с РКС № 7 от 2009 г. - ДВ, бр. 80 от 2009 г.) <u>При</u> идентификацията на движимите културни ценности национално богатство правото на собственост се установява с официален документ, при което лицата по ал. 1 не могат да се позовават на изтекла придобивна давност.</p> <p>(3) (Обявена за противоконституционна с РКС № 7 от 2009 г. - ДВ, бр. 80 от 2009 г.) <u>Лицата</u>, които в срока по ал. 1 са поискали идентификация и регистрация, но не са установили правото си на собственост върху движимите археологически културни ценности - национално богатство, се считат за техни държатели. Министърът на културата удостоверява качеството им на държатели по този закон и им издава удостоверение за установяване на това обстоятелство.</p> <p>(4) (Отм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.)</p> <p>(5) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.) Лицата по ал. 1 имат правата по чл. 111, ал. 1, т. 1 и задълженията по чл. 112, т. 1, 3 и 4.</p> <p>(6) Сделки на разпореждане с движими</p>	<p>§ 5. (1) в 6-месечен срок от влизането в сила на закона лицата, които са установили фактическа власт върху движими археологически обекти или движими археологически паметници на културата до влизането в сила на този закон, са длъжни да поискат тяхната идентификация и регистрация като движими културни ценности. Към искането се прилага декларация, в която се описват вещите по изречение първо, с посочване на произхода им и способа за тяхното придобиване. За деклариране на неверни обстоятелства лицето носи отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс. Директорът на съответния музей издава на лицето удостоверение за изпълнение на задълженията му по изречение първо и второ.</p> <p>(2) При идентификацията на движимите културни ценности национално богатство правото на собственост се установява с официален документ, при което лицата по ал. 1 не могат да се позовават на изтекла придобивна давност.</p> <p>(3) Лицата, които в срока по ал. 1 са поискали идентификация и регистрация, но не са установили правото си на собственост върху движимите археологически културни ценности - национално богатство, се считат за техни държатели. Министърът на културата удостоверява качеството им на държатели по този закон и им издава удостоверение за установяване на това обстоятелство.</p> <p>(4) Удостоверението по ал. 3 е лично и непрехвърлимо. При смърт на държателя неговите наследници при поискване получават удостоверение за държател.</p> <p>(5) Лицата по ал. 1 4 имат правата по чл. 111, ал. 1, т. 1 и задълженията по чл. 112, т. 1, 3 и 4.</p> <p>(6) Сделки на разпореждане с движими археологически културни ценности по ал. 1, идентифицирани по реда на този закон като национално богатство, са нищожни.</p> <p>(7) Идентифицираните по реда на този закон движими археологически културни ценности, които не са национално богатство, се продават само на търг по реда на чл. 119. Лицето, на което е издадено разрешение за организиране на търг, е длъжно да</p>

<p>археологически културни ценности по ал. 1, идентифицирани по реда на този закон като национално богатство, са нищожни.</p> <p>(7) Идентифицираните по реда на този закон движими археологически културни ценности, които не са национално богатство, се продават само на търг по реда на чл. 119. Лицето, на което е издадено разрешение за организиране на търг, е длъжно да поиска удостоверението за тяхната идентификация.</p> <p>(8) При организиране на търг с неидентифицирани по реда на този закон движими културни ценности министърът на културата отнема разрешението по чл. 120.</p>	<p>поиска удостоверението за тяхната идентификация.</p> <p>(8) При организиране на търг с неидентифицирани по реда на този закон движими културни ценности министърът на културата отнема разрешението по чл. 120.</p>
<p>§ 6. (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.) Лицата, които до влизането в сила на закона са установили фактическа власт върху движими археологически обекти - монети и монетовидни предмети, са длъжни в едногодишен срок от влизането му в сила да поискат тяхната идентификация и регистрация.</p> <p>(2) Идентификацията и регистрацията на обектите по ал. 1 се извършват от нумизматични дружества, вписани в регистър към министъра на културата и получили удостоверение за това. Към искането за вписване се прилагат устав и удостоверение за съдебна регистрация.</p> <p>(3) Искането се подава до нумизматично дружество по ал. 2 и към него се прилагат декларация, в която се описват вещите по ал. 1 с посочване на произхода им и способа за тяхното придобиване, както и снимков материал. За деклариране на неверни обстоятелства лицето носи отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс. Председателят на нумизматичното дружество издава на лицето удостоверение за изпълнение на задължението по изречение първо.</p>	<p>§ 6. (1) Лицата, които до влизането в сила на закона са установили фактическа власт върху движими археологически обекти - монети и монетовидни предмети, са длъжни в -6-месечен срок от влизането му в сила да поискат тяхната идентификация и регистрация.</p> <p>(2) Идентификацията и регистрацията на обектите по ал. 1 се извършват от нумизматични дружества, вписани в регистър към министъра на културата и получили удостоверение за това. Към искането за вписване се прилагат устав и удостоверение за съдебна регистрация.</p> <p>(3) Искането се подава до нумизматично дружество по ал. 2 и към него се прилагат декларация, в която се описват вещите по ал. 1 с посочване на произхода им и способа за тяхното придобиване, както и снимков материал. За деклариране на неверни обстоятелства лицето носи отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс. Председателят на нумизматичното дружество издава на лицето удостоверение за изпълнение на задължението по изречение първо.</p>
<p>§ 7. (1) Идентификацията и регистрацията на вещите по § 6, ал. 1 се извършват от комисия, определена от общото събрание по предложение на управителния съвет на нумизматичното дружество. В комисията се включват трима експерти с висше образование, които имат не по-малко от 5 години членство в дружество.</p> <p>(2) За резултатите от идентификацията комисията изготвя експертно заключение, подписано от всички членове. Членовете нямат право да разгласяват информацията, станала им известна във връзка с идентификацията.</p>	<p>§ 7. (1) Идентификацията и регистрацията на вещите по § 6, ал. 1 се извършват от комисия, определена от общото събрание по предложение на управителния съвет на нумизматичното дружество. В комисията се включват трима експерти с висше образование, които имат не по-малко от 5 години членство в дружество.</p> <p>(2) За резултатите от идентификацията комисията изготвя експертно заключение, подписано от всички членове. Членовете нямат право да разгласяват информацията, станала им известна във връзка с идентификацията.</p>

<p>(3) Когато при идентификацията се установи, че за вещта са налице данни за съответствие и с критериите за национално богатство по чл. 54, комисията прави предложение до министъра на културата за предоставяне на статут на национално богатство по реда на чл. 99.</p> <p>(4) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.) В случаите по ал. 3, когато се предостави статут на национално богатство, се прилага § 5, ал. 5 и 6.</p> <p>(5) Идентифицираните монети и монетовидни предмети се регистрират в нумизматичното дружество, извършило идентификацията.</p> <p>(6) Отношенията между лицата по § 6, ал. 1 и нумизматичното дружество се уреждат с писмен договор.</p>	<p>(3) Когато при идентификацията се установи, че за вещта са налице данни за съответствие и с критериите за национално богатство по чл. 54, комисията прави предложение до министъра на културата за предоставяне на статут на национално богатство по реда на чл. 99.</p> <p>(4) в случаите по ал. 3, когато се предостави статут на национално богатство, се прилага § 5, ал. 2 6.</p> <p>(5) Идентифицираните монети и монетовидни предмети се регистрират в нумизматичното дружество, извършило идентификацията.</p> <p>(6) Отношенията между лицата по § 6, ал. 1 и нумизматичното дружество се уреждат с писмен договор.</p>
<p>§ 8а. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.) (1) Движимите археологически обекти, движимите археологически паметници на културата и движимите археологически обекти - монети и монетовидни предмети, могат да се изнасят с разрешение на министъра на културата след идентифициране и регистриране по реда на § 5, съответно § 6 и 7.</p> <p>(2) Не се допуска износ от митническата територия на Общността и изнасяне от територията на Република България към други държави - членки на Европейския съюз, на вещите по ал. 1, които представляват национално богатство, с изключение на случаите и по реда на чл. 129, ал. 2, 3 и 4.</p>	
<p>§ 10. (1) (Доп. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Заварените обявени по досегашния ред недвижими паметници на културата запазват своя статут и категория като културни ценности по смисъла на този закон.</p> <p>(2) (Отм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.)</p> <p>(3) В тримесечен срок от влизането в сила на закона министърът на културата утвърждава със заповед списъка по чл. 88, ал. 1, т. 2.</p>	<p>§ 10. (1) Заварените обявени по досегашния ред недвижими паметници на културата запазват своя статут като културни ценности по смисъла на този закон.</p> <p>(2) До приемането на законите по чл. 50, ал. 3 заварените археологически резервати запазват своя статут като културни ценности по смисъла на този закон.</p> <p>(3) В тримесечен срок от влизането в сила на закона министърът на културата утвърждава със заповед списъка по чл. 88, ал. 1, т. 2.</p>
<p>§ 12. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Заварените декларирани по досегашния ред недвижими паметници на културата запазват своя статут като декларирани обекти по този закон.</p>	<p>§ 12. (1) Заварените декларирани по досегашния ред недвижими паметници на културата и резерватни запазват своя статут като декларирани обекти по този закон.</p>

<p>(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.) В тригодишен срок от влизането в сила на закона директорът на НИНКН предлага по реда на чл. 64 за регистриране или за отписване на заварените деклариращи недвижими паметници на културата.</p> <p>(3) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.) В 6-месечен срок от влизането в сила на закона Агенцията по геодезия, картография и кадастър, Държавната агенция по горите, Министерството на земеделието и храните и кметовете на общини предоставят информация на НИНКН за изпълнение на задължението по ал. 2.</p> <p>(4) Списък на обектите по ал. 2 се предоставя на Агенцията по вписванията.</p>	<p>(2) в тригодишен срок от влизането в сила на закона директорът на НИОНКЦ предлага по реда на чл. 64 за регистриране или за отписване на заварените деклариращи недвижими паметници на културата.</p> <p>(3) в 6-месечен срок от влизането в сила на закона Агенцията по геодезия, картография и кадастър, Държавната агенция по горите, Министерството на земеделието и храните и кметовете на общини предоставят информация на НИОНКЦ за изпълнение на задължението по ал. 2.</p> <p>(4) Списък на обектите по ал. 2 се предоставя на Агенцията по вписванията.</p>
<p>§ 13. В едногодишен срок от влизането в сила на закона Министерският съвет приема стратегията и плана по чл. 12, ал. 2.</p>	<p>§ 13. В едногодишен срок от влизането в сила на закона Министерският съвет приема стратегията и плана по чл. 12, ал. 2.</p>
<p>§ 14. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) В 5-годишен срок от влизането в сила на закона министърът на културата и/или кметовете на общините, които упражняват правото на управление или ползване изготвят планове за управление на заварените обявени недвижими паметници на културата от световно значение.</p>	<p>§ 14. В едногодишен срок от влизането в сила на закона министърът на културата изготвя планове за управление на заварените обявени недвижими паметници на културата от световно значение.</p>
<p>§ 21. (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.) Министърът на културата довършва заварените процедури за съгласуване по досегашния ред.</p>	<p>§ 21. Националният институт за опазване на недвижимите културни ценности довършва заварените процедури за съгласуване по досегашния ред.</p>